

VLADA CRNE GORE
Uprava za javne nabavke

**IZVJEŠTAJ O JAVNIM NABAVKAMA
U CRNOJ GORI ZA 2013. GODINU**

Podgorica, maj 2014. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. REALIZOVANE AKTIVNOSTI UPRAVE ZA JAVNE NABAVKE U 2013. GODINI ...	6
3. EKONOMSKE EVROPSKE INTEGRACIJE U OBLASTI JAVNIH NABAVKI	7
3.1. Program pristupanja Crne Gore EU 2014-2018.	7
3.2. Izvještaj o napretku Crne Gore za 2013. godinu	8
3.3. Otvaranje Poglavlja V – javne nabavke	9
3.4. Pristupanje Crne Gore plurilateralnom sporazumu o vladinim nabavkama (GPA) kod Svjetske trgovinske organizacije (WTO)	11
3.4.1. Ustavni osnov za pristupanje Crne Gore plurilateralnom sporazumu o vladinim nabavkama kod Svjetske trgovinske organizacije	11
3.4.2. Obaveze koje je Crna Gora preuzela u kontekstu sporazuma o vladinim nabavkama (GPA)	11
3.4.3. Ocjena stanja i crnogorska legislativa u oblasti javnih nabavki	12
3.4.4. Razlozi za pristupanje Crne Gore plurilateralnom sporazumu o vladinim nabavkama kod Svjetske trgovinske organizacije	13
3.4.5. Prijedlog stavova pregovaračkog tima Crne Gore u vezi sa pitanjima tokom pregovora	14
3.4.6. Faze pregovaračkog procesa	14
3.4.7. Procjena potrebnih finansijskih sredstava za zaključenje ugovora	15
3.4.8. Potreba usaglašavanja propisa	15
3.4.9. Prijedlog pregovaračkog tima	15
3.4.10. Naredne aktivnosti	16
4. OPIS POSTUPANJA U OKVIRU NADLEŽNOSTI, OVLAŠĆENJA I OBAVEZA	17
4.1. Realizovane aktivnosti iz nadležnosti Sektora za praćenje sprovođenja propisa i monitoring u javnim nabavkama	17
4.2. Aktivnosti Odjeljenja za stručno osposobljavanje, usavršavanje i međunarodnu saradnju iz oblasti javnih nabavki	19
4.2.1. Sertifikovani treneri	21
4.2.2. Organizovanje programa za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki	22
4.2.3. Aktivnosti u vezi implementacije Strategije razvoja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori za period 2011-2015. godine	23
4.2.3.1. Razvoj zakonodavnog okvira i operativne mjere za njegovo sprovođenje	23
4.2.3.2. Razvoj institucionalnog okvira i jačanje administrativnih kapaciteta	24
4.2.3.3. Spriječavanje korupcije u sistemu javnih nabavki	26
4.2.3.4. Zakonodavni okvir	27
4.2.3.5. Institucionalni okvir	29
4.2.3.6. Spriječavanje korupcije u sistemu javnih nabavki	29
4.3. Aktivnosti Odjeljenja za praćenje postupaka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama	31

4.4. Aktivnosti Službe za opšte poslove i finansije	34
4.4.1. Izvještaj o evidenciji postupaka kršenja antikorupcijskih pravila i sukoba interesa	35
4.4.2. Saradnja sa NVO sektorom	36
4.5. Ostvarivanje transparentnosti i unapređivanje informisanosti o javnim nabavkama	37
4.6. Projektne aktivnosti	41
4.7. Razvoj i jačanje elektronske komunikacije u javnim nabavkama	41
4.8. Pravci daljeg napredovanja	41
5. ANALIZA PODATAKA O JAVNIM NABAVKAMA	43
5.1. Obveznici primjene Zakona, broj i vrsta naručilaca	43
5.2. Ukupna ugovorena vrijednost javnih nabavki	44
5.3. Vrijednost objavljenih ugovora po kvartalima	46
5.4. Broj i vrijednost ugovora prema vrijednosnom razredu	47
5.5. Vrijednost javnih nabavki prema vrsti predmeta javne nabavke	49
5.6. Nabavka po vrstama postupka	50
5.7. Pregovarački postupak sa i bez predhodnog objavljanja poziva za javno nadmetanje	53
5.8. Okvirni sporazum	58
5.9. Ostvarene uštede	58
5.10. Pregled ugovorene vrijednosti po grupi naručilaca/djelatnosti i vrsti postupka	59
5.11. Uporedni prikaz ugovorenih vrijednosti po vrstama postupka za 2012. i 2013. godini ..	64
5.12. Broj ugovora i vrijednost zaključenih ugovora prema kategorijama naručioca	64
5.13. Ishod postupaka	70
5.14. Intezitet konkurencije u postupcima javnih nabavki	70
5.15. Kriterijumi za izbor najpovoljnije ponude	71
5.16. Obustavljanje postupka javnih nabavki	72
6. REZIME IZVJEŠTAJA	73
7. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	75
8. PRILOZI	76

1. UVOD

Uprava za javne nabavke Crne Gore na osnovu člana 19 stav 1 tačka 12, a u vezi sa članom 118 Zakona o javnim nabavkama ("Sl.list CG", br. 42/11) svake kalendarske godine priprema i dostavlja Vladi Crne Gore izveštaj o javnim nabavkama za predhodnu godinu, najkasnije do 31. maja tekuće godine. Izveštaj predstavlja detaljnu analizu u vezi sa aktivnostima obveznika primjene Zakona, shodno potpisanim ugovorima u periodu od 01. januara do 31. decembra 2013. godine.

Konkretno, propisano je da naručiocu dostavljaju Upravi godišnje izvještaje o sprovedenim postupcima i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama. Za potrebe izrade ovog Izvještaja korišteni su i podaci koji su objavljeni na internet stranici www.ujn.gov.me, kao i podaci objavljeni na Portalu javnih nabavki.

Za podatke o ugovorenim nabavkama odgovorni su sami naručiocu koji potpisane izvještaje o ugovorenim javnim nabavkama od strane starješina (odgovornih lica) i službenika za javne nabavke u pisanoj i elektronskoj formi dostavljaju Upravi za javne nabavke.

Ključni elementi Izvještaja predviđeni su Zakonom o javnim nabavkama, dok je Pravilnikom o evidenciji postupaka javnih nabavki i zaključenih ugovora o javnim nabavkama bliže uređen sadržaj, način vođenja i obrazac evidencije postupaka javnih nabavki ("Sl. list CG", br. 62/11).

U skladu sa propisanim Pravilnikom naručiocu evidentiraju sprovedene postupke javnih nabavki po obrascima: obrazac A za evidenciju podataka o dodijeljenim javnim nabavkama, obrazac B za evidenciju podataka o dodijeljenim javnim nabavkama male vrijednosti (šoping) i obrazac C za evidenciju podataka o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma.

Naručiocu su u izvještajnom periodu evidentirali vrste postupaka javnih nabavki, vrstu predmeta i predmet javne nabavke, procijenjenu vrijednost javnih nabavki, ugovorenu vrijednost bez poreza na dodatu vrijednost, ugovorenu vrijednost sa porezom na dodatu vrijednost, broj prispjelih ponuda, broj odbačenih ponuda, broj odbijenih ponuda, broj i datum odluke o izboru najpovoljnije ponude, naziv ponuđača čija je ponuda izabrana kao najpovoljnija, matični broj ponuđača čija je ponuda izabrana kao najpovoljnija, datum zaključenja ugovora, ostvarene uštede (razlika između procijenjene i ugovorene vrijednosti javne nabavke bez poreza na dodatu vrijednost) za sve postupke javnih nabavki osim nabavki sprovedenih neposrednim sporazumom.

Za postupke nabavki koje se sprovode neposrednim sporazumom u skladu sa Pravilnikom, evidentiraju se datum i mjesto dodjele, vrsta predmeta, predmet, ugovorena vrijednost javne nabavke, naziv ponuđača i iznos ukupno ugovorene vrijednosti javnih nabavki.

Sve vrijednosti ugovora su izražene u eurima sa uračunatim PDV-om.

Takođe, Uprava je dužna da na osnovu pojedinačnih izvještaja naručilaca pripremi zbirni, odnosno godišnji izvještaj o javnim nabavkama sa predlogom mjera za unapređenje sistema javnih nabavki i da ih, nakon dostavljanja Vladi CG i usvajanja, objavi na svojoj internet stranici. U izvještaju ćete takođe naći kvalitativne informacije o aktivnostima UzJN na planu monitoringa sistema javnih nabavki, uključujući nalaze i preporuke za unapređenje sistema u cjelini.

Uprava za javne nabavke nastavlja da vrši sa najvećom posvećenošću i odgovornošću svoju misiju, pruža solidnu pravnu osnovu za podršku adekvatnom trošenju javnog novca, kao i neophodnu pravnu pomoć naručiocima, ponuđačima, civilnom društvu i medijima.

Blisko smo saradivali sa Ministarstvom finansija u smislu da proširimo naš rad u pružanju informacija o odgovarajućoj upotrebi javnog novca. Takođe smo imali blisku saradnju sa Vladom i drugim nacionalnim i međunarodnim akterima u izgradnji boljeg sistema nabavki u cjelini.

U razvoju i unapređenju ovog sistema, značajan prostor ima i podrška data od strane SIGME, EK u Podgorici, Svjetske Banke, Evropske banke za obnovu i razvoj, kancelarijom Glavnog pregovarača itd.

Novi pristupi i metode, kao i primjeri uspeha koje je Vam predstavlja ove godine Uprava za javne nabavke trebalo bi da budu naša vizija kako bi ispunili vrlo zahtjevnu misiju definisanu Zakonom o javnim nabavkama.

U slučajevima gde smo pronašli slabost i kada je od nas zahtjevano dali smo savjete i preporuke i generalno to je dalo dobre rezultate.

Ovaj izveštaj predstavlja izazove sa kojima mora da se suočimo. Nadam se da će ovaj izveštaj pružiti pregled trenutnog sistema javnih nabavki u našoj zemlji i služiće kao dobro "štivo" prvo institucijama koje brinu o zakonu u Crnoj Gorini, naručiocima, ponuđačima i građanima da budu prisutni i dobiju priliku da prate pozitivne promjene koje se dešavaju u sistemu u cjelini.

Izveštaj se sastoji iz nekoliko djelova koji čine međusobno povezanu cjelinu uključujući uvod, opšte napomene, zaključak i popis priloga, grafikona i tabela.

U prvom dijelu izvještaja sadržane su informacije o aktivnostima Uprave za javne nabavke iz nadležnosti propisanih u članu 19 Zakona o javnim nabavkama, koje se, prije svega odnose na jačanje sistema javnih nabavki u Crnoj Gori, učešće u legislativnim promjenama propisa o javnim nabavkama, kao i aktivnostima na jačanju pregovaračke pozicije Crne Gore i pristupanje Evropskoj Uniji.

U drugom dijelu data je detaljna analiza podataka o javnim nabavkama u 2013. godini koja obuhvata pokazatelje vezano za obveznike primjene zakona, ukupnu ugovorenu vrijednost javnih nabavki za 2013. godinu na godišnjem nivou, i uporedo po kvartalima, broj i vrijednost ugovora prema: vrijedonosnom razredu i vrstama postupaka, po grupi naručilaca/djelatnosti i vrsti postupka, po intenzitetu konkurencije u postupcima javnih nabavki, kriterijume za izbor najpovoljnije ponude, odluke o obustavljanju postupka javnih nabavki. Izvještaj sadrži i rezime sa obrazloženjem, kao i određeni broj priloga koji obuhvataju prikaz naručioca koji nijesu dostavili izvještaj, naručioce sa najvećim pojedinačnim potpisanim ugovorom, naručioce na najvećim vrijednostima ugovorenih javnih nabavki neposrednim sporazumom.

Izvještaj sadrži i rezime sa obrazloženjem, kao i određeni broj priloga koji obuhvataju prikaz naručioca koji nijesu dostavili izvještaj, naručioce sa najvećim pojedinačnim potpisanim ugovorom, naručioce na najvećim vrijednostima ugovorenih javnih nabavki neposrednim sporazumom.

Prilikom izrade izvještaja posebna pažnja je posvećena izvještaju o evidenciji postupaka kršenja antikorupcijskih pravila i pravila sukoba interesa.

Direktor Uprave,
doc dr Mersad Mujević

2. REALIZOVANE AKTIVNOSTI UPRAVE ZA JAVNE NABAVKE U 2013. GODINI

Uprava za javne nabavke, kao organ nadležan za poslove javnih nabavki u ostvarivanju osnovne uloge iz svoje nadležnosti, tj. vršeći upravne i sa njima povezane poslove u oblasti javnih nabavki tokom 2013. godine uticala je na stvaranje uslova za ekonomičnu, efikasnu i transparentnu upotrebu javnih sredstava, stvaranje konkurentnih i ravnopravnih uslova za sve ponuđače a samim tim i doprinosila kreiranju zdrave i održive ekonomije, naročito ako se uzme u obzir da vršeći javne nabavke država direktno učestvuje na tržište i njeno ponašanje ima veliki uticaj na ukupnu ekonomsku aktivnost. Stoga se može reći da su javne nabavke ključni instrument za kreiranje tržišne ekonomije Crne Gore, a samim tim je uloga Uprave za javne nabavke u uspostavljanju funkcionalnog sistema nabavki i osiguravanju efektivnog i efikasnog korišćenje novca od posebne važnosti.

Tokom 2013.godine, Uprava za javne nabavke je obavljala poslove koji se odnose na nastavljanje jačanja sistema javnih nabavki, praćenje primjene propisa o javnim nabavkama, praćenje, analiziranje i ostvarivanje sistema javnih nabavki sa stanovišta usaglašenosti sa pravom Evropske Unije; predlagala mjere za obezbjeđivanje te usaglašenosti; pružala savjetodavne i konsultantske usluge naručiocima iz oblasti javnih nabavki; organizovala obuke kadrova za vršenje poslova javnih nabavki (službenici za javne nabavke, zaposleni na poslovima javnih nabavki, kao i drugi zaposleni koji prate poslove javnih nabavki i revizije, državni revizori, sudije i saradnici nadležnog suda, ponuđači, NVO, mediji i dr.), objavljivala pozive za javno nadmetanje i odluke o dodijeljenim ugovorima na portalu javnih nabavki, vršila unapređenje sistema informisanosti naručilaca i ponuđača o propisima u javnim nabavkama, objavljivala i vršila distribuciju odgovarajuće stručne literature ne samo sa aspekta normativne implementacije zakona, nego i sa aspekta antikorupcijske politike i politike sukoba interesa; ostvarivala međunarodnu saradnju sa institucijama i stručnjacima u oblasti javnih nabavki; pratila postupke javnih nabavki i obezbjeđenje javnog interesa u tim postupcima; vršila izvještavanje o javnim nabavkama u Crnoj Gori i vršila druge poslove u skladu sa zakonom.

U izvještajnom periodu Uprava za javne nabavke je intenzivno radila na jačanju pregovaračke pozicije Crne Gore za članstvo u EU, i u skladu sa planiranom dinamikom nastavila započete aktivnosti iz predhodne godine o pregovorima za oblast Pregovaračko poglavlje 5 - javne nabavke, dolazeći do posljednje i najzahtjevnije integracione faze procesa koja će rezultirati punopravnim članstvom u EU. S tim u vezi, intenzivirane su aktivnosti u pravcu harmonizacije pravnog poretka zemlje sa pravnim tekovinama EU, te aktivnosti na polju njihove implementacije.

Uprava za javne nabavke je svoje aktivnosti u 2013.godini realizovala u skladu sa Programom rada Uprave za javne nabavke, Strategijom razvoja sistema javnih nabavki za period 2011-2015. godine i Akcionim planom za sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki za 2013. godinu.

3. EKONOMSKE EVROPSKE INTEGRACIJE U OBLASTI JAVNIH NABAVKI

U cilju poboljšanja kvaliteta života građana, Crna Gora pokazuje sve veću političku i ekonomsku ozbiljnost i spremnost prihvatanja evropskih vrijednosti i standarda, kao i približavanja evroatlanskim integracijama.

Na osnovu člana 15 stav 1 Odluke o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji (»Službeni list CG«, broj 9/12), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. jula 2012. godine, donijela je Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na Pregovaračko poglavlje 5– javne nabavke (u daljem tekstu Radna grupa 5). Takođe, na sjednici od 18. jula 2013. godine, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o izmjeni odluke o obrazovanju Radne grupe 5.

Shodno Odluci Vlade, Radnu grupu sačinjava 31 član kojim predsjedava Šef Radne Grupe doc dr Mersad Mujević, direktor Uprave, Mara Bogavac, pomoćnica direktora Uprave i savjetnici Sandra Škatarić, mr Gorana Mrvaljević i prof Svetlana Tomović.

Pregovori za članstvo u EU, kao posljednja, ali i najzahtjevnija integraciona faza procesa koji će rezultirati punopravnim članstvom u EU odvijaju se planiranom dinamikom.

Eksplanatorni skrining za Poglavlje 5 pravne tekovine EU koja se odnosi na oblast javnih nabavki, održan je u Briselu, 27. septembra 2012. godine.

Bilateralni skrining za Poglavlje 5 pravne tekovine EU koja se odnosi na oblast javnih nabavki, održan je u Briselu, 19. novembra 2012. godine.

Na osnovu bilateralnog sastanka i kompletnog procesa skrininga, Evropska komisija je sumirala rezultate analitičkog pregleda usklađenosti u skrining izvještaj, koji je Radnoj grupi dostavljen 22. marta 2013. godine.

Pored aktivnog učešća u Poglavlju 5 javne nabavke u svojstvu članova predstvanici Uprave učestvuju i u Poglavljima 22 i 23.

3.1. Program pristupanja Crne Gore EU 2014-2018.

S tim u vezi, intenzivirane su aktivnosti u pravcu harmonizacije pravnog poretka zemlje sa pravnim tekovinama EU, te aktivnosti na polju njihove implementacije. Kako bi Crna Gora što kvalitetnije pristupila procesu harmonizacije i implementacije pravnih tekovina EU u svoj pravni sistem, donesen je i „Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014-2018“ (PPCG).

U navedenom dokumentu, usvojenom na sjednici Vlade CG broj: 08-6/3 od 16.01.2014. godine, pod tačkom 4.2.2 Konkurencija, državna pomoć i javne nabavke, istaknuto je sledeće:

Implementacija i odstupanja. „U cilju poboljšanja određenih normativnih rješenja i potpunijeg usaglašavanja sa pravnom regulativom EU, u toku su aktivnosti na izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama. Završena je realizacija projekta „Jačanje sistema javnih nabavki u Crnoj Gori“. Cilj Projekta je bio da se na osnovu analize postojećeg stanja u ovoj oblasti daju

smjernice za izradu izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama. U skladu sa Akcionim planom za sprovođenje strategije razvoja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori za period 2011-2015. godine, sprovedene su značajne aktivnosti na jačanju svijesti o značaju kontrole postupaka javnih nabavki kod svih subjekata koji su u direktnoj ili indirektnoj vezi sa postupkom javne nabavke.

Aktuelni i budući programi i mjere ekonomske politike. Donošenjem navedenog Zakona, ovlašćenja Uprave za javne nabavke se proširuju u dijelu monitoringa i inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem propisa u oblasti javnih nabavki, što zahtijeva obezbjeđivanje adekvatnih implementacionih kapaciteta. Uspostaviće se novo softversko rješenje kao osnova za uvođenje elektronskog sistema javnih nabavki, tj. novi elektronski djelovodnik.

3.2. Izvještaj o napretku Crne Gore za 2013. godinu

U zadnjem Izvještaju o napretku Crne Gore za 2013. godinu koji prati saopštenje Komisije Evropskom parlamentu i Savjetu: „Strategija proširenja i glavni izazovi 2013-2014“, navedeno je pod tačkom 4.5. Poglavlje 5: Javne nabavke

„Kada je riječ o opštim principima koji se primjenjuju na javne nabavke u Crnoj Gori, zakonodavstvo u oblasti koncesija, nabavke u oblasti komunalija i odbrane treba usaglasiti sa pravnom tekovinom EU. Neophodno je dalje usaglašavanje metoda nabavki i konsultantskih usluga. Potrebno je unaprijediti transparentnost, posebno u pogledu ažuriranja registra o koncesijama i objavljivanja koncesionih ugovora i plaćanja. Potrebno je dalje izraditi interna pravila za poboljšanje integriteta. U oblasti dodjela ugovora o javnim nabavkama preduzeti su koraci kako bi se konsolidovao određen broj ugovornih organa koji je sa 1.000 opao na 679 tokom 2012. Potrebno je uložiti dalje napore za unaprijeđenje i efikasnost korišćenja okvirnih sporazuma i centralne kupovine. Godišnji izvještaj o javnim nabavkama za 2012.god. Vlada je usvojila u julu 2013.godine. Uprava za javne nabavke trenutno ima 16 zaposlenih, od ukupno 18 sistematizovanih radnih mjesta u skladu sa organizacionom šemom usvojenom u aprilu 2013. godine. Uprava za javne nabavke izvršila je obuku 540 zaposlenih lica na poslovima javnih nabavki na centralnom i lokalnom nivou u 2012. Crna Gora je sprovela program dodjele sertifikata i 14 službenika za javne nabavke je dobilo profesionalne kvalifikacije u oblasti javnih nabavki. Novi IT sistem, koji je uveden 2012. i dorađen 2013. godine omogućava neprekidno praćenje procedura, i uz osnovne indikatore, brzo sakupljanje godišnjih podataka, kao i unaprijeđenu transparentnost kada su u pitanju tradicionalne procedure javnih nabavki. Trenutno postoji 3.000 registrovanih korisnika, od kojih 15% čine strani korisnici. Odgovornosti Uprave za javne nabavke, npr. praćenje i procjenjivanje sprovođenja ugovora i rizika od nepravilnosti, analiziranje kršenja i odstupanja od dobre prakse i pružanje pravnih savjeta još uvijek treba da se pojasne i ojačaju. Veći problemi su primijećeni kod procedura javnih nabavki u sektoru zdravstva u 2012. Ministarstvo finansija je u 2013. uspostavilo Akcioni plan kako bi se radilo na ovim preporukama. Crna Gora još uvijek nije osigurala sredstva neophodna za uspostavljanje efikasne inspekcijske službe za ugovore čija je vrijednost niža od 500.000 eura, uslijed nedovoljnih administrativnih kapaciteta. Kada je u pitanju sistem pravnih sredstava, Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki je konsolidovala svoje aktivnosti od svog osnivanja 2012.godine. Visoka stopa poništenja odluka Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki od strane Upravnog suda je zabrinjavajuća.

Zaključak: Postignut je određen napredak u oblasti javnih nabavki. Crna Gora je još uvijek u ranoj fazi kada je riječ o usklađivanju javnih nabavki u oblasti komunalnih usluga, koncesija i javnih nabavki u oblasti odbrane sa pravnom tekovinom EU i potrebno je ojačati sprovođenje

zakona na svim nivoima. Posmatrano u cjelini, pripreme u oblasti javnih nabavki su umjereno napredovale.

U pogledu otvaranja pregovora u vezi Poglavlja 5 – Javne nabavke, Evropska unija je detaljno ispitala trenutno stanje pripremljenosti Crne Gore. Imajući razumijevanja da Crna Gora mora nastaviti sa napredovanjem u usklađivanju i implementaciji *acquis-a* u ovim poglavljima, EU je primijetila da postoje polazne tačke (benchmarks) koje se moraju ispuniti kako bi se ta poglavlja mogla privremeno zatvoriti. Takođe, EU je naglasila da će naročitu pažnju posvetiti kontroli svih specifičnih pitanja spomenutih u zajedničkim pozicijama. Kontrola napredovanja u usaglašavanju i implementaciji *acquis-a* nastaviće se tokom pregovora.

3.3. Otvaranje Poglavlja V – javne nabavke

18.12.2013. godine otvoreni su pregovori za pet pregovaračkih poglavlja, između ostalog i za poglavlje V – javne nabavke.

Polazne tačke za otvoreno Poglavlje 5 – Javne nabavke su:

1. Crna Gora usklađuje svoj nacionalni zakonodavni okvir obuhvatajući sva područja javnih nabavki, tu posebno uključujući koncesije, javno-privatna partnerstva, i nabavke koje se tiču odbrane, sa zakonodavstvom EU u oblasti javnih nabavki i shodno Ugovoru o funkcionisanju Evropske unije i drugim relevantnim odredbama *acquis-a*.
2. Crna Gora je rasporedila adekvatne administrativne i institucionalne kapacitete na svim nivoima i pravovremeno preduzela odgovarajuće mjere kako bi obezbijedila pravilnu primjenu i implementaciju nacionalnog zakonodavstva u ovoj oblasti prije pristupanja.

Ovo se posebno odnosi na:

- (a) Implementaciju Strategije razvoja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori za period 2011-2015 i Akcioni Plan za njenu realizaciju kako bi se unaprijedio njen administrativni kapacitet, uz odgovarajuću obuku na svim nivoima za sve zainteresovane strane;
- (b) Priprema praktičnih alatki za realizaciju i monitoring (uključujući administrativna pravila, uputstva, priručnike, i dokumenta standardnih ugovora);
- (c) Jačanje kontrolnih mehanizama neophodnih u cilju obezbjeđivanja kompletnog uvida i pouzdanosti sistema, uključujući detaljnu kontrolu i povećanu transparentnost u izvršnoj fazi ugovora o javnim nabavkama, kao i sistematska procjena rizika, gdje se prioritet daje kontrolama u osjetljivim sektorima i postupcima;
- (d) Djelotvorno funkcionisanje sredstava pravne zaštite u oblasti koncesija, javno-pravnog partnerstva, i nabavki po pitanju odbrane;
- (e) Mjere vezane za sprečavanje i borbu protiv korupcije; konflikt interesa u oblasti javnih nabavki kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou.

Crna Gora svojim djelovanjem ukazuje na put pravilnog i transparentnog sistema javnih nabavki, i u tom cilju teži ostvarenju načela „prave vrijednosti za novac“, stvaranju zdrave konkurencije, kao i jakih mjera zaštite protiv korupcije.

U globalnim ekonomskim prilikama koje karakterišu relativno nizak nivo ekonomskog rasta, nekonsolidovane javne finansije i ranjivi bankarski sektor, kao i visoka nezaposlenost, aktuelna ekonomska politika je usmjerena na stvaranje mogućnosti za rast i razvoj crnogorske ekonomije, a time i boljeg životnog standarda stanovništva.

Nakon formalnog otvaranja pregovora na Međuvladinoj konferenciji, kada se i razmjenjuju opšte pregovaračke pozicije EU i države kandidata, slijedi faza analitičkoga pregleda i ocjene usklađenosti nacionalnoga zakonodavstva države kandidata sa pravnom tekovinom Evropske unije, poznatija kao skrining.

Skrining predstavlja formalno-tehnički proces koji Komisija sprovodi radi pripreme za pristupne pregovore. Njime se omogućava državama kandidatima da se upoznaju sa pravnom tekovinom EU i tako doprinesu pripremama za pristupanje. Skriningom se omogućava Komisiji i državama članicama da procijene nivo spremnosti države kandidata, da se informišu o njihovim planovima za buduće pripreme i da dobiju preliminarne naznake pitanja koji će se najvjerojatnije javiti tokom pregovora.

Skrining se sprovodi putem sastanaka, poglavlje po poglavlje. Postoje dvije vrste sastanaka za svako od poglavlja: prvo, eksplanatorni sastanci s jednom ili više država kandidata zajedno, a potom bilateralni sastanci sa svakom državom zasebno. Nakon bilateralnog sastanka, Komisija sačinjava izvještaj o skriningu i predstavlja ga Savjetu.

Odluku o otvaranju pregovora o pojedinom poglavlju, zavisno o ocjeni spremnosti države kandidata, donose države članice u okviru Savjeta Evropske unije. Otvaranjem pregovora o pojedinom poglavlju započinje sadržajna faza pregovora, tokom koje se pregovara o uslovima pod kojima će država kandidat prihvatiti i primijeniti pravnu tekovinu Evropske unije u tom poglavlju, uključujući prelazna razdoblja koja je eventualno zatražila država kandidat.

Pregovori se vode na osnovu pregovaračkih pozicija Evropske unije i države kandidata, koja se pripremaju za svako pojedino poglavlje pregovora.

Nakon postizanja dogovora između Evropske unije i države kandidata o pojedinom poglavlju pregovora, uz ispunjenost preduslova za njegovo zatvaranje, ono se smatra privremeno zatvorenim. Formalnu odluku o tome donosi Međuvladina konferencija na ministarskom nivou. Sve do sklapanja Ugovora o pristupanju, ako se u tom poglavlju pravne tekovine donesu značajno novi propisi ili ako država kandidat ne ispuni preduslove i obaveze koje je preuzela za to poglavlje pregovora, postoji mogućnost njegovog ponovnog otvaranja.

Kada se pregovori privremeno zatvore u svim poglavljima, Evropski savjet u svojim zaključcima uobičajeno obilježava završetak pregovora s državom kandidatom. Rezultati pregovora zatim se ugrađuju u odredbe nacrtu Ugovora o pristupanju, u čijoj izradi učestvuju predstavnici država članica i institucija Evropske unije i predstavnici države kandidata.

Nakon postizanja dogovora između Evropske unije i države kandidata o tekstu nacrtu Ugovora o pristupanju, tekst se upućuje u odgovarajući postupak u institucijama i državama članicama Evropske unije i državi kandidatu. Na osnovu nacrtu Ugovora, a prije njegova potpisivanja, Evropska komisija mora donijeti konačno mišljenje o zahtjevu za članstvo države kandidata, Evropski parlament dati saglasnost, a Savjet na kraju donijeti jednoglasnu odluku o prihvatanju nove države članice i njenog zahtjeva za članstvo.

Nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju država počinje učestvovati u radu tijela Savjeta Evropske unije i Evropskog parlamenta kao aktivni posmatrač.

Da bi Ugovor o pristupanju stupio na snagu, treba da ga ratifikuju parlamenti država članica i države kandidata

3.4. Pristupanje Crne Gore plurilateralnom sporazumu o vladinim nabavkama (GPA) kod Svjetske trgovinske organizacije (WTO)

3.4.1. Ustavni osnov za pristupanje Crne Gore plurilateralnom sporazumu o vladinim nabavkama kod Svjetske trgovinske organizacije

Ustavni osnov za pristupanje Crne Gore plurilateralnom Sporazumu o javnim nabavkama Svjetske trgovinske organizacije je član 15 stav 1 Ustava Crne Gore kojim je propisano da Crna Gora, na principima i pravilima međunarodnog prava, saraduje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tačke 1 i 4 Ustava, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

3.4.2. Obaveze koje je Crna Gora preuzela u kontekstu sporazuma o vladinim nabavkama (GPA)

Crna Gora je zahtjev za samostalno pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO) podnijela u skladu sa članom XII Sporazuma o osnivanju STO, decembra 2004. godine. Pregovori su vođeni u dijelu multilateralnih, bilateralnih i plurilateralnih pregovora. U vezi sa navedenim, održano je osam sjednica Radne grupe (RG) i jedni plurilateralni pregovori o domaćoj podršci poljoprivredi i izvoznim subvencijama, dok su bilateralni pregovori zaključeni sa: Evropskom unijom, Kinom, Švajcarskom, Norveškom, Brazilom, Kanadom, Japanom, SAD-om, Salvadorom, Hondurasom i Ukrajinom.

Ministarska konferencija je tokom osmog sastanka odobrila prijem Crne Gore u STO. Protokol o pristupanju potpisan je 17. decembra 2011. godine u Ženevi, i Crna Gora je 29. aprila 2012. godine postala 154. članica Organizacije.

Tokom pregovaračkog procesa Crna Gora, pored toga što se suštinski obavezala da će da implementira STO Sporazume i principe, preuzela obaveze u dijelu pristupa tržištu roba i usluga, i u tom smislu izmijenila preko 50 propisa.

Iz statusa članstva proizilaze određene obaveze, i one se mogu podijeliti u dvije grupe:

- Obaveze po osnovu implementacije Sporazuma o osnivanju STO (*tzv. STO Sporazum*) sa pratećim aneksima. Vezano za STO Sporazume Crna Gora se obavezala da će iste implementirati bez tranzicionog perioda.
- Obaveze koje je Crna Gora preuzela tokom pristupnih pregovora, odnosno multilateralnih pregovora i pregovora u dijelu pristupa tržištu roba i usluga. Kada je u pitanju pomenuto, obaveze su sadržane u:
  - Izvještaju Radne grupe za pristupanje Crne Gore STO,
  - Listi koncesija i
  - Listi specifičnih obaveza u oblasti usluga i listi izuzeća od MFN tretmana

Učlanjenjem u STO od Crne Gore se očekuje da primjenjuje obaveze preuzete tokom pristupnih pregovora. U cilju implementacije obaveza, u vidu Informacije napravljen je detaljni pregled pruženih obaveza po resornim institucijama. Pomenutu Informaciju Vlada Crne Gore je usvojila na sjednici od 26. jula 2012. godine (*Zaključak broj 06-1698/4, od 30. avgusta 2012. godine*).

Vezano za plurilateralni Sporazum o vladinim nabavkama (*GPA*) Crna Gora se Izvještajem Radne grupe za pristupanje Crne Gore STO u paragrafu 182 i 281 obavezala da će započeti pregovore za članstvo, dogovoreno je da, ako rezultati pregovora budu zadovoljavajući za Crnu Goru i ostale članice Sporazuma, Crna Gora će završiti pregovore za članstvo do 31. decembra 2013. godine. Takođe, u skladu sa pomenutim zaključkom Vlade, od 30. avgusta 2012. godine, Ministarstvo finansija je zaduženo, da u koordinaciji sa resornim institucijama, u što kraćem roku otpočne pregovore.

U cilju otpočinjanja pregovora Ministarstvo finansija je u ime Vlade Crne Gore zatražilo status posmatrača u pomentom Sporazumu, što je neophodan korak ka otvaranju pregovora u ovom dijelu. Zahtjev Crne Gore za sticanje statusa posmatrača bio je predmet Komiteta za javne nabavke od 31. oktobra 2012. godine, nakon čega je Crna Gora dobila status posmatrača.

Takođe, vezano za ulogu Crne Gore u radnim tijelima STO, Evropska unija kao članica STO, pozdravila je članstvo Crne Gore u ovoj Organizaciji, sa akcentom na Sporazumu o vladinim nabavkama. Naglašeno je da, imajući u vidu proces EU integracija i usaglašavanja crnogorske sa EU legislativom, pregovore sa STO članicama treba voditi uz konsultacije sa Evropskom komisijom.

3.4.3. Ocjena stanja i crnogorska legislativa u oblasti javnih nabavki

Nacionalna legislativa u oblasti javnih nabavki zasniva se na sljedećim aktima:

- Zakon o javnim nabavkama - Skupština Crne Gore je usvojila Zakon o javnim nabavkama 29. jula 2011. godine, a isti je počeo sa primjenom 01.01.2012. godine
- Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ponuda
- Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki
- Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila
- Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki
- Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi
- Pravilnik o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki.

Zakon i podzakonska akta fokusirana su na kompletiranje pravnog okruženja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori (*uključujući i operativne alatke*) i njegovo poboljšanje u pogledu efikasnosti i efektivnosti korišćenja javnih fondova i daljeg usklađivanja sa zakonodavstvom i praksom javnih nabavki u EU, izgradnji održivog, permanentnog nacionalnog sistema obuke iz oblasti javnih nabavki koji omogućavanje razvoja profesionalnih vještina službenika za javne nabavke i ostalih zaposlenih uključenih u implementaciju propisa o javnim nabavkama (sudije, revizori), jačanje kapaciteta Uprave za javne nabavke za implementaciju njenih funkcija, poboljšanje sistema za objavljivanje obavještenja o javnim nabavkama i informisanje, kao i unaprjeđenje javne svijesti o važnosti zdravog i sveobuhvatnog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori.

Pravna tekovina u oblasti javnih nabavki zasniva se na opštim principima koji proizilaze iz Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, dio tri, glava IV i Glava VII i sudske prakse Evropskog suda pravde, kao što su ekonomičnost i efektivnost, transparentnost, jednak tretman, slobodna konkurencija i nediskriminacija. Ovi principi primjenjuju se na sve postupke nabavki uključujući one koje nisu pokriveno direktivama EU koje se odnose na nabavke roba, radova i usluga.

Dvije direktive regulišu dodjelu javnih ugovora (javni radovi, javne nabavke i ugovori o javnim nabavkama): Direktiva 2004/18/EZ o usklađivanju postupaka za dodjelu ugovora o javnim radovima, ugovora o javnim nabavkama i ugovorima o javnim uslugama u pogledu takozvanih "tradicionalnih tijela za ugovaranje" („klasični sektor“) i Direktiva 2004/17/EZ o usklađivanju postupaka subjekata koji djeluju u oblastima vodoprivrede, energetike, saobraćaja i poštanskih usluga („sektor usluga“).

Polje primjene ovih direktiva definisan je kroz pokrivena tijela ili subjekte i ugovore, pragove primjene i specifična izuzeća. U ovom okviru postavljani su specifični zahtjevi kako bi se obezbijedilo puno poštovanje opštih principa u toku postupka nabavke. Direktive takođe obezbjeđuju okvir za elektronsku nabavku uključujući elektronske komunikacije u skladu sa Zakonom o elektronskom potpisu i elektronskim trgovini. Pored navedenih direktiva, Direktiva 2009/81/EZ reguliše dodjelu pojedinih ugovora u poljima odbrane i bezbjednosti, koja nije u potpunosti implementirana u postojeći zakonodavni okvir Crne Gore.

U pogledu dodjele javnih ugovora, pravna tekovina u oblasti nabavki sadrži tri direktive o lijekovima: Direktivu 89/665/EEZ o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koji se odnose na primjenu postupaka pregleda dodjele ugovora o javnim nabavkama i javnim radovima ("klasični sektor"); Direktiva 92/13/EEZ o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koji se odnose na postupke nabavke subjekata koji djeluju u oblasti vodoprivrede, energetike i telekomunikacija (*komunalni sektor*) i Direktiva 2007/66/EZ kojom se mijenjaju druge dvije direktive u cilju unapređenja efektivnosti procedura revizije dodjele javnih ugovora. Direktiva o lijekovima sadrži zahtjeve za uspostavljanje efektivnih i nezavisnih postupaka procedura revizije iznad određenih pragova vrijednosti za odluke koje donose tijela za ugovaranje tokom dodjele ugovora. Obezbijedena je i sudska zaštita pred Upravnim sudom.

Dosadašnje iskustvo primjene Zakona ukazuje nam da je isti usaglašen u najvećoj mogućoj mjeri shodno našem pravnom sistemu sa Direktivama EU i da stvara najbolje pretpostavke za kvalitetno sprovođenje postupaka javnih nabavki a time i izboru najpovoljnije ponude, no ipak treba dalje raditi na jačanju administrativnih kapaciteta naročito naručilaca da bi bilo manje žalbi a time i poništavanja postupaka. Naime ćemo obezbijediti optimalni nivo primjene načela racionalnog i efektivnog korišćenja javnih sredstava.

3.4.4. Razlozi za pristupanje Crne Gore plurilateralnom sporazumu o vladinim nabavkama kod Svjetske trgovinske organizacije

Sporazum o vladinim nabavkama je plurilateralni sporazum, koji obavezuje samo one članice Svjetske trgovinske organizacije koje su ga prihvatile. Sporazum GPA je instrument kojim se pospješuje međunarodna trgovina među učesnicima sporazuma, kao i promocija efikasnog i efektivnog upravljanja javnim sredstvima u cilju ostarivanja principa najbolje vrijednosti za novac.

U ovom trenutku Sporazum broji 42 Članice Svjetske trgovinske organizacije, uključujući 27 članica EU, kao i SAD, Kanada, Norveška, Švajcarska, Kina itd., dok se očekuje da još 7 članica STO, među kojima su Crna Gora, Makedonija, Rusija, Saudijska Arabija, Tadžikistan i Mongolija pristupe Sporazumu.

Sporazum predstavlja sublimaciju najbolje međunarodne prakse, pri čemu je važna veza sa EU Direktivama iz oblasti javnih nabavki, kao ideja vodilja u procesu pristupanja. Takođe, Sporazum

predstavlja polaznu tačku u reformi nacionalnog sistema javnih nabavki, ali ne predstavlja zamjenu istog.

GPA Sporazum se zasniva na tri ključna principa, i to: princip nediskriminacije, princip transparentnosti javnih nabavki i princip jednakosti ponuđača.

Opšta pravila koja se zasnivaju na gore pomenutim principima se primjenjuju na tržištu javnih nabavki svih zemalja potpisnica Sporazuma.

Karakter Sporazuma - GPA uključuje minimum standarda zasnovanih na najboljoj međunarodnoj praksi u sprovođenju postupaka nabavki, osiguravajući transparentnost i konkurentnost, što uključuje tenderske procedure, kvalifikaciju ponuđača i tehničke standarde, rokove, tendersku dokumentaciju, postupak dodjele ugovora kao i zaštitu prava u postupku nabavke.

Važno je napomenuti da je Uprava za javne nabavke u saradnji sa Svjetskom trgovinskom organizacijom realizovala dvodnevnu obuku na temu obaveza Crne Gore u odnosu na pristupanje Sporazumu o vladinim nabavkama, na kom su predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti, kao i civilnog sektora imali prilike da se upoznaju sa informacijama o značaju Sporazuma. Tom prilikom je zaključeno da je Crna Gora posvećena intenziviranju pregovora o pristupanju Sporazumu, da će sve aktivnosti biti realizovane u koordinaciji sa Delegacijom EU u Podgorici.

3.4.5. Prijedlog stavova pregovaračkog tima Crne Gore u vezi sa pitanjima tokom pregovora

- Pregovori vezani za pristupanje Crne Gore plurilateralnom Sporazumu o vladinim nabavkama Svjetske trgovinske organizacije odnosiće se na javne nabavke Crne Gore, kako sa aspekta legistative tako i implementacije iste.
- Pregovori će se voditi u skladu sa revidiranim Sporazumom o vladinim nabavkama i podrazumijevaju pripremu Inicijalne ponude i ispunjavanja liste usklađenosti sa legislativom.
- Pregovaračka pozicija Crne Gore zasnivaće se na ekonomskim interesima sa aspekta strukture crnogorske ekonomije, strateškoj opredijeljenosti Crne Gore ka evropskim integracijama, kao i obavezama koje je Crna Gora preuzela kako Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (*SSP*), kao i već preuzetim obavezama u procesu pristupanja Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (*STO*).
- Imajući u vidu proces EU integracija i usaglašavanja crnogorske sa EU legislativom, pregovori sa *STO* članicama će se voditi uz konsultacije sa Evropskom komisijom.

3.4.6. Faze pregovaračkog procesa

- Uprava za javne nabavke će pripremiti set legistative iz oblasti javnih nabavki, na engleskom jeziku.
- Uprava za javne nabavke će napraviti analizu postojećeg stanja u oblasti javnih nabavki, sa ciljem utvrđivanja interesa CG pri izradi inicijalne ponude i daljih pregovora.
- U cilju otpočinjanja formalnog pregovaračkog procesa Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija će ovlastiti Stalnog Predstavnika i ambasadora Crne Gore u Ženevi pri *STO* da podnese formalno pismo o pristupanju pregovorima Crne Gore GPA.
- Uprava za javne nabavke biće prepoznata kao focal point za *STO* Sporazum i Komitet o vladinim nabavkama.
- Uprava za javne nabavke će u koordinaciji sa resornim institucijama pripremiti Upitnik - listu usklađenosti sa legislativom GPA (tzv. *check list of issues*).

- Uprava za javne nabavke u koordinaciji sa resornim institucijama će pripremiti Inicijalne ponudu vezano za tržište javnih nabavki, a u skladu sa STO revidiranim Sporazumom o vladinim nabavkama.
- Ministarstvo finansija će u najkraćem roku pokušati da obezbijedi besplatnu expertsku i tehničku pomoć EBRD i SIGMA (OECD) u pripremi potrebnih dokumenata za otpočinjanje procesa pregovaranja GPA.
- Ministarstvo finansija će obezbijediti dodatna finansijska sredstva u cilju vođenja pregovora u pristupanju Crne Gore plurilateralnom Sporazumu o vladinim nabavkama.
- Ministarstvo finansija i Uprava za javne nabavke će preduzeti aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta za implementaciju GPA sporazuma.
- Sva gore pobrojana dokumenta biće distribuirana Sekretariju Svjetske trgovinske organizacije na razmatranje i davanje komentara članicama STO. Dalji tok pregovora zavisi će od zahtijeva članica STO.
- U skladu sa obavezom preuzetom Izveštajem radne grupe ako rezultati pregovora budu zadovoljavajući za Crnu Goru i ostale članice Sporazuma, Crna Gora će završiti pregovore za članstvo do 31. decembra 2013. godine.

3.4.7. Procjena potrebnih finansijskih sredstava za zaključenje ugovora

Za pristupanje Crne Gore plurilateralnom Sporazumu o vladinim nabavkama Svjetske trgovinske organizacije potrebno je obezbijediti dodatna finansijska sredstva Upravi za javne nabavke u Budžetu Crne Gore.

3.4.8. Potreba usaglašavanja propisa

Izmjenu važećih ili donošenje novih propisa u kontekstu pristupanja Crne Gore plurilateralnom Sporazumu o vladinim nabavkama Svjetske trgovinske organizacije zavisiće od zahtijeva članica STO i biće definisan kroz pristupne pregovore.

3.4.9. Prijedlog pregovaračkog tima

- doc dr Mersad Mujević, glavni pregovarač, direktor, UzJN CG,
- Predrag Stamatović, Generalni Sekretar MVPiEI,
- Sanja Poleksić, koordinator tima, UzJN CG,
- Goran Vojinović, UzJN CG,
- Aida Salagić Ceković, ME,
- Danijela Gačević, ME,
- Nađa Vukićević, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine CG,
- Ivana Božović, Skupština CG,
- Tanja Janović, MF,
- prof Svetlana Tomović, UzJN CG

3.4.10. Naredne aktivnosti

Tokom neformalnih sesija na Komitetu o vladinim nabavkama, koji je održan u Ženevi od 7-9 oktobra 2013, članice GPA su srdačno pozdravile Crnogorsko apliciranje i činjenicu da Crna Gora planira da krene brzo naprijed sa pristupanjem GPA. Podsjećamo da je predsjedavajući i mnoge članice GPA izrazili nadu da rad Crne Gore na pristupanju Sporazumu, može biti formalno zaključen na vrijeme, kako bi bila priznata na Ministarskoj konferenciji u prvoj nedelji Decembra 2013 godine. U tom smislu, Crna Gora se obavezala da će poslati svoju Inicijalnu ponudu na vrijeme prije sljedeće sesije Komiteta o vladinim nabavkama, koji će se održati u Ženevi od 18-20 Novembra 2013.godine.

Nakon održane martovske runde pregovora 19.mart 2014.godine, otvorena pitanja se najvećim dijelom odnose na dvofazni pristup crnogorske Ponude (Ponuda A i B), ali i pristup tržištu Crne Gore nakon ulaska u EU. Ovo pitanje je posebno značajno u kontekstu kompenzacija i zahtijev Crne Gore da se članice GPA obavežu da ne neće tražiti kompenzacije od Evropske unije, i pokrenuto je od strane SAD-a i Japana.

U skladu sa dogovorenom dinamikom aktivnosti, a vezano za pregovore sa članicama GPA-a, od Crne Gore se očekuje da u koordinaciji sa delegacijom EU u narednom periodu ili na junskom sastanku organizuje zajednički sastanak sa delegacijama SAD i Japana.

Predstavnici EU su se obavezali da će zajedno sa crnogorskom delegacijom doći do jedinstvenog rješenje i razgovarati sa SAD i Japanom oko prihvatanja istog. Zajednički sastanak pomenutih članica planiran je do juna tekuće godine i od njegovog ishoda zavisice dalji tog pristupanja Crne Gore Sporazumu o vladinim nabavkama.

4. OPIS POSTUPANJA U OKVIRU NADLEŽNOSTI, OVLAŠĆENJA I OBAVEZA

4.1. Realizovane aktivnosti iz nadležnosti Sektora za praćenje sprovođenja propisa i monitoring u javnim nabavkama

U Sektoru za praćenje sprovođenja propisa i monitoring u javnim nabavkama vrše se poslovi koji se odnose na: praćenje primjene propisa u oblasti javnih nabavki i učestvovanje u predlaganju izmjena ili dopuna; učestvovanje u pripremi zakona, podzakonskih akata i drugih propisa iz djelokruga rada Uprave; pružanje stručne i savjetodavne pomoći naručiocima i ponuđačima u vezi sa sprovođenjem Zakona, drugih propisa i postupaka javnih nabavki; predlaganje donošenja i izmjena standardne tenderske dokumentacije, obrazaca, nacrta tipskih ugovora, priručnika i drugih sredstava u cilju unapređenja postupaka javnih nabavki za naručioce i ponuđače; davanje predhodne saglasnosti naručiocima na odabir vrste postupka u pregovaračkom postupku bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje, pregovaračkom postupku sa predhodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje, i u slučajevima dodjele ugovora putem okvirnog sporazuma i putem konsultantske usluge; praćenje i učestvovanje u realizaciji Akcionog plana i realizacije Strategije razvoja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori; analiza postupaka javnih nabavki; priprema i izrada godišnjeg izvještaja o javnim nabavkama; izdavanje publikacija; objavljivanje i distribucija stručne literature; saradnja sa međunarodnim institucijama i stručnjacima iz oblasti javnih nabavki iz djelokruga nadležnosti sektora; praćenje i analiza efikasnosti nacionalnog sistema javnih nabavki - monitoring sistema javnih nabavki; poslovi koji se odnose na pripremu analiza rezultata monitoringa; predlaganje mišljenja i preporuke naručiocima za otklanjanje nedostataka uočenih monitoringom; priprema Izvještaja o izvršenom monitoringu i predlaganje izmjene podzakonskih akata i priručnika na osnovu rezultata monitoringa; učešće u analizi i predlaganje podzakonskih akata kojima se uspostavlja sistem elektronskih javnih nabavki; prikupljanje i analiza izvještaja o antikorupcijskoj politici i politici sukoba interesa u oblasti javnih nabavki sa prijedlogom mjera za unapređenje kroz poseban izvještaj; priprema liste obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama; praćenje realizacije sporazuma CEFTA, WTO i GATT i ostalih međunarodnih sporazuma; pružanje savjetodavne pomoći zainteresovanim licima iz oblasti javnih nabavki, postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama i drugi poslovi u skladu sa Zakonom.

Uzimajući u obzir sve navedene stručne poslove iz oblasti javnih nabavki, dijela poslova nadležnog organa koje vrši Sektor za praćenje sprovođenja propisa i monitoring u javnim nabavkama; zatim sagledavajući Program rada Uprave za javne nabavke, Strategiju razvoja sistema javnih nabavki za period 2011-2015.godine, Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki, u toku 2013. godine realizovane su brojne aktivnosti. Ažurirana je lista obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama, pri čemu je broj obveznika za 2013. godinu iznosio 698, što je za 26 manje u odnosu na 2012. godinu kada je taj broj iznosio 724. Lista obveznika je objavljena na internet stranici Uprave za javne nabavke www.ujn.gov.me. Takođe je na osnovu pristiglih rješenja donijetih od strane nadležnih institucija za imenovanje službenika za javne nabavke ažurirana lista službenika za javne nabavke za 2013. godinu i objavljena na internet stranici Uprave za javne nabavke. Na osnovu broja korisničkih naloga, zahtjeva ponuđača za registraciju Uprava je objavila listu ponuđača na internet stranici Uprave za javne nabavke koja broji 3569 ponuđača.

Polazeći od svojih nadležnosti, Sektor za praćenje sprovođenja propisa i monitoring u javnim nabavkama svakodnevno je tokom 2013. godine pružao stručnu i savjetodavnu pomoć velikom broju naručilaca, ponuđačima i drugim zainteresovanim licima. Sva postavljena pitanja koja se

tiču sprovođenja Zakona i drugih propisa, kao i sprovođenja postupaka javnih nabavki, evidentirana su radi objedinjavanja i daljeg objavljivanja i u formi obavještenja; sve u cilju jačanja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori.

U cilju „monitoringa” savjetodavne i konsultantske usluge, Uprava je institucionalizovala navedenu aktivnost kroz funkcionalni “Help desk”, kao i putem Portala i neposredne komunikacije. U prostorijama Uprave, na zahtjev naručilaca i ponuđača, održavani su kontinuirani sastanci u cilju otklanjanja nepravilnosti uočenih kod obveznika primjene Zakona. Tokom 2013. godine održano je 354 sastanka, pri čemu su vođene posebne službene zabilješke, i tom prilikom evidentirane poteškoće u primjeni Zakona, na osnovu čega su predložena određena mišljenja i preporuke za otklanjanje uočenih nedostataka.

U cilju unapređenja aktivnosti na praćenju implementacije Zakona, podzakonskih propisa, daljeg praćenja razvoja evropskog zakonodavstva, standarda i prakse, Uprava za javne nabavke je u izvještajnom periodu organizovala konferencije, seminare, okrugle stolove, kao i učestvovala na sličnim aktivnostima organizovanim od strane drugih institucija u Crnoj Gori na temu javnih nabavki. U vezi sa preduzetim aktivnostima, Uprava je zainteresovanu javnost intenzivno obavještavala putem svoje internet stranice, kao i putem štampe. Posebno ističemo da je Uprava za javne nabavke sve propise, publikacije, izvještaje i druga dokumenta i evidenciju objavila, i da su dostupni na njenom sajtu na engleskom i crnogorskom jeziku.

U organizaciji Uprave za javne nabavke i SIGMA-e, dana 28. marta 2013. godine, organizovan je I Forum o javnim nabavkama. Tema i cilj Foruma bio je Zakon o javnim nabavkama sa poukama izvučenim iz prve godine implementacije. Kako je Zakon stupio na snagu 01. januara 2012. godine, ovaj događaj bio je prilika da se svi članovi zajednice javnih nabavki u Crnoj Gori, kako naručioc i ponuđači, članovi NVO sektora i experti SIGMA-e upoznaju sa pozitivnim i negativnim stranama ovog Zakona u praksi. Na I Forumu o javnim nabavkama učešće je uzelo stotinak predstavnika zajednice javnih nabavki u Crnoj Gori, predstavnici Uprave za javne nabavke, SIGMA-e, Komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, obveznici zakona, ponuđači kao i predstavnici NVO Sektora (MANS, CEMI, Institut Alternativa). Forum je bio idealna prilika za diskusiju i razmjenu mišljenja od strane svih učesnika u postupku javnih nabavki. Ono sa čim su se svi učesnici foruma složili jeste činjenica da je Zakon o javnim nabavkama dobar, ali da treba pratiti njegovu dalju implementaciju i da uočene poteškoće u primjeni Zakona treba otklanjati.

Nakon održanog Foruma i na osnovu dostavljenih predloga pojedinih naručilaca i ponuđača, predstavnika institucija, Uprava za javne nabavke je pokrenula inicijativu o izmjeni Zakona o javnim nabavkama. U skladu sa tim, kao i sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, Ministar finansija polovinom 2013. godine formirao je Radnu grupu za izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, i Radnu grupu za izradu nacrtu podzakonske regulative.

Nakon imenovanja radne grupe, do kraja godine se intenzivno radilo na tekstu nacrtu Zakona. Predloženim nacrtom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama dijelom su zahvaćene izmjene koje se odnose na: Osnovne odredbe, Odredbe koje uređuju uslove i način sprovođenja postupka javnih nabavki, javne nabavke u oblasti vodoprivrede, energetike, saobraćaja i poštanskih usluga, javne nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti, zaštite prava u postupku javne nabavke, inspekcijski nadzor, prekršaje, kao i prelazne i završne odredbe. Predloženim izmjenama inkorporiraće se nedostajuće odredbe Direktive 2004/17/EC, koja reguliše procedure nabavki operatera iz komunalnog sektora, kao i Direktiva 2009/81, koja reguliše dodjelu ugovora u oblasti odbrane i bezbjednosti. Dalje aktivnosti oko izmjene Zakona biće nastavljene tokom 2014 godine.

Uprava za javne nabavke utvrđuje postojanost osnova i daje mišljenje za primjenu pregovaračkog postupka bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje koji se sprovodi u skladu sa članom 25 Zakona o javnim nabavkama.

U periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine za sprovođenje pregovaračkog postupka bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje ukupno je pristigao 201 zahtjev za davanje predhodne saglasnosti o ispunjenosti uslova, od čega je 136 zahtjeva usvojeno, a 65 zahtjeva odbijeno.

Jedna od važnih nadležnosti Uprave za javne nabavke je davanje prethodne saglasnosti naručiocima na odabir pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje, pregovaračkog postupka sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje i odabir postupka za dodjelu ugovora putem otvorenog i ograničenog postupka sa mogućnošću zaključivanja okvirnog sporazuma i nabavke putem konsultantske usluge. Uprava je kontinuirano tokom godine rješavala zahtjeve naručilaca o ispunjenosti uslova za sprovođenje odgovarajućih postupaka javnih nabavki u skladu sa zakonom.

Za mišljenje o osnovanosti zaključivanja okvirnog sporazuma nakon sprovedene procedure nabavke putem otvorenog ili ograničenog postupka javne nabavke podnesen je 101 zahtjev od čega je 99 usvojeno, a 2 zahtjeva su odbijena.

Za konsultantske usluge pristiglo je 9 zahtjeva, i svi su usvojeni.

U skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama u toku 2013.godine, Upravi su upućena 85 zahtjeva za Slobodan pristup informacijama od strane NVO sektora, MANS-a, Instituta Alternativa, CEMI i druge nevladine organizacije isti su obrađeni u saradnji sa drugim organizacionim jedinicama Uprave u skladu sa zakonom, a podnosiocima zahtjeva su pružene tražene informacije.

Shodno obavezi državnih organa koja se odnosi na sačinjavanje i dostavljanje izvještaja o rješavanju upravnih stvari, Uprava je sačinila Izveštaj o stanju rješavanja upravnih stvari Uprave za javne nabavke za 2013. godinu i dostavila ga Ministarstvu finansija i Ministarstvu unutrašnjih poslova. Izveštaj o stanju rješavanja upravnih stvari prikazan je u obrascima (tabelama) u skladu sa važećim pravnim aktima.

4.2. Aktivnosti Odjeljenja za stručno osposobljavanje, usavršavanje i međunarodnu saradnju iz oblasti javnih nabavki

Osim poslova koji se odnose na stručno osposobljavanje i usavršavanje, navedeno Odjeljenje je u izvještajnom periodu obavljalo aktivnosti koje se odnose na implementaciju projekata iz oblasti javnih nabavki, kao i na ostvarivanje međunarodne saradnje, kako u kontekstu EU integracija, tako i one koje se odnose na ostvarivanje saradnje sa međunarodnim organizacijama, institucijama i stručnjacima u oblasti javnih nabavki.

Nadležnosti Uprave za javne nabavke, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, pored ostalih odnose se na organizovanje i sprovođenje stručnog osposobljavanja, usavršavanja zaposlenih i drugih lica za vršenje poslova javnih nabavki, kao i organizovanje polaganja stručnog ispita za vršenje poslova u oblasti javnih nabavki. Saglasno tome, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za javne nabavke, za vršenje poslova stručnog osposobljavanja i

usavršavanja, formirano je posebno Odjeljenje za stručno osposobljavanje, usavršavanje i međunarodnu saradnju u oblasti javnih nabavki, sa posebno sistematizovanim izvršiocima. U Odjeljenju za stručno osposobljavanje i usavršavanje vrše se poslovi koji se odnose na: praćenje propisa i iniciranje programa i organizovanje obuka iz oblasti javnih nabavki; učestvovanje u kreiranju sadržaja Programa obuke - stručnog osposobljavanja i usavršavanja u oblasti javnih nabavki; organizovanje i realizacija obuke kadrova za vršenje poslova javnih nabavki; izradu priručnika, vodiča i drugih materijala vezanih za obuku; praćenje rada trenera u pogledu kvaliteta obuke; pripremanje analiza i izvještaja u vezi sa obukom i trenerima; pravovremeno objavljivanje informacija u vezi sa obukom i pružanje pomoći na planu profesionalnog usavršavanja; vođenje odgovarajuće evidencije obuka, učestvovanje u kreiranju instrumenata za procjenu potreba za stručnim usavršavanjem; pripremu plana za realizaciju obuka predviđenih po programu; realizacija obuka; učestvovanje u kreiranju sadržaja polaganja stručnog ispita za vršenje poslova u oblasti javnih nabavki; organizacija i praćenje realizacije polaganja stručnog ispita javnih nabavki; organizovanje konferencija i okruglih stolova, seminara i kurseva i ostvarivanje međunarodne saradnje u oblasti javnih nabavki.

Polazeći od toga, danom primjene novog Zakona o javnim nabavkama u isključivoj nadležnosti Uprave za javne nabavke je da organizuje polaganje stručnog ispita i sprovodi stručno osposobljavanje i usavršavanje u oblasti javnih nabavki na osnovu programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Uporedo sa novim Zakonom o javnim nabavkama, u dijelu koji se odnosi na stručno osposobljavanje i usavršavanje, Uprava za javne nabavke donijela je Program i način stručnog osposobljavanja i usavršavanja u oblasti javnih nabavki. Navedenim Programom određuje se način organizovanja i sprovođenja stručnog osposobljavanja i usavršavanja u oblasti javnih nabavki i način izdavanja i obnavljanja potvrda o završenom programu obuke u oblasti javnih nabavki. Navedeni Program predstavlja osnovu za organizovanje programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja i dostupan je na webstranici www.ujn.gov.me. U cilju uspješnog organizovanja polaganja stručnog ispita i sprovođenja stručnog osposobljavanja i usavršavanja donijeta su sljedeća rješenja: Odluka o troškovima organizovanja seminara Uprave za javne nabavke br: 01-2397/12 od 31.05.2012. godine, kojom se utvrđuju troškovi organizovanja seminara Uprave za javne nabavke, Rješenje o obrazovanju Komisije za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki, broj: 01-2688/12 od 21.06.2012.godine, kojom su imenovani članovi i sekretar Komisije; i Rješenje o visini naknade za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki br: 01- 2781/12 od 26.06.2012. godine, kojim se definišu naknade za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki. Uplate naknada za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki se vrše na računu Uprave za javne nabavke, broj 832-1000-10. Napominjemo da Uprava za javne nabavke nema pravo raspolaganja navedenim računom, već istim raspolaže Ministarstvo finansija.

Kako je i navedeno u Odluci Uprave za javne nabavke o troškovima organizovanja seminara, br: 01-2397/12 od 31.05.2012, organizacija programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja u oblasti javnih nabavki u cilju efikasne i profesionalne organizacije, prije svega obuhvata: honorar za predavača u trajanju od jednog školskog časa, pripremu i štampanje materijala za seminar, katering, otkup autorskih prava za priručnike UJN, recenzija materijala, lektorisanje materijala, korektura materijala, dnevnice i nepredviđeni troškovi.

Uprava za javne nabavke je u toku 2013. godine održala dvodnevne obuke i to u dva navrata u Podgorici i Danilovgradu jedno u prvoj polovini a drugo u drugoj polovini 2013.godine, pri čemu je obučeno 230 službenika za javne nabavke. Angažovani predavači su treneri iz nacionalnog jezgra trenera, zaposleni u Upravi za javne nabavke.

Naznačenim posebnim Programom stručnog osposobljavanja i usavršavanja obuhvaćene su sljedeće teme:

- Sistem javnih nabavki u Crnoj Gori – principi, zakonodavni i institucionalni okvir u EU, ovlašćenja službenika za javne nabavke, planiranje u oblasti javnih nabavki, obveznici primjene i izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama, korišćenje portala javnih nabavki;
- Značaj stručnog osposobljavanja i usavršavanja za državne službenike i namještenike;
- Konflikt interesa u oblasti javnih nabavki;
- Antikorupcijski principi;
- Otvoreni postupak javne nabavke (praktični primjeri);
- Ograničeni postupak javne nabavke (praktični primjeri);
- Pregovarački postupak sa i bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje (praktični primjeri);
- Zaštita prava ponuđača;
- Ostale vrste postupaka javnih nabavki i nabavke malih vrijednosti (praktični primjeri).

Uprava za javne nabavke u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje, a uz podršku Projekta MNE/011 je prepoznala potrebu da upravljačkim timovima iz obrazovnih ustanova organizuje dvodnevni seminar na temu "Javne nabavke u školama – Planiranje i sprovođenje". Obuke su održane 4. i 5. novembra u Podgorici, 14. i 15. novembra u Beranama i 28. i 29. novembra u Budvi. Obrazovne ustanove su u Zakonu o javnim nabavkama prepoznate kao korisnici budžetskih sredstava i obveznici primjene Zakona. Imajući u vidu značaj teme i organizovanjem obuka iz ove oblasti, najodgovornije školsko osoblje – direktori stekli su praktična znanja o javnim nabavkama, planiranju, odabiru postupaka, načinu i sprovođenju postupaka za nabavku roba, usluga i ustupanje radova, kao i o drugim važnim pitanjima iz ove oblasti.

4.2.1. Sertifikovani treneri

U okviru projekta IPA Multibeneficiary „Obuka u oblasti javnih nabavki za zemlje Zapadnog balkana i Tursku“, Crna Gora je na ovaj način dobila priznate evropske sertifikate i stvorila nacionalno jezgro od 12 trenera (nakon završene Faze I i Faze II projekta) koji su u saradnji sa ekspertima iz Evropske Komisije i Trening Centra za obuku iz Torina bili predavači na obukama iz oblasti javnih nabavki.

Ideja samog Projekta je da se doprinese pojačavanju administrativnih kapaciteta i dobrog upravljanja u javnim nabavkama putem uspostavljanja ekonomičnog i održivog nacionalnog sistema u pružanju obuke koja se bazira na Direktivama EU i odgovarajućih metodologija.

Obuka trenera (ToT) je dio sveukupnog projekta čiji je cilj da se na nivou svake zemlje uspostavi jedan ekonomski isplativ i održiv „Nacionalni sistem obuke u javnim nabavkama“ koji obuhvata:

1. Sveobuhvatni nastavni plan nacionalne obuke u javnim nabavkama baziran na OECD/SIGMA modulima (2004/18 EU Direktive) i dopunjen specifičnim nacionalnim odredbama, tenderskim i upravnim.
2. Glavni tim sertifikovanih nacionalnih trenera za javne nabavke koji su u potpunosti upoznati sa sadržinom SIGMA modula, nacionalnim zakonskim odredbama i vještinama metodologije obuke.
3. Mreža nacionalnih institucija akreditovanih od strane Uprave za javne nabavke za pružanje obuka u javnim nabavkama službenicima iz privatnog i javnog sektora; angažovanje trenera

obučeni na ovom Projektu, kao i akreditovanog nastavnog plana za obuku u javnim nabavkama.

Program obuke trenera predviđen ovim projektom je intenzivan program učenja orjentisan ka praktičnoj primjeni, i zahtijeva visok stepen motivacije i posvećenosti od strane trenera, kako bi bili u mogućnosti da prate sastavne komponente programa. Program obuke nacionalnih trenera za javne nabavke za svaku zemlju – korisnicu projekta je jedan od ključnih ciljeva Projekta.

S tim u vezi, Crna Gora je na ovaj način dobila priznate evropske sertifikate, i stvorila nacionalno jezgro trenera (koji su uspješno završili Fazu I i Fazu II projekta), koji su u saradnju sa ekspertima iz Evropske Komisije i Trening Centra za obuku iz Torina, bili predavači na obukama iz oblasti javnih nabavki, po standardima EU sertifikacije.

4.2.2. Organizovanje programa za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki

U skladu sa članom 60 Zakona o javnim nabavkama, službenici koji rade na poslovima javnih nabavki, zaposleni u nadležnim državnim organima i Komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki vrše upravne i sa njima povezane stručne poslove i dužni su da imaju položen stručni ispit za rad na poslovima javnih nabavki. Stručni ispit mogu da polažu i druga lica, u skladu sa ovim zakonom. Pravo na polaganje stručnog ispita stiče se nakon stručnog osposobljavanja i usavršavanja. Stručno osposobljavanje i usavršavanje u oblasti javnih nabavki vrši se na osnovu programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja. Stručno osposobljavanje i usavršavanje organizuje i sprovodi nadležni organ – Uprava za javne nabavke. U cilju adekvatne primjene novog zakonskog rješenja, donijet je Pravilnik o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki („Sl.list CG“, br.28/12). Po prvi put u Crnoj Gori je utvrđen program i način polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki. Ispit se polaže po programu za polaganje ispita, koji obuhvata:

- 1) uređenost postupka javne nabavke zakonom, sa osvrtom na propise Evropske unije;
- 2) zaštitu prava u postupku javne nabavke;
- 3) druge propise, obrasce, akte i dokumenta o javnim nabavkama.

Takođe, na osnovu člana 3 Pravilnika o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki, utvrđeno je da se ispit polaže pred Komisijom za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki koju rješenjem obrazuje starješina organa uprave nadležnog za poslove javnih nabavki. Komisiju čine predsjednik i dva člana. Stručno-administrativne poslove za Komisiju obavlja sekretar koji se određuje rješenjem o obrazovanju Komisije. U tom pravcu donijeto je Rješenje o obrazovanju Komisije za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki, broj: 01-2688/12 od 21.06.2012. godine, kojim su imenovani članovi i sekretar Komisije. Proces sertifikacije službenika za javne nabavke je veoma važan proces koji nije značajan samo sa pravnog, nego i sa finansijskog aspekta, imajući u vidu da se troši novac poreskih obveznika.

Uprava za javne nabavke je u toku 2013. godine organizovala sedam rokova za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki. Stručni ispit sačinjen je iz pismenog i usmenog dijela i 112 službenika za javne nabavke uspješno su položila stručni ispit. Uprava za javne nabavke redovno vodi evidenciju o održanom stručnom ispitu za rad na poslovima javnih nabavki po ispitnim rokovima, datumu i mjestu održavanja, po godinama i broju lica koja su položila stručni ispit i isti objavila na internet stanici Uprave.

4.2.3. Aktivnosti u vezi implementacije Strategije razvoja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori za period 2011-2015. godine

Na osnovu Rješenja o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje i sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki za period 2011-2015. godine, broj: 07-2968/1 od 25.02.2013. godine i Rješenja o izmjenama i dopunama Rješenja o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje i sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki za period 2011-2015. godine, broj: 07/2968/2 od 01.11.2013. godine, Koordinaciono tijelo čine predstavnici: Ministarstva finansija, Uprave za javne nabavke, Ministarstva pravde, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, Vrhovnog državnog tužilaštva, Komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, Skupštine Crne Gore i Privredne komore Crne Gore.

Zadaci Koordinacionog tijela, u skladu sa definisanim Rješenjem odnose se na: prikupljanje, praćenje i analizu podataka o preduzetim mjerama iz oblasti javnih nabavki, jačanje edukativnih programa i predlaganje novih mjera edukacije, u skladu sa potrebama učesnika u oblasti javnih nabavki, praćenje sprovođenja Strategije razvoja sistema javnih nabavki i Akcionog plana, kao i na jačanje međuinstitucionalne saradnje u sprovođenju mjera iz Akcionog plana.

S tim u vezi, Koordinaciono tijelo je u izvještajnom periodu u Upravi za javne nabavke održalo sastanke članova Koordinacionog tijela.

Na sastanku Koordinacionog tijela (KT), razmotrene su aktivnosti na uspostavljanju KT za praćenje i sprovođenje strategije javnih nabavki; konstituisanje KT za praćenje i sprovođenje Strategije javnih nabavki i imenovanje sekretara KT, usvojen je Poslovnik o radu KT, izvršena analiza Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja javnih nabavki za period 2011-15. godine i razmotrena tekuća pitanja.

Koordinaciono tijelo je pripremio i preko Ministarstva finansija, dostavilo Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje „Izveštaja o radu Koordinacionog tijela za praćenje i sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki za 2013. godinu“.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 10. januara 2014. godine, razmotrila Izveštaj o radu Koordinacionog tijela za praćenje i sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki za 2013. godinu i donijela Zaključak kojim se usvaja Izveštaj o radu Koordinacionog tijela za praćenje i sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki za 2013. godinu, broj: 08-3111/3 od 16. januara 2014. godine.

U vezi, praćenja sprovođenja Strategije razvoja sistema javnih nabavki i Akcionog plana, kao i jačanje međuinstitucionalne saradnje u sprovođenju mjera iz Akcionog plana, definisane su sledeće mjere:

4.2.3.1. Razvoj zakonodavnog okvira i operativne mjere za njegovo sprovođenje

Cilj: Unaprijediti normativni okvir u cilju potpune usklađenosti sa evropskim standardima u ovoj oblasti i pune efikasnosti, konkurentnosti postupaka javnih nabavki.

1. mjera: Osnivanje Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja, koje će se sastojati od predstavnika MF, DzJN i KzKPJN, ali i drugih relevantnih tijela državne uprave koja učestvuje u njenom sprovođenju.

Nadležni organ: Vlada Crne Gore.
Rok: IV Kvartal 2011/12 . godinu.
Indikatori uspjeha: Donijeta odluka o osnivanju KT.
Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

2. mjera: Novi Zakon o javnim nabavkama
Nadležni organ: MF, DzJN i KzKPJN.
Rok: III Kvartal 2011. godine.
Indikatori uspjeha: Usvojen Zakon i objavljen u Službenom listu CG br.42/11.
Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

3. mjera: Izrada i donošenje podzakonskih propisa, obrazaca i standardnih formula.
Nadležni organ: MF, DzJN.
Rok: IV Kvartal 2011. godine.
Indikatori uspjeha: Usvojeni podzakonski propisi, obrasci i standardni formulari.
Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

4.2.3.2. Razvoj institucionalnog okvira i jačanje administrativnih kapaciteta

Cilj: Dalje jačanje postojećih insitucija nadležnih za razvoj i kontrolu sistema javnih nabavki, elektronska podrška sistemu javnih nabavki, obuka i jačanje sistema javnih nabavki.

4. mjera: Zapošljavanje 3 nova službenika u Direkciji za javne nabavke.
Nadležni organ: VCG, MF i UzK.
Rok: 2012/13 godina.
Indikatori uspjeha: Popunjena službenička mjesta u skladu sa donijetim novim aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Direkcije za javne nabavke.
Stepen realizacije: Djelimično realizovana aktivnost.

5. mjera: Izbor i imenovanje nove Komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki.
Nadležni organ: VCG, MF.
Rok: IV Kvartal 2011/12. godine.
Indikatori uspjeha: Komisija imenovana.
Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

6. mjera: Zapošljavanje dodatnih službenika u Komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki.
Nadležni organ: VCG, MF.
Rok: 2012/13 godina.
Indikatori uspjeha: Popunjena službenička mjesta .
Stepen realizacije: U izvještajnom periodu nije realizovana aktivnost.

7. mjera: Lista službenika za javne nabavke i naručilaca.
Nadležni organ: DzJN.
Rok: IV Kvartal 2011/15 godine-kontinuirano.
Indikatori uspjeha: Objavljene Liste na internet stranici DzJN .
Stepen realizacije: Aktivnost se realizuje na godišnjem nivou.

8. mjera: Ustanovljavanje i početak rada Help deska za savjetodavne i konsultantske usluge.
Nadležni organ: DzJN.
Rok: 2011/12 godine-kontinuirano.

Indikatori uspjeha: Uspostavljen rad Help Deska.

Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

9. mjera: Ustanovljavanje posebne grupe ili referata za prijavljivanje nepravilnosti.

Nadležni organ: DzJN.

Rok: 2011/12 godine.

Indikatori uspjeha: Uspostavljena posebna grupa.

Stepen realizacije: U toku je ustanovljavanje posebne grupe ili referata za prijavljivanje nepravilnosti.

10. mjera: Usvojiti podzakonske propise za uspostavljanje elektronskog sistema za javne nabavke.

Nadležni organ: MF, DzJN, MID

Rok: 2012/13 godina.

Indikatori uspjeha: Donijeti propisi, određen početak primjene, unaprijedeno softversko rješenje za sistem javnog oglašavanja.

Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

11. mjera: Usvojiti Uredbu o elektronskim javnim nabavkama.

Nadležni organ: MID i DzJN.

Rok: IV Kvartal 2011/12.

Indikatori uspjeha: Donijeta Uredba.

Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

12. mjera: Donijeti propise i definisati module obuke.

Nadležni organ: MF i DzJN.

Rok: 2011/12 godina.

Indikatori uspjeha: Donijet propis, ustanovljeni moduli, obezbijedene obuke u skladu sa propisima i modulima .

Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

13. mjera: Donijeti propise o programu i načinu polaganja ispita za oblast javnih nabavki.

Nadležni organ: MF i DzJN.

Rok: 2011/12 godina.

Indikatori uspjeha: Donijet propis –obezbijedeni uslovi zapolaganje stručnog ispita iz oblasti javnih nabavki.

Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

14. mjera: Obrazovanje komisije za polaganje ispita.

Nadležni organ: MF i DzJN.

Rok: Od druge polovine 2011/12 godine kontinuirano.

Indikatori uspjeha: Formirana Komisija, broj organizovanih polaganja, broj kandidata koji su položili stručni ispit, vođenje evidencija položenih ispita.

Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

15. mjera: Osnivanje centralnih tijela za javnu nabavku (javne nabavke za potrebe organa državne uprave i javnih službi može da sprovodi naručilac određen propisom Vlade, a za potrebe organa jedinice lokalne samouprave naručilac određen propisom nadležnog organa lokalne samouprave.

Nadležni organ: VCG, SO.

Rok: 2012/13 godina.

Indikatori uspjeha: Osnovana centralna tijela.

Stepen realizacije: U izvještajnom periodu nije realizovana aktivnost, već se ista realizuje u skladu sa zakonskim rješenjem, definisanim u članu 32 i 33 ZJN.

16. mjera: Vođenje web stranice javnih nabavki (portal javnih nabavki).

Nadležni organ: DzJN .

Rok: 2011/15 godina-kontinuirano.

Indikatori uspjeha: Kreiran portal javnih nabavki .

Stepen realizacije: Aktivnost se realizuje na godišnjem nivou.

17. mjera: Forum o sistemu javnih nabavki .

Nadležni organ: DzJN .

Rok: 2011/15 godina-kontinuirano.

Indikatori uspjeha: Formiran forum o sistemu javnih nabavki.

Stepen realizacije: Aktivnost se realizuje na godišnjem nivou. U organizaciji Uprave za javne nabavke i SIGMA-e, dana 28. marta 2013. godine, organizovan je I Forum o javnim nabavkama.

18. mjera: Izrada priručnika.

Nadležni organ: DzJN .

Rok: 2011/12 godina-kontinuirana.

Indikatori uspjeha: Izrađeni priručnici .

Stepen realizacije: Navedena mjera je djelimično realizovana, usljed budžetskih ograničenja.

19. mjera: Specijalizovana radionica za obuku osoblja DZJN, KZKPJN .

Nadležni organ: DzJN, KzKPJN .

Rok: 2011 godina-kontinuirano .

Indikatori uspjeha: organizovane specijalizovane radionice za obuku.

Stepen realizacije: Realizovana aktivnost.

20. mjera: Povezivanje DZJN sa nevladinim sektorom u formi sporazuma o saradnji.

Nadležni organ: DzJN.

Rok: 2012/13 godina.

Indikatori uspjeha: Potpisani sporazumi.

Stepen realizacije: U izvještajnom periodu nije realizovana navedena aktivnost.

4.2.3.3. Sprječavanje korupcije u sistemu javnih nabavki

Cilj: Sprječavanje korupcije

21. mjera: Potpisivanje sporazuma o saradnji sa drugim državnim institucijama UZAI, KZSSI, UZSKIOKIPN, MUPIJU, DRI.

Nadležni organ: DzJN.

Rok: 2011/12 godina.

Indikatori uspjeha: Potpisani sporazumi.

Stepen realizacije: Djelimično realizovana.

22. mjera: Izrada priručnika, flajera, biltena o jačanju svijeti u oblasti “kako korupcija kvari proces javnih nabavki” i izrada upustava o načinu prijavljivanja nepravilnosti u postupcima javnih nabavki.

Nadležni organ: DzJN.

Rok: 2011/15 godina.

Indikatori uspjeha: Izdati priručnici i flajeri.

Stepen realizacije: Djelimično realizovana, usljed budžetskih ograničenja.

23. mjera: Izrada priručnika o postupcima odlučivanja po žalbi.

Nadležni organ: KzKPJN.

Rok: 2011/15 godina.

Indikatori uspjeha: Izdati priručnici.

Stepen realizacije: Kontinuirana realizacija.

24. mjera: Sprovođenje kampanje o jačanju svijeti –transparentnost u javnoj nabavci.

Nadležni organ: DzJN.

Rok: 2011/15 godina.

Indikatori uspjeha: Sprovedene kampanje .

Stepen realizacije: Realizacija na godišnjem nivou.

25. mjera: Izbor agencije za odnose za javnošću (osmišljavanje kampanje, sprovođenje kampanje ...).

Nadležni organ: DzJN.

Rok: 2011/15 godina.

Indikatori uspjeha: Izabrana agencija.

Stepen realizacije: Realizacija na godišnjem nivou.

4.2.3.4. Zakonodavni okvir

U oblasti javnih nabavki, donijet je novi Zakon o javnim nabavkama, koji je stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, a primjenjuje se od 01. januara 2012. godine. Uporedo sa novim Zakonom o javnim nabavkama, donijeta je implementaciona regulativa: Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki („Službeni list CG“, br. 62/2011), Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ponuda („Službeni list CG“, br. 63/2011), Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila (Službeni list CG“, br. 63/2011), Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki (Službeni list CG“, br. 63/2011). Ministarstvo finansija donijelo je i Pravilnik o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki („Službeni list CG“, br. 28/12), koji je stupio na snagu 6. jun 2012. godine. Tekst Zakon o javnim nabavkama i podzakonska regulativa objavljen je na internet stranici Uprave za javne nabavke www.ujn.gov.me. Zakon i podzakonska regulativa dostupni su na crnogorskom i engleskom jeziku.

Naime, kako je Programom rada Vlade Crne Gore za 2013 godinu za IV Kvartal, predviđeno donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, Ministar finansija je Rješenjem broj: 01-6986 od 06.06.2013. godine formirao Radnu grupu za izradu o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama i Rješenjem o izmjenama i dopunama Rješenja o formiranju radne grupe za izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, broj: 01-6986/2 od 27.12.2013. godine. Navedenim izmjenama, čija je izrada u toku, poboljšaće se određena normativna rješenja i u postojeći Zakon, inkorporiraće se nedostajuće odredbe Direktive 2004/17/EC koja reguliše procedure nabavki operatera koji posluju u sektoru vodoprivrede, energetike, transporta i poštanskih usluga („komunalni sektor“) i u potpunosti Direktiva 2009/81 koja reguliše dodjelu ugovora u oblasti odbrane i bezbjednosti. Usaglašavanje sa pomenutim direktivama zahtijevaće i adekvatne implementacione kapacitete. U tom pogledu, biće neophodno preduzeti dodatne aktivnosti na jačanju odgovarajuće administrativne strukture

koja će obezbijediti obavljanje svih ključnih aktivnosti. Takođe je formirana i Radna grupa za izradu nacrtu podzakonske regulative, broj: 01-14086/1 od 22.11.2013. godine.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim i nabavkama se nalazio na javnoj raspravi. Održane su četiri javne rasprave.

U organizaciji Uprave za javne nabavke i Unije poslodavaca Crne Gore, dana 27.02.2014. godine u Podgorici, održan je sastanak na temu "Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama" i nastavka saradnje UPCG i UJN po pitanju unaprjeđenja crnogorskog zakonodavstva. Uprava za javne nabavke je u saradnji sa Zajednicom opština Crne Gore, organizovala 07.03.2014.godine u Bijelom Polju javnu raspravu povodom nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama. U skladu sa javno objavljenim pozivom, koji je upućen svim zainteresovanim subjektima i pojedincima, ova javna rasprava imala je za cilj da artikuliše relevantne stavove jedinica lokalne samouprave, uključujući i javne ustanove i javna preduzeća čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave na Nacrt Zakona.

Javnu raspravu o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama sprovelo je Ministarstvo finansija u saradnji sa Upravom za javne nabavke. Rasprava o tekstu Nacrta zakona počela je objavljivanjem javnog poziva za učešće u raspravi (dana 21.02.2014.godine), teksta Nacrta i Programa javne rasprave na internet stranici Ministarstva finansija <http://www.mif.gov.me>, Uprave za javne nabavke <http://www.ujn.gov.me> i portalu <http://www.euprava.me>. Javna rasprava o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama sprovedena je održavanjem okruglog stola u Podgorici, 17. marta 2014. godine. Radna grupa za pripremu Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama razmotrila je prijedloge, komentare i sugestije učesnika javne rasprave, nakon čega je sačinila Izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi i isti objavila na internet stranici Uprave za javne nabavke.

Montenegro Biznis Alijansa (MBA) organizovala je 27.03.2014. godine u Podgorici okrugli sto na temu Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, na kome su učešće uzeli predstavnici Uprave za javne nabavke i Ministarstva finansija. Cilj organizovanja okruglog stola je da se istakne značaj ovog zakona koji uređuje uslove, način i postupak nabavke roba, usluga i ustupanja izvođenja radova, zaštite prava u postupcima javnih nabavki i ukaže na važnost sa aspekta ponuđača, predstavnika preduzeća, članova MBA.

Dana 29.04.2014. godine, takođe je organizovan okrugli sto na temu aktuelnih izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama u Vladi Crne Gore, na kome su učešće uzeli predstavnici ključnih institucija u sistemu javnih nabavki, koji su upoznati sa aktuelnom pozicijom Nacrta Zakona i radnjama koje su zadnjih mjeseci učinjene u formi kontakta sa javnošću. Prepoznat je od strane pojedinih naručilaca, u toku javnih rasprava oko utvrđivanja Nacrta zakona, pokušaj izbjegavanje odgovornosti i djelimično poznavanje suštinske problematike sistema javnih nabavki. Najčešće zamjerke su se odnosile da pravosnažnost odluke, žalbe koja pada na teret naručioca, garanciju ponude i obaveze službenika za javne nabavke. Istaknuto je da Radnu grupu za izradu izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavka čine predstavnici izvršne, „civilne“ vlasti, predstavnici privrede i drugih predstavnika i da su tom prilikom uvažene sve inicijative od strane ključnih učesnika u sistemu javnih nabavki, a u izradi su učestvovali i predstavnici SIGME i eksperti EK. Konstatovano je da je usvajanje izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama odloženo za II/III kvartal tekuće godine. Takođe je istaknuto da će se naknadno donijeti i Uredba kojom će se definisati nabavke koje imaju karakter tajnosti. Kroz buduću podršku od strane EK u okviru IPA 2014 stvoriće se mogućnosti za uvođenje i elektronskog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim i nabavkama poslat je Evropskoj komisiji na mišljenje (u martu t.g.), kao i tabela usklađenosti u vezi istog.

4.2.3.5. Institucionalni okvir

Na sjednici Vlade CG od 11 aprila 2013. godine, broj: 01-2148, utvrđen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, kojim su određene sledeće organizacione jedinice: Sektor za praćenje sprovođenja propisa i monitoring u javnim nabavkama, Odjeljenje za praćenje postupka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama, Odjeljenje za stručno osposobljavanje, usavršavanje i međunarodnu saradnju u oblasti javnih nabavki i Služba za opšte poslove i finansije.

4.2.3.6. Spriječavanje korupcije u sistemu javnih nabavki

Uprava za javne nabavke u sklopu opšte prepoznate potrebe za poboljšanjem koordinacije među institucijama koje se bave preventivnim antikorupcijskim aktivnostima. kontinuirano informiše predstavnike EU sa ciljevima unapređenja koordinacije između preventivnih organa koje se odnose na: dogovor oko konkretnih mjera za jačanje vidljivosti i perpoznatljivosti antikorupcijskih preventivnih napora, razvoj strateškog pristupa kojim se uzdiže profil koordinacije u oblasti prevencije korupcije na jedan veći institucionalni nivo, preliminarni pregled činjeničnog stanja u oblasti prikupljanja, analize i dijeljenja podataka među organima za prevenciju, razmatranje niza zaključaka i preporuka za dalje unapređenje koordinacijskih mjera.

Uprava za javne nabavke je kontinuirano u toku 2012/13. godine imala niz sastanaka sa predstavnicima Američke Ambasade u Crnoj Gori, Svjetske banke, Sigme, Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, koji su za osnovni cilj imali informisanje o načinu na koji funkcionišu javne nabavke u Crnoj Gori i budućim pravcima saradnje sa navedenim institucijama.

U Podgorici je u toku 2012. godine održana prezentacija dokumenta „Analiza rizika korupcije u CG u oblastima javnih nabavki,urbanizma, prostornog planiranja, katastra, upisa i prometa nekretnina“, u organizaciji Misije OEBS-a u Crnoj Gori, a u okviru projekta Značaj prevencije i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Projekat je realizovan uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, a među najvažnijim ciljevima su borba protiv korupcije, primjena antikorupcijskih mjera, kao i prilagođavanje EU standardima.

Korupcija je prva asocijacija koja se javi kod većine građana, bez obzira na to koliko su upućeni u upravljanje javnim finansijama ili mehanizme upravljanja državom ili lokalnom samoupravom, kada se pomenu javne nabavke u CG. Međutim, ideja uspostavljanja sistema javnih nabavki potpuno je suprotna. Sistem javnih nabavki trebalo bi da obezbedi efikasnu prevenciju korupcije i da omogući njeno lakše sankcionisanje ukoliko se pojavi.

Za korupciju u javnim nabavkama ima lijeka, ali je njegova primjena složena i zahtijeva aktivnost velikog broja aktera i stalno prilagođavanje. Ne radi se o jednom za svagda datom receptu koji jednom primijenjen daje trajne efekte. Međutim, elementi rješenja relativno su konstantni. Ipak, bez efikasnog pravosuđa ni puna primjena ovih principa neće obezbijediti rezultate.

TRANSPARENTNOST - Riječ transparentnost već zvuči kao mantra u debatama o korupciji. Međutim, od slobodnog pristupa informacijama bolji mehanizam za borbu protiv korupcije u

javnim nabavkama, i generalno, ne postoji, a i kada bi postojao morao bi da bude zasnovan na javno dostupnim informacijama. Uspješna primjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja jedno je od dobrih dostignuća tranzicije kojim građani CG mogu da se ponose. Portal javnih nabavki je odličan izvor informacija za kontrolu zakonitosti i svrsishodnosti sprovedenih javnih nabavki. Međutim, znatno više svjetla bi trebalo da bude bačeno na fazu utvrđivanja potreba za određenim robama, radovima i uslugama i planiranja javnih nabavki o kojima nema dovoljno informacija. Planovi javnih nabavki oskudijevaju objašnjenjima koja su nužna za njihovo razumijevanje.

Ipak teže od nadzora nad planiranjem javnih nabavki je pratiti realizaciju ugovora. Posebno je to teško kod velikih infrastrukturnih projekata gdje je bez uspostavljenog ozbiljnog sistema kontrole (interne i eksterne), teško utvrditi recimo da li je ugrađen materijal koji je naveden u ponudi ili možda neki jeftiniji i manje kvalitetan. Za praćenje velikog broja nabavki neophodna su i stručna znanja koja prosječni građanin ili kontrolne institucija ne posjeduju. Pored manjka transparentnosti u nekim fazama planiranja i sprovođenja javnih nabavki važan problem je i pravovremenost objavljivanja informacija. Mnogi dokumenti iz kojih se može vidjeti nesavjesno ili protivzakonito djelovanje bivaju dostupni javnosti tek kada je teško napraviti restituciju što odvraća zainteresovane aktere od intervencije.

DOBRO UPRAVLJANJE SREDSTVIMA - Dobro upravljanje javnim sredstvima podrazumijeva transparentno upravljanje, ali i još ponešto. Prije svega upotrebu sredstava u javnom interesu i za unapređenje javnog dobra. To bi značilo npr. da javno komunalno preduzeće ne nabavlja stručnu literaturu u vrednosti 80.000 eura ako njegovi dugovi čine preko 2/3 ukupnog kapitala preduzeća. To znači da se strategije razvoja i planovi poslovanja javnih preduzeća moraju uskladiti sa opštijim strategijama za čije ispunjenje su odgovorna ministarstva, Vlada ili lokalna samouprava. Pregršt strategija kojima se malo ko vraća nakon usvajanja bilo da provjeri šta bi trebalo raditi u narednom periodu ili da ocijeni stepen i kvalitet njihove realizacije takođe je protivno principima dobrog upravljanja. U krajnjoj liniji, izrada svih tih dokumenata imala je svoju cijenu bez obzira da li je izvor finansiranja bio budžet ili donacija. Tek na osnovu jasnih planova razvoja i strategija moguće je cijeliti da li se sredstvima za javne nabavke dobro upravlja.

Zaštitom principa dobrog upravljanja trebalo bi da se bave uspostavljeni kontrolni mehanizmi, kako interni tako i eksterni.

Uspostavljanje dobrog upravljanja u javnim nabavkama biće potpomognuto uvođenjem profesionalnih službenika za javne nabavke kod naručilaca koji raspisuju javne nabavke. Pored stručnosti ovaj institut ima potencijal da unese i više integriteta u postupke javnih nabavki obzirom da će u slučaju nepravilnog i nezakonitog postupanja oni biti najizloženiji sankcijama. Međutim, ovi službenici bi morali da budu i adekvatno nagrađeni za odgovornost koju preuzimaju. U suprotnom, mjesta službenika za javne nabavke neće biti atraktivna ljudima koji imaju znanja i vještine da posao obavljaju u skladu sa najvišim standardima. Za ove službenike neophodno je obezbijediti konstantnu obuku i stručnu podršku kako bi se javne nabavke kontinuirano unapređivale. Pored vrhunskog snalaženja u propisima, potrebno je obezbijediti obuku u domenu primjene savremenih tehnologija, te u oblasti standarda integriteta i etike.

UKLJUČIVANJE BIZNIS SEKTORA - U razmatranjima korupcije u javnom sektoru ne smijemo da zanemarimo ulogu poslovnog sektora. Da bi javni sektor mogao da bude korumpiran mora da postoji i druga strana bez obzira da li inicijativa dolazi iz javnog sektora ili privatnog. U CG još uvijek nema ozbiljnijih napora biznis sektora da se korupcija u javnim nabavkama umanjuje. Štaviše, preduzeća se nerado obraćaju i za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki. Razlozi za ovakvu situaciju su višestruki. Preduzeća izbjegavaju da na bilo koji način, makar i posredno,

budu povezani sa korupcijom, ako ni zbog čega drugog, onda zbog lošeg marketinga. Međutim, u teoriji je jedan od čestih modela korupcije i kartelsko organizovanje i dogovaranje nekoliko ponuđača koji iz konkurencije izbacuju sve ostale ponuđače, obezbjeđujući da uvek neki od učesnika u kartelu dobije posao. Izvedba može da se razlikuje, od rotiranja dobitnika poslova do međusobne podjele novca ili angažovanja članova kartela kao podizvođača u realizaciji posla.

Da bi se napravio iskorak iz „začaranog kruga korupcije“ napor mora da napravi i poslovni sektor i da jasno izrazi namjeru, a potom i da demonstrira viši nivo integriteta u javnim nabavkama. Poslovnom sektoru će biti jednostavnije da napravi ovaj iskorak u nekoj vrsti koalicije koja bi omogućila da se inicijativa ne identifikuje sa jednom ili nekoliko kompanija koje bi mogle da snose negativne posledice ovakvog delovanja.

OSNAŽIVANJE INTERNIH I EKSTERNIH MEHANIZAMA KONTROLE - Interna revizija naručilaca trebalo bi da bude stimulisana da radi svoj posao efikasnom radno-pravnom zaštitom i odgovarajućim primanjima, ali i odgovorna u slučaju propusta. Neophodno je uvesti jasan sistem odgovornosti i za ostala tijela koja imaju nadležnost kontrole zakonitosti poslovanja poput upravnih i nadzornih odbora u javnim preduzećima.

Suzbijanju korupcije u javnim nabavkama svakako bi doprinijelo jačanje uloge predstavničkih tela u kontroli rada javnih preduzeća. Izveštaji o realizaciji javnih nabavki trebalo bi da budu diskutovani u odborima i na plenarnim sjednicama posebno lokalnih parlamenata.

Ovaj segment podrazumijeva i kontinuiranu gradnju institucija, prije svega kontrolnih. Međutim, kada se ovo kaže ne misli se na često gašenje postojećih i stvaranje novih institucija. Naprotiv, potrebno je unapređivati postojeće institucije i obezbijediti im neophodne resurse za razvoj.

ZAŠTITA “UZBUNJIVAČA” - Važan deo antikorupcijskog sistema čine uzbunjivači. Radi se o ljudima koji su spremni da javno ukažu na korupciju kako bi zaštitili javni interes, rizikujući gubitak

posla ili nekog prava koje su koristili, ali često i sopstvenu bezbjednost. Štiteći uzbunjivače država štiti sebe. U Sjedinjenim Američkim Državama na primjer uzbunjivači dobijaju višemilionske kompenzacije ukoliko se na sudu dokažu njihove tvrdnje.

ULOGA CIVILNOG SEKTORA - Organizacije civilnog društva unijele su u nadzor javnih finansija i metode, znanja i vještine inače svojstvene civilnom sektoru: otvaranje dijaloga o važnim temama, izradu prijedloga praktičnih politika i modela propisa, te njihovo zagovaranje pred institucijama i u javnosti i djelovanje u koalicijama što im s jedne strane pruža zaštitu od progona, a sa druge strane jača zagovaračku poziciju. Ipak, među organizacijama civilnog društva aktivnim u nadzoru trošenja javnih sredstava ili sasvim konkretno javnih nabavki upadljivo nedostaju komore i profesionalna udruženja. Uključivanje ovih aktera u nadzor javnih nabavki u sektorima kojima se bave donijelo bi novi kvalitet i obezbjedilo dublje uvide i, još važnije, kontinuitet u građanskom nadzoru javnih nabavki u ovim sektorima koji profesionalne antikorupcijske organizacije teško mogu da obezbjede samostalno.

4.3. Aktivnosti Odjeljenja za praćenje postupaka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama

Odjeljenje za praćenje postupka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama u okviru svojih svakodnevnih aktivnosti pratilo je ostvarivanje sistema javnih nabavki, usaglašenost propisa kojima se uređuju javne nabavke sa pravom Evropske Unije i pružalo savjetodavnu

pomoć na zahtjev naručioca i ponuđača, a sve u skladu sa nadležnostima Uprave za javne nabavke, koje su određene čl.19 Zakona o javnim nabavkama.

Prioritetna aktivnost Odjeljenja je obezbjeđenje i povećanje transparentnosti procesa javnih nabavki postignuta uspostavljanjem i održavanjem Portala javnih nabavki, koji se nalazi na web adresi <http://portal.ujn.gov.me>, kao i svakodnevnim ažuriranjem web sajta Uprave za javne nabavke www.ujn.gov.me sa svim neophodnim informacijama vezanim za sistem javnih nabavki u Crnoj Gori.

Na web sajtu Uprave za javne nabavke objavljuju se sve informacije korisne kako za naručioce tako i za ponuđače. Posjetioци sajta tako imaju priliku da se upoznaju sa svim propisima u oblasti javnih nabavki, instrukcijama i obavezama koje za naručioce proizilaze u skladu sa Zakonom, mišljenjima o primjeni pojedinih odredbi Zakona i drugih propisa o javnim nabavkama, organizovanjem i realizacijom obuka u oblasti javnih nabavki, raznim izvještajima, kao i sa evropskim zakonodavstvom u ovoj oblasti.

Portal javnih nabavki je, sada se slobodno može reći, postao jedinstveno mjesto u Crnoj Gori na kome se susreću tražnja crnogorskog javnog sektora (naručioci) i ono što tržište može da ponudi (ponuđači).

Povećana transparentnost i slobodna konkurencija na tržištu javnih nabavki, prevashodno se ostvaruje zahvaljujući većoj dostupnosti relevantnih informacija u ovoj oblasti, što automatski proširuje opseg potencijalnih učesnika u procesu javnih nabavki. Za razliku od prethodne prakse, koja je omogućavala razmjenu informacija o javnim nabavkama samo između naručilaca i ponuđača, Portal javnih nabavki je omogućio i drugim zainteresovanim licima da prate postupke javnih nabavki. Tako se kao korisnici Portala pojavljuju i novinari, stručnjaci, ambasade stranih država, razne nevladine organizacije i poslovna udruženja. Sve ovo u praksi povećava kontrolu regularnosti postupaka javnih nabavki, a Portal postaje jedinstven instrument za pronalaženje traženih informacija.

Broj korisnika Portala za javne nabavke porastao je sa 2.198 u 2012.godini na 3.749 registrovana korisnika u 2013.godini, što je povećanje za više od 58%.

Odjeljenje za praćenje postupka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama stalnim unapređenjem, stara se da Portal postane veoma efikasan instrument za provjeru i kontrolu regularnosti procedura javnih nabavki.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i definisanom ulogom Uprave za javne nabavke, a vezano za monitoring i savjetodavne usluge, stručne službe Uprave, u stalnoj elektronskoj i telefonskoj komunikaciji, su svakodnevno radili u pravcu otklanjanja uočenih nepravilnosti pri objavljivanju:

- Plana javnih nabavki,
- Poziva za otvoreni postupak,
- Poziva za pretkvalifikaciju u I fazi ograničenog postupka javne nabavke,
- Poziva u pregovaračkom postupku sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje,
- Poziva za dostavljanje ponuda za pružanje konsultantskih usluga,
- Poziva za javno nadmetanje putem konkursa,
- Zahtjeva za dostavljanje ponuda šopingom,
- Odluka o izboru najpovoljnije ponude,
- Odluka o obustavljanju postupka javne nabavke,
- Objave ugovora.

Tokom 2013. godine ostvareno je prosječno više od trideset ovakvih savjeta i intervencija po službeniku dnevno. Prije nego što se neki od gore navedenih dokumenata objavi na Portalu, zaposleni u Odjeljenju provjeravaju da li dokument sadrži neke neregularnosti koje mogu diskriminirati ponuđače i ograničiti konkurenciju (obezbjedjena sredstva od strane naručilaca, rokovi predviđeni zakonom, neodgovarajuće visoke cijene tenderske dokumentacije, itd.). U posmatranom periodu broj objavljenih dokumenata povećao sa od oko 13.500 u 2012. godini na 17.453 u 2013. godini što je rast za 29.7%. Kada se uzme u obzir broj objavljenih dokumenata, dolazi se do broja od 66 dokumenata dnevno nad kojima je Odjeljenje za praćenje postupka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama, koje broji tri zaposlena, izvršilo monitoring i obezbijedilo usaglašenost sa uslovima utvrđenim propisima o javnim nabavkama. U tabeli 1 dat je detaljan opis objavljenih obavještenja u 2013. godini po vrsti obavještenja, statusu i broju obavještenja.

Tabela 1: Opis objavljenih obavještenja u 2013. godini po vrsti obavještenja, statusu i broju obavještenja

Vrsta obavještenja	Status obavještenja	Broj obavještenja
		16.308
Objava ugovora	Objavljen¹	4.852
Odluka o izboru najpovoljnije ponude		5.434
Odluka o obustavljanju postupka javne nabavke		1.195
Plan javnih nabavki		383
Poziv za otvoreni postupak		1.806
Pregovarački postupak SA prethodnim objavljivanjem		4
Zahtjev za dostavljanje ponuda šopingom		2.634
Objava ugovora	Izmijenjen²	20
Odluka o izboru najpovoljnije ponude		69
Odluka o obustavljanju postupka javne nabavke		1
Plan javnih nabavki		435
Poziv za otvoreni postupak		219
Zahtjev za dostavljanje ponuda šopingom		196
Objava ugovora	Poništila Državna komisija³	5
Odluka o izboru najpovoljnije ponude		148
Odluka o obustavljanju postupka javne nabavke		14
Poziv za otvoreni postupak		21
Zahtjev za dostavljanje ponuda šopingom		17
UKUPNO:		17.453

¹ Aktivna dokumenta

² Dokumenta koja su pretrpjela izmjene i njihov status je „poništeno“ na Portalu

³ Dokumenta koja su poništena od strane samih naručilaca na osnovu rješenja Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, pa njihov broj može odstupati od stvarnog stanja Aktivna dokumenta

Broj obavještenja o javnim nabavkama oglašeni na Portalu znatno se povećavao od početka njegovog rada čime je značajno porasla transparentnost javnih nabavki u Crnoj Gori, s obzirom da se na jednom mestu mogu naći sve relevantne informacije vezane za postupak javne nabavke i da se do tih informacija dolazi lako i bez naknade.

U protekloj godini Odjeljenje za praćenje postupaka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama u saradnji sa Sektorom za praćenje sprovođenja propisa i monitoring u javnim nabavkama radilo je na izradi i ažuriranju Liste obveznika primjene zakona za 2013. godinu. Lista je ažurirana na osnovu dopisa koje su državne institucije i institucije lokalne uprave upućivale Upravi za javne nabavke kao i na osnovu Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. listu CG“, br. 5/12). U toku 2013. godine, na adresu Uprave za javne nabavke je pristiglo više od 250 rješenja donijetih od strane nadležnih institucija, a koja se odnose na imenovanje službenika za javne nabavke na osnovu čega je ažurirana lista službenika koji rade na poslovima javnih nabavki, za 2013. godinu.

Kao novina na Portalu za javne nabavke, u prvoj polovini 2013.godine implementiran je novi Jedinstveni riječnik javnih nabavki (CPV rječnik) čime je postignuta potpuna usaglašenost sa EU pravilima u ovoj oblasti. Novi CPV rječnik se sastoji od glavnih izraza za definisanje predmeta javne nabavke, te dodatnih izraza za detaljnije kvalitativne informacije. Glavni izrazi temelje se na razgranatoj strukturi koja se sastoji od najviše 9 brojeva povezanim s riječima koje opisuju vrstu robe, radova ili usluga koje su predmet nabavke.

CPV se sastoji od glavnog riječnika i dodatnog riječnika. Glavni rječnik temelji se na razgranatoj strukturi koja sadrži oznake koje se sastoje od najviše devet brojeva uz koje se nalazi tekst koji opisuje robu, radove ili usluge koje čine predmet nabavke. Brojevi imaju sledeća značenja: Prve dvije cifre označuju odjeljke (XX000000-Y); Prve tri cifre označuju grupe (XXX00000-Y); Prve četiri cifre označuju razrede (XXXX0000-Y); Prvih pet cifri označavaju kategorije (XXXXX000-Y); Svaka od zadnje tri cifre predstavlja precizniju oznaku unutar svake kategorije.

Dodatni riječnik može se koristiti za proširenje opisa predmeta nabavke. Stavke se sastoje od alfanumeričke oznake s odgovarajućim tekstom koji omogućava detaljniji opis u vezi s posebnom vrstom predmeta nabavke.

4.4. Aktivnosti Službe za opšte poslove i finansije

U okviru Službe za opšte poslove i finansije u 2013. godine, a shodno obavezi koja je definisana novim Zakonom o državnim službenicima i namještenicima („Sl.list CG“ br. 39/11), donijet je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za javne nabavke, koji je Vlada Crne Gore utvrdila na sjednici 11.04.2013. godine. Novim Pravilnikom je sistematizovano 18 radnih mjesta. čija popunjenost prelazi 80% predviđenih radnih mjesta.

U skladu sa utvrđenim Pravilnikom izvršeno je detaljno unošenje podataka u Kadrovsko-informacioni sistem tj. Kadrovsku evidenciju.

Novim Pravilnikom se prvi put uvodi monitoring u javnim nabavkama koji je dio Sektora za praćenje sprovođenja propisa. Uvođenjem monitoringa ukazalo se na potrebu jačanja administrativnih kapaciteta, kako kroz povećanja broja zaposlenih u tom Sektoru, tako i njihovo stručno usavršavanje u toj oblasti.

U okviru ove Službe, a u saradnji sa ostalim Odjeljenjima i Sektorom uspješno je sproveden Vladin Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja visokoškolaca koji je trajao 9 mjeseci. U Upravu za javne nabavke stručno osposobljavanje obavilo je ukupno 13 visokoškolaca, od toga njih troje u Službu za opšte poslove i finansije, o čijem je radu ova Služba mjesečno dostavljala izvještaje Upravi za kadrove i kojima su nakon predviđenog osposobljavanja izdate potvrde o završenom stručnom osposobljavanju.

Ključne funkcije i elementi za povećanje efikasnosti nacionalnog sistema javnih nabavki ogleda se u profesionalizaciji i jačanju kapaciteta. U tom smislu ova Služba je preko Uprave za kadrove, a za potrebe Uprave za javne nabavke sprovela 3 javna oglasa, od toga 2 na neodređeno vrijeme i 1 na određeno u trajanju od 12 mjeseci i 2 interna unutar državnog organa, oba na neodređeno vrijeme. Pored ovog, saradnja sa Upravom za kadrove ogleda se i kroz razne obuke, radionice i seminare koje su pohađali službenici Uprave za javne nabavke, od kojih izdvajamo „Prekršajni postupak“, „Razvoj Planova integriteta - izrada, usvajanje i sprovođenje“, „Borba protiv korupcije - opšta i posebna obuka“ i mnogi drugi.

Takođe treba istaći da je u okviru ove Službe, a u saradnji sa ostalim Odjeljenjima i Sektorom izvršeno ocjenjivanje državnih službenika i namještenika, kao i rukovodilaca organizacionih jedinica u skladu sa zakonom.

4.4.1. Izvještaj o evidenciji postupaka kršenja antikorupcijskih pravila i sukoba interesa

Zakonom o javnim nabavkama, jasno su definisana pravila koja definišu koruptivne radnje, odnosno sukobe interesa. Članom 15 Zakona o javnim nabavkama definisano je antikorupcijsko pravilo, dok je članovima 16 i 17 istog Zakona, definisano sprječavanje sukoba interesa kod naručioca i ponuđača.

Vodeći se članom 15 stav 4, Zakona o javnim nabavkama, Ministarstvo finansija ustanovilo je „Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila“, koji se može naći na portalu Uprave za javne nabavke (www.ujn.gov.me), a koji je stupio na snagu 01.01.2012. godine. Pravilnik sadrži način vođenja evidencije, sadržaj evidencije, izvještaj o ostvarenim koruptivnim radnjama, kao i obrasce za službenu zabilješku i evidenciju podataka o kršenju antikorupcijskih pravila. Naručioci su u obavezi da dva puta godišnje, do 31. juna i do 31. decembra tekuće godine, dostave Upravi za javne nabavke izvještaj, na osnovu kog UJN sačinjava godišnji izvještaj.

Shodno obavezi, ova služba je dostavljala šestomjesečne izvještaje o realizaciji mjera za koje je nadležna Uprava za javne nabavke iz Akcionog plana za sprovođenje strategije za borbu protiv korupcije, izvještaj o prijavama korupcije kao i izvještaj o informativnim kampanjama za borbu protiv korupcije. U toku 2013. godine, Uprava nije primila nijednu prijavu korupcije.

Shodno Pravilniku o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila i obavezi dostavljanja izvještaja o kršenju antikorupcijskih pravila, od ukupnog broja obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama, Upravi je dostavilo 69,89% obveznika izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila u kojima nije zabilježen nijedan slučaj kršenja istih, i dostavljene su pismenim putem 3 prijave za potencijalno postojanje sukoba interesa.

Kada je u pitanju borba protiv korupcije, prema važećim propisima Uprava se prevashodno bavi preventivnim radnjama. U cilju veće dostupnosti Uprave građanima, otvorena je telefonska linija posredstvom koje se građani mogu obratiti ovlašćenom službeniku radi prijave korupcije, dobijanja informacija i pravnih savjeta.

U toku 2013. godine, shodno zakonskoj obavezi formirana je radna grupa koja je započela izradu Plana integriteta Uprave za javne nabavke, čije je usvajanje predviđeno početkom 2014 godine. Kada je u pitanju Plan integriteta Uprava za javne nabavke je uzela aktivno učešće na okruglom stolu pod nazivom "Integritet u javnom i privatnom sektoru" koji je organizovan u saradnji Uprave za antikorupcijsku inicijativu i Američke privredne komore u Crnoj Gori.

4.4.2. Saradnja sa NVO sektorom

U nadležnost ove službe je i saradnja sa NVO sektorom, pa je u cilju transparentnosti sistema javnih nabavki i što boljoj saradnji Uprave za javne nabavke sa NVO sektorom, a u skladu sa obavezom iz Zakona o slobodnom pristupu informacijama, urađen je Vodič za slobodan pristup informacijama, koji je objavljen na sajtu Uprave za javne nabavke www.ujn.gov.me.

U 2013 godini, Upravi za javne nabavke podnijeto je 74 zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama, od kojih je u propisanom roku riješeno 73, od toga za 32 zahtjeva je dozvoljen pristup informacijama rješenjem, 5 zahtjeva je odbijeno, 1 zahtjev nije riješen, 1 je obustavljen, dok je obavještenjem odgovoreno na 35 zahtjeva.

U toku 2013 godine, Uprava za javne nabavke je uzela učešće u projektu „Jačanje parlamentarne kontrole sistema javnih nabavki u Crnoj Gori“, koji je sproveo Institut Alternativa. U sklopu ovog projekta izrađen je Vodič „Ka boljoj parlamentarnoj kontroli sistema javnih nabavki“.

Uprava je tokom 2013.godine, saradnju sa civilnim sektorom ostvarila putem aktivnog učešća na mnogim konferencijama, radionicama i okruglim stolovima gdje je uglavom najviše riječi bilo o borbi protiv korupcije, a od kojih izdvajamo:

- Nacionalnu konferenciju na temu "Korupcija u zdravstvenom sistemu-potencijalni rizici i mjere za njihovo prevazilaženje" u organizaciji CEMI-a (Centar za monitoring i istraživanje),
- Okrugli sto sa temom "Otvaranje pregovaračkog poglavlja 23 - pravosuđe i temeljna prava, da li smo spremni ili ne"- koji je organizovao CRNVO (Centar za razvoj nevladinih organizacija),
- Regionalna konferencija o efikasnim javnim nabavkama na Zapadnom Balkanu koja je dio projekta „Ka efikasnim mehanizmima javnih nabavki u državama (potencijalnim) kandidatima za članstvo u EU“ koji sprovode Fondacija zatvoreno društvo iz Srbije, Centar za razvoj neprofitnog sektora-Srbija, Fond otvoreno društvo-Bosna i Hercegovina, Centar za građanske komunikacije - Makedonija i Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - (MANS) Crna Gora,
- Nacionalna konferencija na temu „Analiza efekata antikorupcijskih efekata u Crnoj Gori – Prijedlozi za unapređenje, u organizaciji CEMI-a (Centar za monitoring i istraživanja,
- Konferencija pod nazivom "Dobro upravljanje u državnim organima" u organizaciji CDT-a (Centar za demokratsku tranziciju) i mnoge druge.

Tokom 2013. godine, u pisanoj formi u vidu službene prepiske (obavještenja, rješenja) Uprava je pružala informacije o svim pitanjima koja su privukla pažnju nevladinih organizacija od kojih izdvajamo neka:

- informacije o radu help-deska,
- informacije o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta,
- informacije o prijavama o postojanju sukoba interesa,

- informacije o datim saglasnostima za određene postupke javnih nabavki,
- informacije o Planu integriteta,
- informacije o broju lica koja su zasnovala radni odnos u Upravi u izvještajnom periodu,
- informacije o izradi izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama,
- informacije o broju dostavljenih Izvještaja o javnim nabavkama i Planova javnih nabavki,
- informacije o broju podnijetih prekršajnih prijava od strane Uprave za javne nabavke i druga pitanja.

Ističemo da je Uprava za javne nabavke otvorena za nastavak otvorene saradnje sa nevladinim organizacijama, istim, ako ne i jačim intenzitetom. U tom smislu, a na osnovu čl.16 Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Sl. list CG“ br. 7/12), Uprava je imenovala predstavnika za saradnju sa NVO sektorom.

Takođe, u cilju transparentnosti i informisanosti građana o svom radu na sajtu Uprave objavljena su sva strateška dokumenta, program rada Uprave za 2014. godinu, Vodič za slobodan pristup informacijama, Pravilnik o upotrebi službenih vozila, izvještaj o saradnji sa nevladinim sektorom i druga dokumenta na engleskom i crnogorskom jeziku.

4.5. Ostvarivanje transparentnosti i unapređivanje informisanosti o javnim nabavkama

Transparentnost javnih nabavki je važna za zadobijanje povjerenja poreskih obveznika da Vlada efikasno upravlja nabavkama, tj. budžetskim sredstvima. Uzimajući u obzir da princip transparentnosti podrazumijeva princip javnosti, njegovo ispunjavanje je omogućeno kroz zakonodavni i institucionalni okvir sistema javnih nabavki i ostalih zakona i programa iz drugih oblasti koje doprinose sprovođenju principa javnosti.

Upravljanje javnim sektorom je od ključne važnosti za postizanje makroekonomske stabilnosti (na koju značajno utiču javne nabavke) i visoke stope ekonomskog rasta, dok je transparentnost u odnosu na javnost jedan od ključnih elemenata ovog sektora. Na taj način dobro informisana javnost učestvuje u jačanju kredibiliteta države.

Transparentnost sistema javnih nabavki može se posmatrati kroz Zakonski i institucionalni okvir sistema javnih nabavki.

Zakonodavstvo – Zakon o javnim nabavkama i Implementaciona regulativa definisana kroz dva Pravilnika, Pravilnika o obrazcima u postupcima javnih nabavki te Pravilnika o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanju ponuda („Sl. list CG“ 62/11 i „Sl. list CG“ 63/11). Pod načelom transparentnosti podrazumijevamo korišćenje procedura kojima ponuđači i naručioci ili čak javnost u cjelini osiguravaju da se državni poslovi vode na nepristrasan i transparentan način, a to znači da interesne strane jasno znaju pravila koja se primjenjuju prilikom nabavki, kao i informacije o pojedinim mogućnostima nabavki, kako je odražavano u praksi – na mnogo načina.

Objavljujemo sve Zakone, propise, uredbe i pravla koja definišu naš proces javnih nabavki (Portal), Objavljujemo Planove javnih nabavki šta želimo kupiti i svakom su na uvid. Jasno izražavamo u svakoj nabavci svakom javnom pozivu kako će se vrednovati ponuđači. Obavještavamo sve neuspješne ponuđače kao i predstavnike javnosti o ovoj informaciji, koji je ponuđač dobio posao i za koju ponudu. Obavještavamo neuspješene ponuđače i objašnjavamo im da su poštovana sva pravila i propisi. Omogućavamo žalbene postupke gdje nezavisna treća strana ili advokati neuspješnih ponuđača mogu pregledati sve zapisnike naručioca tj. službenika koji

sprovode proceduru, smatrajući da na ovakav način doprinosimo da ponuđač kao najbolji čuvalac sistema javnih nabavki može odbraniti svoj interes a time ujedno unaprijediti javni interes.

Sprovodimo odgovarajući nadzor počev od monitoringa javnog poziva te sve do kontrole ispravnosti sprovođenja postupka javne nabavke za sve Ugovore.

Ipak važno je napomenuti da se u privatnom sektoru transparentnost rijetko razmatra i malo vrednuje „*brojni Zakoni namijenjeni da osiguraju transparentnost, racionalnost i odgovornost u donošenju odluka i određenih Zakona o administrativnoj proceduri i zakona o slobodi informacijama, primjenjuju se na državne organe a ne i na privatni sektor*“.

Zbog toga se transparentnost često nalazi u suprotnosti sa onome što se smatra trgovačkom praksom. Ipak, vjerujemo da je transparentnost vrijedna truda kada se radi o trošenju javnih fondova, duboko vjerujući da transparentnost pomaže da se osigura integritet koji opet promoviše konkurenciju.

Svakako da kvalitetna afirmacija načelo transparentnosti a naravno i ostalih načela zavisi i od uključenih partnera i njihovih aktivnosti koji nije mali, pomenimo;

Aranžman Vlade CG da se pridržava principa i politike EU i to kroz; Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore Evropskoj Uniji, Strategija razvoja javnih nabavki za period 2011-2015 sa Akcionim planom aktivnosti.

Naravno da se načelo transparentnost najbolje vidi kroz institucionalni okvir za javne nabavke, kroz transparentnost rada institucija za javne nabavke i aktivnosti Uprave za javne nabavke Vlade Crne Gore., koja je osnovana Zakonom o j.n. Web site www.ujn.gov.me.

Pored rečenog Uprava u skladu sa Zakonom obavlja i sljedeće poslove u cilju promocije transparentnosti na način tako što se:

- uspostavlja i održava Portal javnih nabavki radi obezbjeđivanja transparentnosti javnih nabavki (član 19 stav 7);
- priprema i objavljuje na Portalu javnih nabavki Listu naručilaca (član 19 stav 9);
- priprema i dostavlja Vladi Crne Gore godišnji izvještaj o javnim nabavkama, za predhodnu godinu (član 19 stav 12);
- ispunjava obaveze u skladu sa Zakonom o pristupu informacijama (član 19 stav 1, 16, 17);
- objavljuje planove javnih nabavki, pozive za javno nadmetanje, odluke o kvalifikaciji kandidata, odluke o izboru najpovoljnije ponude, odluke o obustavi postupka javne nabavke, odluke o poništavanju postupka javne nabavke, ugovore o javnoj nabavci, izmjene, odnosno dopune plana javnih nabavki, poziva za javno nadmetanje, odluka i ugovora, i druge akte u skladu sa ovim zakonom;
- priprema i objavljuje na portalu javnih nabavki listu ponuđača na osnovu odluka o izboru najpovoljnije ponude;
- izdaje publikacije i drugu stručnu literaturu.

Transparentost u javnim nabavkama i odgovornost Vlade za efektivno upravljanje nabavkama su povećani u najvećem mogućoj mjeri kroz to da je obezbijeđeno je da obveznici primjene Zakona o javnim nabavkama, elektronskim putem Upravi za javne nabavke dostavljaju: planove javnih nabavki, pozive za javno nadmetanje, odluke o dodjeli ugovora u postupcima javnih nabavki kao i odluke o obustavi postupka, izvještaje o javnim nabavkama, pojedinačno za svaku izvještajnu godinu, objavljivanje ugovora aneksa ugovora i javnim nabavkama.

Na Portalu Uprave za javne nabavke objavljuju se:

- instrukcije i obaveze koje za naručioce proizilaze u skladu sa Zakonom,
- osnovna mišljenja o primjeni pojedinih odredbi Zakona i drugih propisa o javnim nabavkama, u pružanju savjetodavnih i konsultantskih usluga i posebno o toku postupaka javnih nabavki,
- obavještenja i instrukcije naručiocima i ponuđačima o organizovanju obuka i realizovanim obukama,
- izvještaji o aktivnostima na polju međunarodne saradnje,
- izvještaji o organizovanju seminara,
- direktive o javnim nabavkama,
- zakoni, podzakonska akta, brošure, bilteni i časopisi, za oblast javnih nabavki, uključujući i dokumente Evropske unije.

Posebno su kreirane rubrike koje se odnose na usaglašena mišljenja i stavove sa Komisijom o značajnijim pitanjima koja se odnose na primjenu Zakona o javnim nabavkama. Kako je jedna od osnovnih aktivnosti Uprave objavljivanje poziva za javno nadmetanje za sprovođenje postupaka javnih nabavki i odluka o dodjeli ugovora na Portalu, aktivnost objavljivanja poziva i odluka, je svakodnevni posao i ogleda se u stalnom praćenju i usmjeravanju toka postupka javnih nabavki.

Službenici Uprave u fazi objavljivanja poziva prate i staraju se o ispravnosti poziva za javno nadmetanje u smislu njegove formalne, ali i sadržinske ispravnosti (član 62 i 63). Intervencije, u stalnoj elektronskoj i telefonskoj komunikaciji svakodnevne su aktivnosti službenika Uprave u pravcu otklanjanja naznačenih nepravilnosti (prosječno, više od deset ovakvih savjeta i intervencija). Službenici Uprave, u fazi objavljivanja, provjeravaju i obezbjeđuju usaglašenost poziva za javno nadmetanje sa uslovima utvrđenim propisima o javnim nabavkama. Poziv za javno nadmetanje koji nije objavljen i oglašen na način propisan ovim zakonom ne proizvodi pravno dejstvo.

Naravno da Uprava ne može sama ostvarivati ovako zahtjevne poslove bez saradnje i drugih partnera, pomenimo i institucionalno uređenu Državnu komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki, Ministarstvo finansija, Državnu revizorsku instituciju.

Drugi zakoni i programi pored Zakona o javnim nabavkama CG koji doprinose transparentnosti javnih nabavki su:

- *Zakon o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG“ br. 40/11),*
- *Strategija za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala 2010-2014,*
- *Zakon o budžetu („Sl. list CG“ 66/11) i drugi.*

Svi naznačeni dokumenti objavljuju se na internet stranici Uprave, odnosno, javno su dostupni, čime su ispoštovana osnovna načela javnih nabavki – transparentnost i ravnopravnost. Uspostavljena je dobra osnova za cjelovito uvođenje savremenog elektronskog sistema javnih nabavki, što je novim Portalom učinjeno u mjeri zahtjevanoj Projektom IPA 2007 uz aktivan monitoring EK, nastavak Projekta koji se tiče dalje finalizacije e – nabavki nastavljen je u toku 2012. i 2013. godine, rezultati će se prezentirati polovinom juna 2013. godine.

Posebno su kreirane rubrike koje se odnose na usaglašena mišljenja i stavove sa Komisijom o značajnijim pitanjima koja se odnose na primjenu Zakona o javnim nabavkama prije svega na podnošenje prigovora, postupak male vrijednosti šoping metodom, obveznike primjene propisa, uslove za učestvovanje i dokaze u postupcima javnih nabavki, tok postupka i preduzimanje pojedinih radnji u postupku, mogućnost podnošenja žalbe, žalbeni razlozi i dr.

Kako je jedna od osnovnih aktivnosti Uprave objavljivanje poziva za javno nadmetanje za sprovođenje postupaka javnih nabavki i odluka o dodjeli ugovora na internet stranici, aktivnost objavljivanja poziva i odluka, je svakodnevni posao i ogleda se u stalnom praćenju i usmjeravanju toka postupka javnih nabavki.

Službenici Uprave u fazi objavljivanja poziva prate i staraju se o ispravnosti poziva za javno nadmetanje u smislu njegove formalne, ali i sadržinske ispravnosti. Intervencije, u stalnoj elektronskoj i telefonskoj komunikaciji svakodnevne su aktivnosti službenika Uprave u pravcu otklanjanja naznačenih nepravilnosti (prosječno, više od deset ovakvih savjeta i intervencija). Službenici Uprave, u fazi objavljivanja, provjeravaju i obezbjeđuju usaglašenost poziva za javno nadmetanje sa uslovima utvrđenim propisima o javnim nabavkama. Poziv za javno nadmetanje koji nije objavljen i oglašen na način propisan ovim zakonom ne proizvodi pravno dejstvo. Najveći nedostaci u radu naručilaca ogledaju se u nedovoljno shvaćenoj ulozi i značaju sistema javnih nabavki naročito od rukovodnih struktura ali i nedovoljnom znanju i obučenosti službenika koji vrše poslove javnih nabavki, njihovoj nedovoljnoj ekonomskoj motivaciji, nezainteresovanosti za prevazilaženje problema u radu i čestom smjenjivanju zaposlenih na poslovima javnih nabavki.

Uprava za javne nabavke izradila je novi web sajt i portal javnih nabavki u cilju kvalitetnijeg upravljanja podacima i lakše elektronske komunikacije između ponuđača i naručilaca. Na taj način je stvorena polazna osnova za unaprjeđenje i uvođenje elektronskog sistema javnih nabavki.

Rješenje uvođenja potpunog savremenog elektronskog sistema javnih nabavki urađeno je sa utvrđenim odredbama novog Zakona o javnim nabavkama koji je svoje obrise dobio implementacijom Portala za javne nabavke, o kojem ćemo nešto reći u nastavku.

Uprava za javne nabavke je tokom 2012. godine, kontinuirano sagledavala funkcionisanje sistema javnih nabavki organizujući sastanke i ostvarujući neposredni kontakt kako sa naručiocima tako i sa ponuđačima. Takođe se svakodnevno, pisanim zahtjevom, uključujući i zahtjeve za neposredan prijem, Upravi se obraćao veliki broj zainteresovanih lica za davanje mišljenja o primjeni propisa o javnim nabavkama na koje su zaposleni Uprave a u skladu sa ovlašćenjima za pružanje savjetodavnih i konsultantskih usluga pružali pomoć u cilju pravilne primjene Zakona. Na taj način su zainteresovana lica dobijala instrukcije kako da postupe u pojedinim situacijama koje određuju propisi o javnim nabavkama. Naglašavamo da su najčešća pitanja bila u vezi pripreme tenderske dokumentacije, mogućnosti izmjene i dopune poziva i tenderske dokumentacije, sprovođenje procedure nabavke šopingom, pakovanje bankarske garancije, izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama, sačinjavanje plana i planiranje u javnim nabavkama, odabir vrste postupka, određivanje kriterijuma i podkriterijuma za izbor najpovoljnije ponude u postupku javne nabavke, pregled, ocjenu i vrednovanje ponuda, dokazivanje o ispunjenosti obaveznih i fakultativnih uslova i dr.

Uprava je takođe izdala značajan broj mišljenja u pružanju savjetodavnih i konsultantskih usluga. Veliki broj savjeta dat je i telefonskim putem – help desk. Relativno ograničen broj službenika pored svojih redovnih aktivnosti, davao je smjernice, modele koje treba da prate kako naručiocima tako i ponuđačima, pružajući im pravnu sigurnost. Pružanje savjetodavnih i konsultantskih usluga je uticalo na jačanje administrativnih kapaciteta naručilaca, što je dovelo do smanjenja broja žalbi i eventualnog poništavanja postupaka, čime se obezbijedio optimalni nivo primjene načela racionalnog i efektivnog korišćenja javnih sredstava.

4.6. Projektne aktivnosti

U toku 2013. godine završen je Projekat „Jačanje sistema javnih nabavki u Crnoj Gori“, čija je implementacija počela 4. juna 2012. godine i završetak 2. jula 2013. godine. Ekspert iz oblasti pravne struke, IT sektora, revizije i ekspert za javne nabavke (ukupno 4), bili su angažovani na implementaciji navedenog projekta.

Navedeni projekat je, nakon izvršene analize postojećeg zakonodavnog okvira, dao dalje smjernice u vezi izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama, sprovođenja centralizovanih javnih nabavki, monitoringa u oblasti javnih nabavi i poboljšanju korišćenja statističkih podataka, koje se nalaze na portalu Uprave za javne nabavke, kao i pripremi tehničke specifikacije za budući proces uvođenja elektronskog sistema javnih nabavki.

Nacionalna konferencija pod nazivom “Efikasan sistem javnih nabavki - glavna mogućnost za suzbijanje korupcije”, organizovana je dana 13. juna 2013. godine u okviru projekta “Unapređenje sistema javnih nabavki u Crnoj Gori”. Prisutnima su se obratili direktori Uprava Austrije, Slovenije i Crne Gore - gospoda Wolfgang Pointner, Sašo Matas, Mersad Mujević kao i Šef delegacije EU u Crnoj Gori, g. Mitja Drobnič. Konferenciji su prisustvovali predstavnici javnog, civilnog i privatnog sektora.

U okviru projekta IPA Multibeneficiary „Obuka u oblasti javnih nabavki za zemlje Zapadnog balkana i Tursku“, koji je okončan u 2013. godini, Crna Gora je dobila priznate evropske sertifikate i stvorila nacionalno jezgro 12 trenera (nakon završene Faze I i Faze II projekta), koji su u saradnju sa ekspertima iz Evropske Komisije i Trening Centra za obuku iz Torina bili predavači na obukama iz oblasti javnih nabavki.

4.7. Razvoj i jačanje elektronske komunikacije u javnim nabavkama

U okviru projekta „Jačanje sistema javnih nabavki u Crnoj Gori“, finansiran od strane Delegacije EU u Crnoj Gori, putem okvirnog sporazuma, razvijena je softverska aplikacija za komplementiranje funkcionalnosti trenutnog sistema i izrađena tehnička specifikacija i finansijski plan za integrisane e-nabavke. Takođe je usvojen Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi („Sl.list CG“, br.61/11).

4.8. Pravci daljeg napredovanja

U skladu sa preporukama Evropske unije koje su sadržane u Izveštajnim preporukama tj. periodima o progresu u Crnoj Gori u oblasti javnih nabavki, Uprava za javne nabavke će naročito obratiti pažnju na sljedeće:

1. promovisanje povećanog profesionalizma jačanjem linijske organizacije putem osnaživanja odjelenja za stručno osposobljavanje i usavršavanje i međunarodnu saradnjivanja kao i snaženje odjelenja za IKT-u, pored postojećeg sektora vezanog za normativnu djelatnost,
2. unaprjeđivanje efektivnosti trošenja u javnim nabavkama,
3. povećavanje transparentnosti postupaka,
4. podsticanje konkurentskog nadmetanja,
5. eliminaciju diskriminatorne prakse,

6. smanjivanje prostora za zloupotrebe,
7. obezbjeđenje odgovarajućeg analitičkog praćenja javnih nabavki,
8. efikasan sistem sankcionisanja kršenja propisa u oblasti javnih nabavki, što bi imalo snažan preventivni karakter,
9. ostvarivanje uslova za pojačane napore Uprave za javne nabavke u procesu praćenja postupka javnih nabavki, posebno kroz preventivno - instruktivni nadzor u cilju jačanja discipline, sprječavanja vršenja mogućih koruptivnih djelovanja i neetičkog ponašanja,
10. usklađivanje aktivnosti sa ekonomskom politikom Vlade Crne Gore u dijelu jačanja efikasnosti i transparentnosti rada državne uprave kroz realizaciju sistema elektronskih javnih nabavki,
11. ustanovljavanje i primjenu pravila ponašanja kojima bi se naručioci i njihovi zaposleni obavezivali na poštovanje ovih pravila radi suzbijanja koruptivnih ponašanja i razvoja visokih standarda etičnosti,
12. implementacija nove Direktive iz oblasti odbrane i bezbjednosti, usklađivanje sa Direktivom iz oblasti tzv.zelenih javnih nabavki, ko i pravno kompletiranje Direktive za oblast sektorskih politika,
13. dalji razvoj elektronskog sistema javnih nabavki kroz modalitete postavljene unaprijednim softverskim rješenjem,
14. harmonizacija u oblasti koncesija,
15. priprema za implementaciju Novih Direktiva koje je usvojio SE i EK i koje je počelo 14. aprila tekuće godine,
16. inteziviranje obuka u dijelu Planiranja javnih nabavki i utvrđivanja procijenjene vrijednosti premeta javne nabavke, i
17. druge aktivnosti u skladu sa nadležnostima datim zakonom.

5. ANALIZA PODATAKA O JAVNIM NABAVKAMA

5.1. Obveznici primjene Zakona, broj i vrsta naručilaca

Zakonom o javnim nabavkama uređeni su uslovi, način i postupak nabavke roba, usluga i ustupanje izvođenja radova, zaštita prava u postupcima javnih nabavki i druga pitanja od značaja za javne nabavke. Definirani su obveznici primjene koji su dužni da nabavku sprovedu po postupcima predviđenim ovim zakonom.

Korisnici budžetskih i drugih javnih sredstava se obavezuju da ista upotrijebe u skladu po utvrđenom postupku i pravilima, radi obezbjeđenja zakonitog i djelotvornog trošenja javnih sredstava i postizanja ravnopravne tržišne utakmice i nenarušavanja konkurentnosti učesnika u postupku nabavke. Zakonom su predviđeni slučajevi izuzeća od primjene. U slučaju da naručioc smatraju da za neku nabavku ne treba primijeniti ovaj zakon obavezni su da se obrate Upravi sa zahtjevom za mišljenje u cilju njegove pravilne primjene.

U skladu sa navedenim Uprava je krajem predhodne godine objavila Listu obveznika primjene ovog zakona za 2013. godinu. U slučaju da neko od obveznika nije na listi a ispunjava uslove utvrđene članom 2 Zakona, obavezan je da nabavku roba, usluga i ustupanje izvođenja radova sprovede po postupcima utvrđenim ovim zakonom. Status obveznika primjene definisan je ispunjenjem uslova propisanim Zakonom a ne u zavisnosti od toga da li se nalazi na listi obveznika.

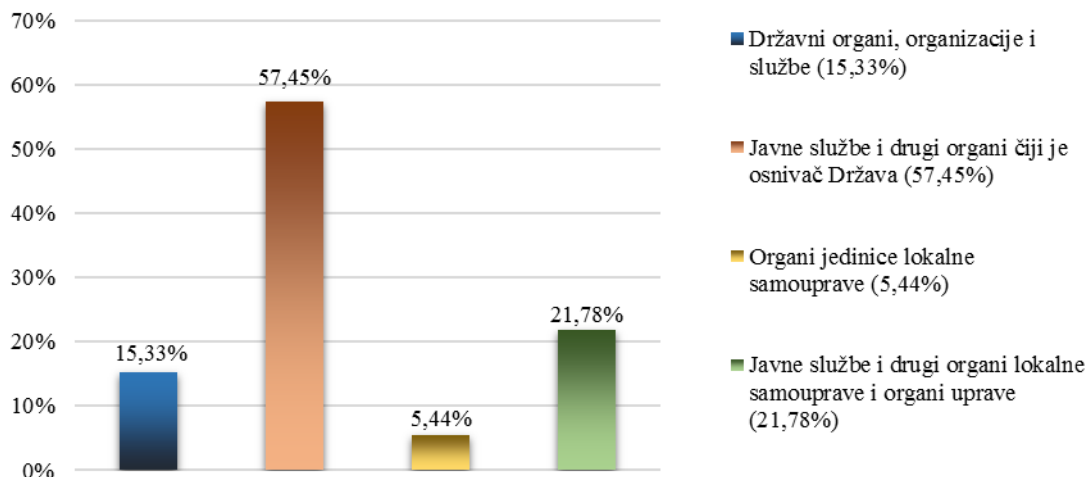
Tabela 2: Broj obveznika primjene Zakona

Redni broj	Grupa obveznika	2012.		2013.	
		Broj obveznika	Procentualno učešće (%)	Broj obveznika	Procentualno učešće (%)
1	Državni organi, organizacije i službe	131	18,09	107	15,33
2	Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država	401	55,39	401	57,45
3	Organi jedinice lokalne samouprave	36	4,97	38	5,44
4	Javne službe i drugi organi lokalne sam. i organi uprave	156	21,55	152	21,78
	Ukupno	724	100	698	100

U 2013. godini na Listi obveznika primjene Zakona evidentirano je **698** obveznika, što je u odnosu na broj od **724** obveznika u 2012. godini manji za **26** ili 5%, sa tendencijom smanjenja u 2014. godini nešto preko 15%.

Grafikon 1

Procentualni prikaz učešća naručilaca u postupcima javnih nabavki, po grupama naručilaca

U zakonom predviđenom roku, izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, dostavilo je ukupno **676** obveznika primjene kao samostalni organi ili organi u sastavu nekog drugog organa, dok **22** naručioca nije dostavilo traženi izvještaj. Znači da preko 96,84 % obveznika primjene ZoJN CG je ispoštovalo zakonom utvrđenu obavezu.

Uprava za javne nabavke nije bila u mogućnosti da nabavke koje su ti naručioci realizovali u 2013. godini uvrsti u ovaj Izvještaj. **Prilog 1** sadrži naziv obveznika koji nijesu dostavili izvještaj.

5.2. Ukupna ugovorena vrijednost javnih nabavki

Izvještajem su obuhvaćeni podaci za period 01. januara do 31. decembra 2013. godine koji su dostavili obveznici primjene za **5325** ugovorenih javnih nabavki zaključenih nakon sprovedenih postupaka javne nabavke.

Ukupna ugovorena vrijednost javnih nabavki za 2013. godinu iznosi 277.001.460,50 €.

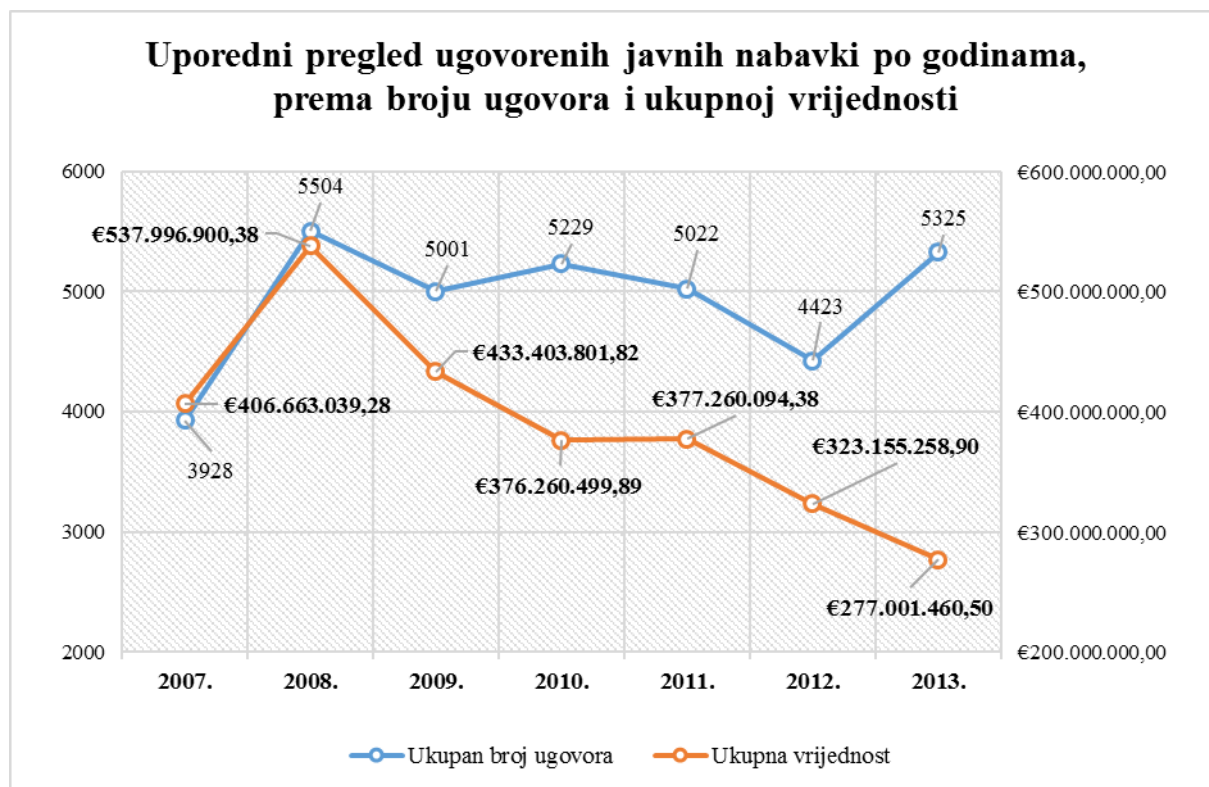
U tabeli i grafikonu koji slijedi naveden je ukupan broj ugovora i ugovorena vrijednost sa tendencijom kretanja za period od 2007. do 2013. godine.

Tabela 3: Pregled ugovorenih javnih nabavki po godinama

Godina	Broj	
	Ukupan broj ugovora	Ukupna vrijednost
2007.	3928	406.663.039,28 €
2008.	5504	537.996.900,38 €
2009.	5001	433.403.801,82 €
2010.	5229	376.260.499,89 €
2011.	5022	377.260.094,38 €
2012.	4423	323.155.258,90 €
2013.	5325	277.001.460,50 €

Ako posmatramo broj zaključenih ugovora po godinama uz napomenu da u ovom prikazu nijesu dati podaci o nabavkama neposrednim sporazumom primjetno je blago smanjenje do 2012. godine, dok se u 2013. godini zapaža povećanje broja zaključenih ugovora u odnosu na 2012. godinu.

Grafikonom 2 koji slijedi prikazali smo kretanje ukupnog broja ugovora i ugovorene vrijednosti po godinama u navedenom periodu.

Grafikon 2

Povećanje broja ugovora nije uticalo na povećanje ukupne ugovorene vrijednosti. U 2013. godini ukupna ugovorena vrijednost je smanjena za 46.153.798,40 € ili za oko 14% u odnosu na 2012. godinu.

Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama u 2013. godini iznosio je 3.335.900.000,00 €.

Prema preliminarnim podacima Monstat-a, crnogorska ekonomija je tokom 2013. godine bilježila kontinuirani rast, koji se kretao od 1,1% u prvom do 4,7% u posljednjem kvartalu, dok je rast na godišnjem nivou iznosio 3,5%. Indikatori aktivnosti realnog sektora pokazuju da je u 2013. godini rast ostvaren u većini oblasti. Industrijska proizvodnja je ostvarila rast od 10,6%, promet u trgovini na malo (tekuće cijene) veći je 11,3%, dolasci i noćenja turista bilježe rast od 3,6 i 2,8%, vrijednost izvršenih građevinskih radova veća je za 9,7% i većina vidova saobraćaja bilježi rast u odnosu na 2012. godinu (drumski, željeznički).

Udio ukupne ugovorene vrijednosti za javne nabavke u BDP u Crnoj Gori za 2013. godinu je 8,30%.

Učešće javnih nabavki u BDP posmatrano po godinama prikazano je u tabeli 4 koja slijedi.

Tabela 4: Učešće javnih nabavki u ukupnom BDP po godinama

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
18,92%	16,11%	14,43%	12,14%	11,43%	9,72 %	8,30 %

Upoređujući učešće ugovorenih javnih nabavki u BDP-u Crne Gore u posmatranom periodu primjetan je pad sa 18,92 % u 2007. godini na 8,30% u 2013. godini ili za oko 10,62%, zatim za 7,81% u odnosu 2007-2013. Tendencija pada se nastavlja i u odnosu na 2009-2013 za 6,13%, 2010-2013 za 3,84%, 2011-2013 za 3,13% i 2012-2013 za 1,42%.

5.3. Vrijednost objavljenih ugovora po kvartalima

Evidentirana vrijednost **velikih javnih nabavke**, objavljenih ugovora na Portal nadležnog organa za 2013. godinu iznosi **256.550.695,23€** što je manje u odnosu na 2012. godinu za **46.883.221,10€** ili za oko 15,45 %. Tabela 5 i grafikon 3 prikazuju broj dodijeljenih ugovora po kvartalima, procijenjenoj i ugovorenoj vrijednosti.

Tabela 5: Zaključeni ugovori o javnim nabavkama po kvartalima

Kvartal	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
I	675	44.905.750,27 €	37.293.394,46 €
II	1615	100.137.721,96 €	79.173.989,18 €
III	1536	81.321.837,63 €	66.560.917,93 €
IV	1499	92.875.919,38 €	73.522.393,66 €
UKUPNO	5325	319.241.229,24 €	256.550.695,23 €

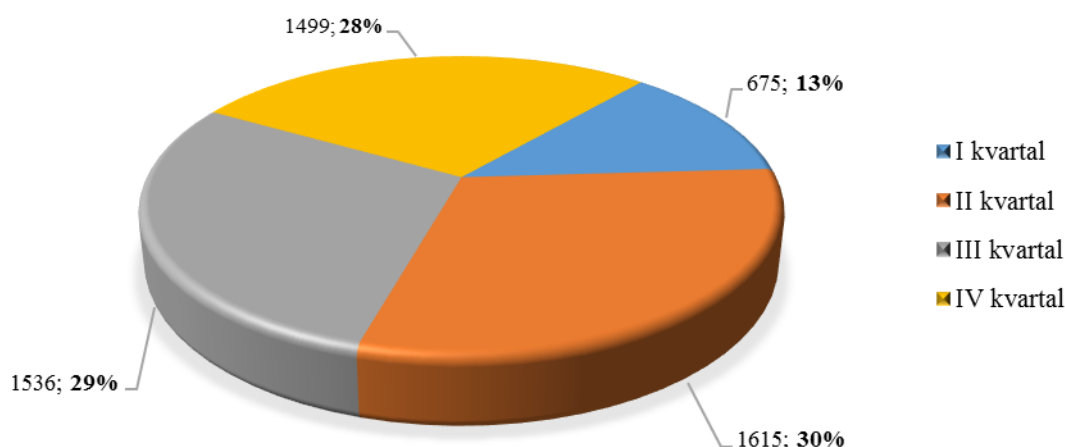
Posmatrano po kvartalima zapaža se da je u prvom kvartalu 2013. godine ugovorena vrijednost znatno manja u odnosu na isti period iz predhodne godine (Izveštaj 2012). Razlozi za ovakvu ostvarenu razliku mogu biti brojni, među kojima izdvajamo činjenicu da su naručioci u većem obimu započeli procedure nabavki krajem 2011. godine a zatim zaključili i objavili ugovore početkom 2012. godine. Ovakva praksa nije nastavljena u 2013. godini.

Manji obim nabavki u prvom kvartalu može biti uzrokovan činjenicom da je to period kada naručioci posebnu pažnju posvećuju stvaranju zakonskih uslova za pokretanje postupaka u smislu planiranja javne nabavke i obezbjeđenja finansijskih sredstava.

Drugi, treći i četvrti kvartal ima konstantnu dinamiku u broju ugovora i ukupnoj ugovorenoj vrijednosti.

Grafikon 3

Prikaz broja dodijeljenih ugovora po kvartalima, sa procentualnim prikazom

Napominjemo da i za ovu analizu nijesu uzeti u obzir ugovori za nabavke koje su naručioci sprovodili neposrednim sporazumom.

5.4. Broj i vrijednost ugovora prema vrijednosnom razredu

Naručioci imaju zakonsku mogućnost da samostalno vrše izbor postupka javnih nabavki prema procijenjenoj vrijednosti u skladu sa članom 20 Zakona o javnim nabavkama koji su razvrstani u tri grupe prema vrijednosnom razredu. U skladu sa tim u izvještajnom periodu realizovali su procedure javnih nabavki i zaključivali ugovore.

Tabela 6: Pregled ugovora prema vrijednosnom razredu

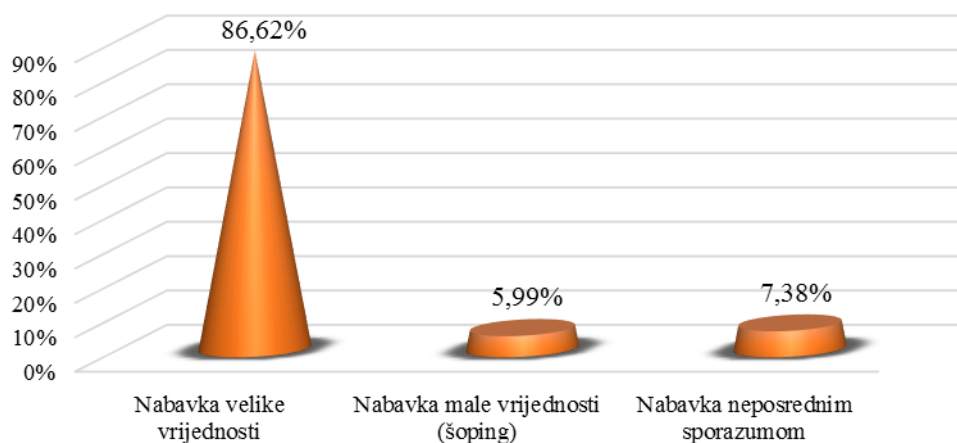
Vrijednosni razredi	Broj ugovora	Ugovorena vrijednost
Nabavka velike vrijednosti	2995	239.944.977,82 €
Nabavka šopingom	2330	16.605.717,42 €
Nabavka neposrednim sporazumom	64579	20.450.765,26 €
UKUPNO:	69904	277.001.460,50 €

U 2013. godini, nakon javnog oglašavanja poziva i sprovedenih postupaka javne nabavke, zaključeno je 2995 ugovora u vrijednosti od 239.944.977,82 € u skladu sa članom 20 stav 1 tačka 1-7 Zakona, zatim 2330 ugovora nakon sprovedenog šopinga u skladu sa članom 20 stav 1 tačka 8, u vrijednosti od 16.605.717,42 € i neposrednim sporazumom zaključeno je ukupno 64579 ugovora (faktura-račun) u vrijednosti od 20.450.765,26€ ili 7,38%, u skladu sa članom 20 stav 1 tačka 9. Ugovorena vrijednost nabavki neposrednim sporazumom kreće se u iznosu izvršenog budžeta predviđenim ovim zakonom.

Učešće pojedinačnih nabavki u ukupnim nabavkama prikazano je Grafikonom 4.

Grafikon 4

Procentualni prikaz ugovorenih vrijednosti javnih nabavki po vrijednosnim razredima

Zaključujemo da se povećava transparentnost postupaka javnih nabavki u Crnoj Gori i da je stabilan udio nabavki male vrijednosti u ukupnoj vrijednosti javnih nabavki.

U Tabeli 7 prikazano je učešće velikih i malih javnih nabavki po godinama za posmatrani period. Pokazatelji potvrđuju stabilan odnos učešća nabavki male vrijednosti. Ako za 2012. i 2013. godinu izdvojimo nabavke šopingom koji je u skladu sa ovim zakonom transparentan postupak za razliku od predhodnih godina, može se reći da je znatno povećana transparentnost i smanjenja mogućnosti korupcije.

Tabela 7: Prikaz učešća nabavki velike i male vrijednosti po godinama

		Broj	
		Nabavke velike vrijednosti	Nabavke male vrijednosti
Godina	2007.	95,69 %	4,31 %
	2008.	92,48 %	7,52 %
	2009.	93,29 %	6,71 %
	2010.	86,28 %	13,72 %
	2011.	90,82 %	9,18 %
	2012.	89,58 %	10,41 %
	2013.	86,62 %	13,38 %

5.5. Vrijednost javnih nabavki prema vrsti predmeta javne nabavke

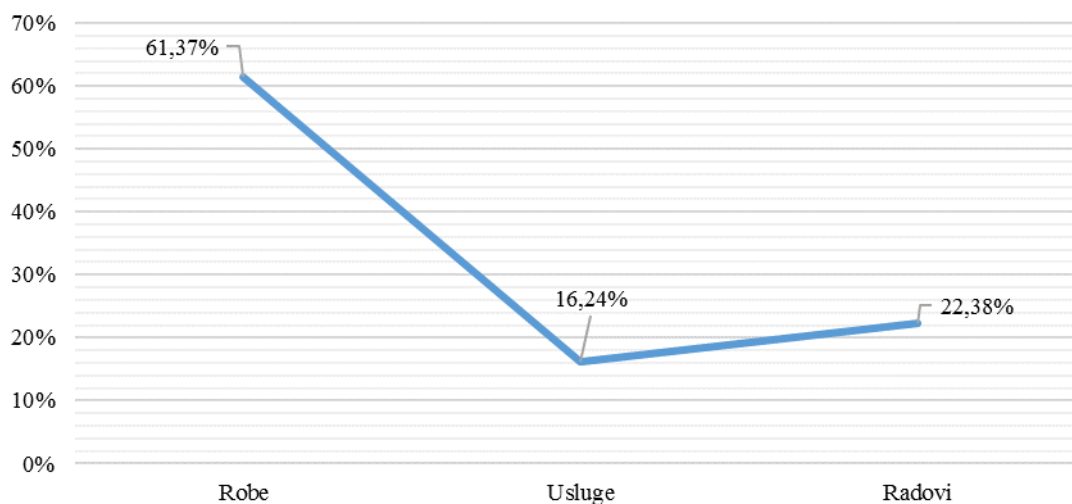
Posmatrano po predmetu nabavke, u strukturi ukupne vrijednosti javnih nabavki u 2013. godini dominiraju robe sa 61,42%, slijede radovi sa 22,35% i usluge sa 16,23%. U tabelama 8 i 9 i grafikonu 5 dati su podaci o ugovorenim nabavkama po vrsti predmeta javne nabavke, kao strukturalni pregled i uporedni pokazatelji po godinama.

Tabela 8: Ugovorene nabavke po vrsti predmeta javne nabavke

Vrsta predmeta javne nabavke	Ugovorena vrijednost
Robe	170.009.348,69 €
Usluge	44.992.600,27 €
Radovi	61.999.511,54 €
Ukupno	277.001.460,50€

Grafikon 5

Grafički prikaz ugovorenih nabavki po predmetima javne nabavke

Tabela 9: Uporedni godišnji pregled vrijednosti javnih nabavki po predmetima javne nabavke

		Predmet		
		Robe	Usluge	Radovi
Godina	2007.	32,96 %	9,05 %	57,99 %
	2008.	35 %	9 %	56 %
	2009.	35 %	11 %	54 %
	2010.	33,61 %	16,65 %	49,74 %
	2011.	47,65 %	19,66 %	32,69 %
	2012.	61,98%	14,08%	23,94%
	2013.	61,37 %	16,24 %	22,38 %

Iz prikazanog za posmatrani period vidno je da je došlo do značajnog smanjenja učešća radova u ukupnim ugovorenim nabavkama.

Nabavka roba, usluga i radova je zadržana na približno istom nivou u 2013. u odnosu na 2012. godinu.

5.6. Nabavka po vrstama postupka

Jedan od najvažnijih pokazatelja funkcionisanja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori jeste kojim postupcima se sprovode javne nabavke, da li su korišćeni transparentni ili manje transparentni postupci, samim tim i manje konkurentni postupci. Pored transparentnosti od posebne važnosti za javne nabavke u Crnoj Gori je obezbeđene konkurencije, samim tim i obaveze naručioca da preduzme sve mjere kojima se obezbeđuje konkurencija među ponuđačima.

Ističemo da je Zakon u članu 6 propisao obaveznost obezbjeđenja konkurencije i nalaže naručilacu da ne smije da ograniči konkurenciju i ne smije da onemogući bilo kog ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom primjenom pregovaračkog postupka bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje ili da koristi diskriminatorne uslove i kriterijume ili mjerila koje favorizuju pojedine ponuđače.

Učešće transparentnih i manje transparentnih postupaka u vrijednosti javnih nabavki u Crnoj Gori i njihova struktura data je u tabeli 10 i grafikonu 6, posmatrano po predmetima javne nabavke, procijenjenoj i ugovorenoj vrijednosti.

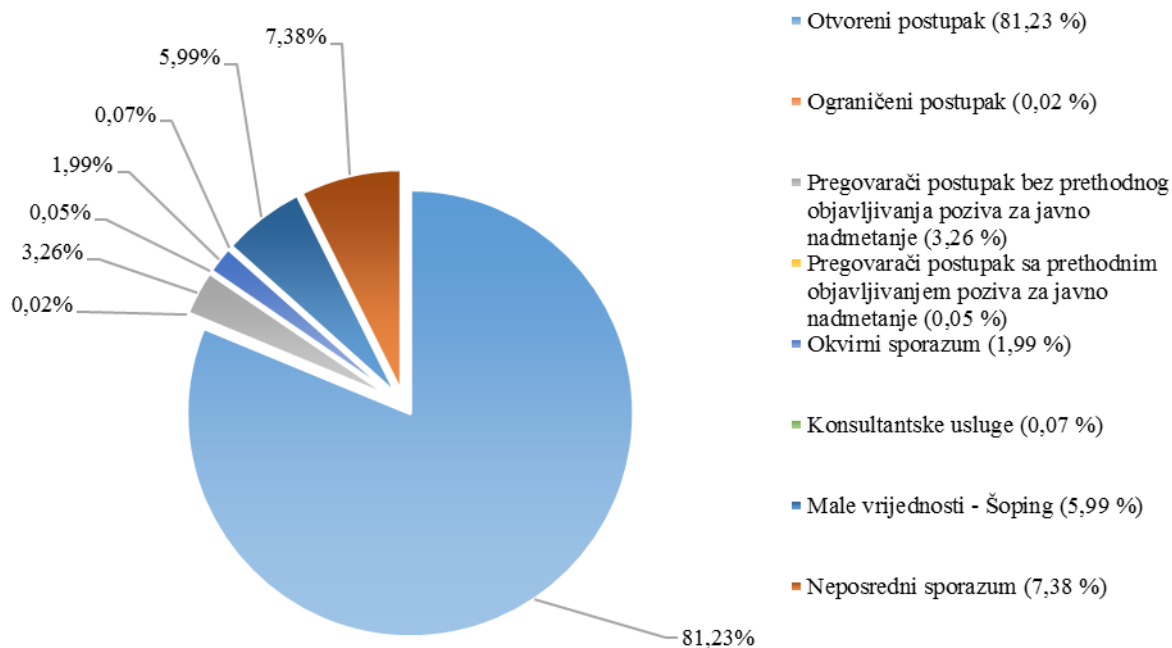
Tabela 10: Broj ugovora po predmetima nabavke sa procijenjenom i ugovorenom vrijednošću

Pravilnik - Obrazac A (velike nabavke)	Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
	Otvoreni postupak	robe	1799	193.303.509,26 €	147.757.101,79 €
		usluge	637	26.496.713,92 €	22.961.150,81 €
		radovi	311	63.290.108,60 €	54.297.195,89 €
	Ograničeni postupak	robe	2	75.000,00 €	60.889,17 €
		usluge	0	0,00 €	0,00 €
		radovi	0	0,00 €	0,00 €
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	robe	71	3.249.558,95 €	2.862.510,41 €
		usluge	81	4.086.479,94 €	4.057.999,52 €
		radovi	9	2.281.022,24 €	2.099.429,31 €
Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	robe	3	18.000,00 €	14.750,00 €	
	usluge	3	131.600,00 €	130.501,72 €	
	radovi	0	0,00 €	0,00 €	
Okvirni sporazum	robe	18	2.350.074,86 €	2.122.630,22 €	
	usluge	52	4.072.931,00 €	3.331.158,98 €	
	radovi	1	50.000,00 €	50.000,00 €	
Dodjela javne nabavke konkursom	robe	0	0,00 €	0,00 €	
	usluge	0	0,00 €	0,00 €	
	radovi	0	0,00 €	0,00 €	
Konsultantske usluge	robe	0	0,00 €	0,00 €	
	usluge	8	214.400,00 €	199.660,00 €	
	radovi	0	0,00 €	0,00 €	
UKUPNO:			2995	299.619.398,77 €	239.944.977,82 €

Pravilnik - Obrazac B	Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
	Male vrijednosti - Šoping	robe	1204	9.371.742,94 €	7.936.489,56 €
		usluge	897	6.148.106,02 €	5.096.585,94 €
		radovi	229	4.101.981,51 €	3.572.641,92 €
UKUPNO:			2330	19.621.830,47 €	16.605.717,42 €

Pravilnik - Obrazac C	Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
	Neposredni sporazum	robe	39664		9.254.977,54 €
		usluge	23370		9.215.543,30 €
		radovi	1545		1.980.244,42 €
UKUPNO:			64579		20.450.765,26 €

Struktura primjene pojedinih vrsta postupaka javnih nabavki u izvještajnom periodu je jasno grafički prikazano kako slijedi:

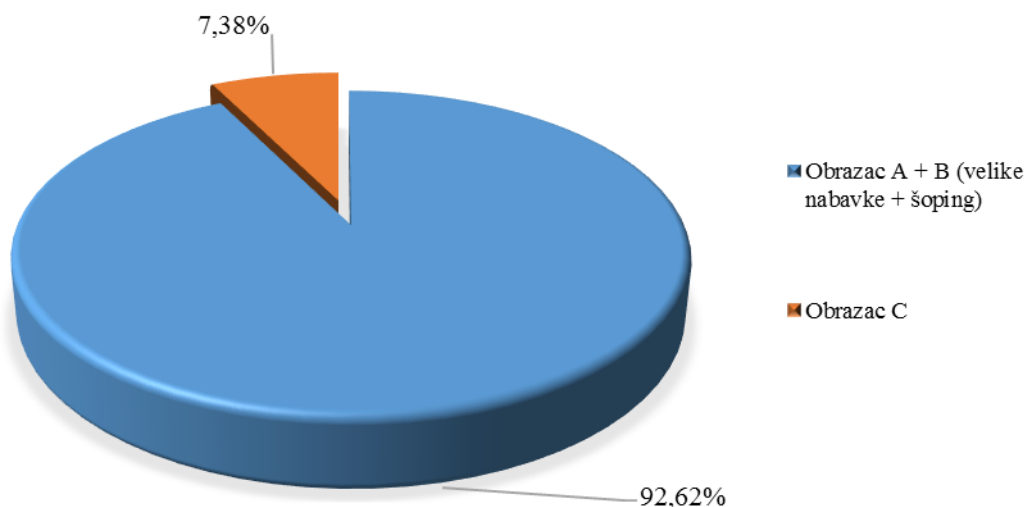
Grafikon 6**Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka**

Otvoreni postupak karakteriše objavljivanje javnog poziva i odsustvo ograničenja ponuđačima da konkurišu za dobijanje posla i učestvuje sa 81,23% u ukupnom broju zaključenih ugovora u 2013. godini. Učešće pregovaračkog postupaka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje kao najmanje transparentnog postupka u ukupnom broju po vrijednosti čini iznos od 3,26%. Na ovako “nizak” procenat učešća pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje utiče restriktivan pristup Uprave za javne nabavke prilikom razmatranja zahtjeva radi izdavanja predhodne saglasnosti u skladu sa Zakonom, kao i podizanje javne svijesti naručilaca, ponuđača i građana da otvoreni postupak daje najbolju vrijednost za uloženi novac.

U izvještajnom periodu primjetan je rast opredjeljenja naručioca da se pored otvorenog postupka koriste postupak nabavke šopingom. Učešće šopinga u ukupnoj ugovorenoj vrijednosti je 5,99%. Samim tim, otvoreni postupak i šoping čine 87,22% ukupne ugovorene vrijednosti.

Primjetno je ohrabrujuće korišćenje okvirnog sporazuma.

Udio neposrednog sporazuma (član 30) u ukupnom broju zaključenih ugovora, ukupnoj ugovorenoj vrijednosti 7,38%. U **Prilogu 3** dat je pregled ugovorenih javnih nabavki sa najvećom ugovorenom vrijednošću neposrednim sporazumom, kao najmanje transparentnim postupkom.

Grafikon 7**Ugovorena vrijednost - transparentni postupci / neposredni sporazum**

Ukupno učešće transparentnih postupaka po broju ugovorenoj vrijednosti iznosi 92,62%.

Na tržištu javnih nabavki u Crnoj Gori obezbijedena je puna transparentnost i neograničena konkurencija. Transparentnost postupaka javnih nabavki ogleda se kroz sve faze postupka javnih nabavki, prije svega objavljivanjem plana javnih nabavki, poziva za javno nadmetanje, odluke o kvalifikaciji kandidata, odluke o izboru najpovoljnije ponude, odluke o obustavi postupka javne nabavke, odluke o poništavanju postupka javne nabavke, ugovora o javnoj nabavci, izmjene, odnosno dopune plana, poziva, odluke i ugovora, kao i preduzimanjem drugih radnji i mjera u skladu sa Zakonom.

5.7. Pregovarački postupak sa i bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje

Uslovi pod kojima naručioci mogu pokrenuti pregovarački postupak bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje su posebno propisni članom 25 Zakona o javnim nabavkama. Važno je naglasiti da su u skladu sa članom 31 ovog zakona naručioci prije pokretanja postupka dužni su da pribave predhodnu saglasnost o ispunjenosti uslova od strane Uprave za javne nabavke. Za pribavljanje predhodne saglasnosti uz zahtjev naručioci su u obavezi da dostave dokaze koji su povezani sa pravnim osnovom i predmetom javne nabavke.

Upravi zajavne nabavke tokom 2013. godine pristigao je 201 zahtjev za mišljenje o osnovanosti primjene i davanje predhodne saglasnosti o ispunjenosti uslova za sprovođenje pregovaračkog postupka bez predhodnog objavljivanja poziva za javno u skladu sa članom 25 Zakona. Stručne službe Uprave su pristigle zahtjeve obradile od čega je 136 zahtjeva usvojeno, dok je 65 odbijeno. Razlozi za ocjenu neispunjenosti uslova podnesenih zahtjeva je nedostavljanje valjanih dokaza koji su utemeljeni na odredbama Zakona, a sa druge strane i neispunjenost osnova u vezi sa materijalnim propisima koji regulišu predmet javne nabavke. Ovaj postupak Uprava sa posebnom pažnjom prati jer se radi o manje transparentnom postupku javnih nabavki. U tabeli 11 koja slijedi jasno se vidi broj zahtjeva koji su ispunili uslove i broj odbijenih zahtjeva, a grafikon 8

prikazuje najčešći osnov za primjenu pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje u 2013. godini.

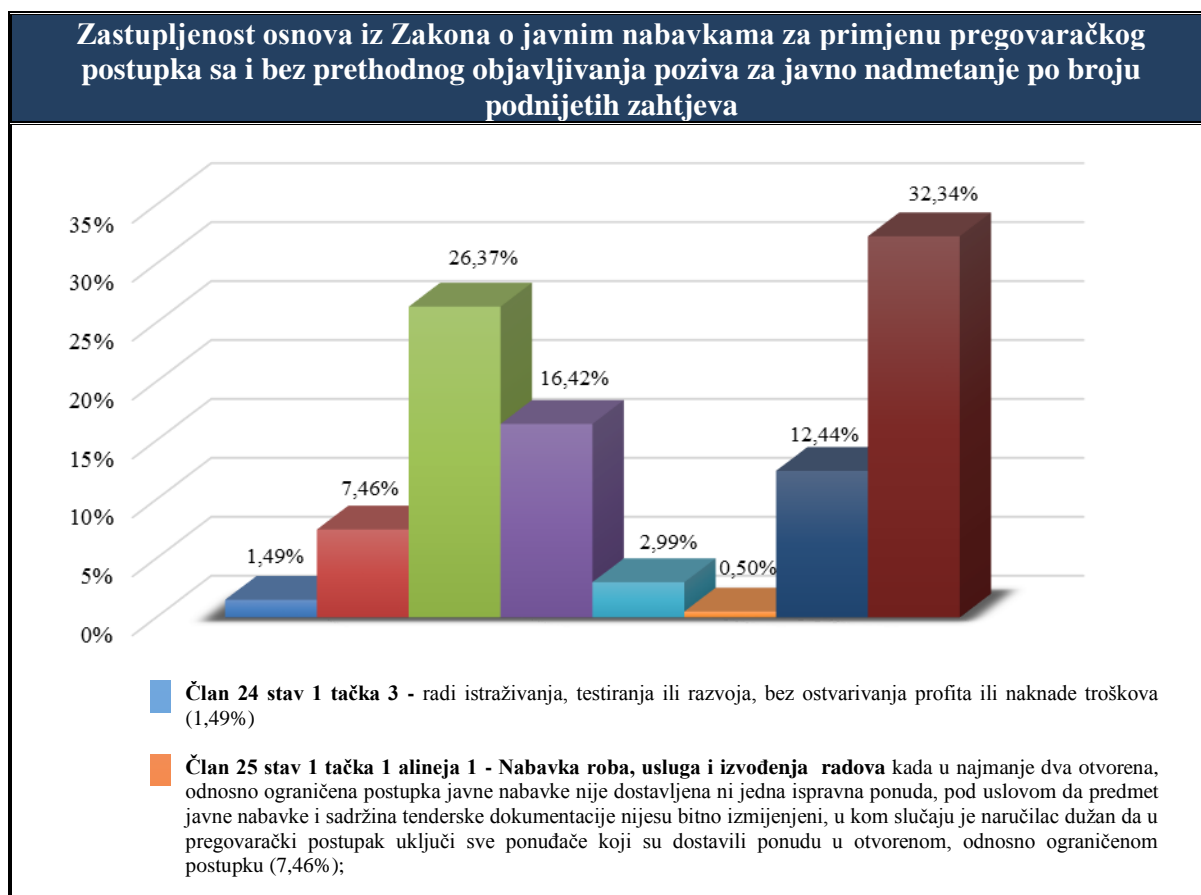
Tabela 11: Prikaz zahtjeva za pregovarački postupak

Zahtjevi koji su ispunjavali uslove	136
Zahtjevi koji su odbijeni	65
Ukupan broj podnijetih zahtjeva	201

Pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje učestvuje sa 3,26% u ukupnoj ugovorenoj vrijednosti javnih nabavki u Crnoj Gori za 2013. godinu.

Ako detaljnije analiziramo ovaj postupak u vezi sa pojedinim pravnim, grafikon 8, možemo zaključiti da je vezano za član 25 stav 1 tačka 1 alineja 1 Zakona za nabavku roba, usluga i izvođenja radova zaključeno 7,46% ukupne ugovorene vrijednosti. Naručioci koji su najčešće sprovodili ovaj postupak su: Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Željeznički prevoz Crne Gore, Opština Bar, Grad teatar Budva, Putevi d.o.o Podgorica, Direkcija za izgradnju i investicije, Ministarstvo poljoprivrede i rurarnog razvoja, Ministarstvo prosvjete i sporta, Klinički centar Crne Gore, Uprava za imovinu i drugi.

Grafikon 8

- **Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 2 - Nabavka roba, usluga i izvođenja radova** kada zbog tehničkih, odnosno umjetničkih zahtjeva predmeta javne nabavke ili iz razloga koji su povezani sa zaštitom isključivih prava nabavku može da realizuje samo određeni ponuđač (26,37%);
- **Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 - Nabavka roba, usluga i izvođenja radova** kada iz razloga izuzetne hitnosti, u cilju otklanjanja i sprječavanja opasnosti od nepredviđenih događaja, otklanjanja posljedica tih nepredviđenih događaja, ugroženosti zdravlja i života građana, kao i drugih nepredvidljivih okolnosti na koje naručilac nije mogao ili ne može da utiče, naručilac nije u mogućnosti da postupi u rokovima određenim ovim zakonom (16,42%);
- **Član 25 stav 1 tačka 2 alineja 2 Nabavka roba** kada se radi o dodatnim isporukama u toku izvršenja ugovornih obaveza od dobavljača sa kojim je zaključen ugovor u skladu sa ovim zakonom, koje su namijenjene za djelimičnu zamjenu proizvoda, materijala ili instalacija ili proširenje obima postojećih isporuka proizvoda, materijala ili instalacija, ukoliko bi promjena ponuđača, odnosno robe izazvala tehničke probleme u funkcionisanju i održavanju, pod uslovom da ukupna vrijednost dodatnih isporuka nije veća od 15% vrijednosti zaključenog ugovora (2,99%);
- **Član 25 stav 1 tačka 2 alineja 3** - na robnim berzama (0,50%);
- **Član 25 stav 1 tačka 4 alineja 1** -Nabavka usluga i ustupanja izvođenja radova koji nijesu obuhvaćeni ugovorom zaključenim po sprovedenom postupku javne nabavke, a usljed nepredviđenih okolnosti postanu neophodni za izvršenje ugovora o javnoj nabavci i tehnički ili ekonomski se ne mogu odvojiti od osnovnog ugovora bez većih teškoća za naručioca, pod uslovom da se ugovor čija ukupna vrijednost ne može da bude veća od 15% od vrijednosti zaključenog ugovora zaključi sa ponuđačem čiji ugovor je i dalje na snazi (12,44%);
- Zahtjevi koji nijesu ispunili zadate kriterijume člana 25 ZoJN i koji su ocijenjeni od Uprave kao zahtjevi koji ne ispunjavaju uslove propisane Zakonom i drugim materijalnim propisima iz kojih dolazi sami predmet javne nabavke (32,34 %);

Obveznici primjene Zakona u vezi sa pravnim osnovom član 25 stav 1 tačka 1 alineja 2 za nabavka roba, usluga i izvođenja radova, opredjelivali su se kada zbog tehničkih, odnosno umjetničkih zahtjeva predmeta javne nabavke ili iz razloga koji su povezani sa zaštitom isključivih prava nabavku može da realizuje samo određeni ponuđač u 26,37% slučajeva. Naručioci koji su najčešće sprovodili o postupak u vezi sa navedenim pravnim osnovom su: EPCG, Generalni sekretarijat Vlade, MUP, Centralna banka, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Klinički centar Crne Gore, Zavod za meteorologiju, Birotehnički fakultet i drugi.

U vezi sa članom 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 za nabavku roba, usluga i izvođenja radova kada iz razloga izuzetne hitnosti, u cilju otklanjanja i sprječavanja opasnosti od nepredviđenih događaja, otklanjanja posljedica tih nepredviđenih događaja, ugroženosti zdravlja i života građana, kao i drugih nepredvidljivih okolnosti na koje naručilac nije mogao ili ne može da utiče, naručilac nije u mogućnosti da postupi u rokovima određenim ovim zakonom, naručioci su zaključili ugovore u slučajevima od 16,42%. Bez obzira na hitnost naručioci su u obavezi da odrede primjeren rok za pripremu i sprovođenje procedure nabavke, kao i da ispoštuju rokove za zaštitu prava ponuđača i ovaj postupak je podložan žalbi. Naručioci koji su najčešće sprovodili ovaj postupak su: Montefarm a.d Podgorica, Klinički centar Crne Gore, Specijalistička bolnica za plućne bolesti „ Dr Jovan Bulajić“ Brezovik, Opšta bolnica Kotor, Opšta bolnica Nikšić i Berane, MUP, Glavni Grad Podgorica, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Narodni muzej Crne Gore, EPCG, Uprava za imovinu, Uprava za inspeksijske poslove, Poreska uprava i dugi .

Obveznici primjene Zakona opredijelili su se za član 25 stav 1 tačka 2 alijneja 2 u procentualnom iznosu od 2,33%, a za član 25 stav 1 tačka 2 alineja 3 u iznosu od 0,03%, dok su se za nabavku radova i usluga u vezi sa članom 25, stav 1, tačka 4, alineja 1 iskoristio je jedan broj naručilaca u iznosu od 12,44% ukupne ugovorene vrijenosti za pregovarački postupak bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje. Ovaj postupak su sprovodili sledeći: Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice, EPCG, Crnogorski elektroprenosni sistem, Luka Kotor, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije.

Ukupno 32,34 % od dostavljenih zahtjeva za sve navedene pravne osnove u vezi sa članom 25 zakona naručioci nijesu ispunili predviđeni uslov radi izdavanja predhodne saglasnosti.

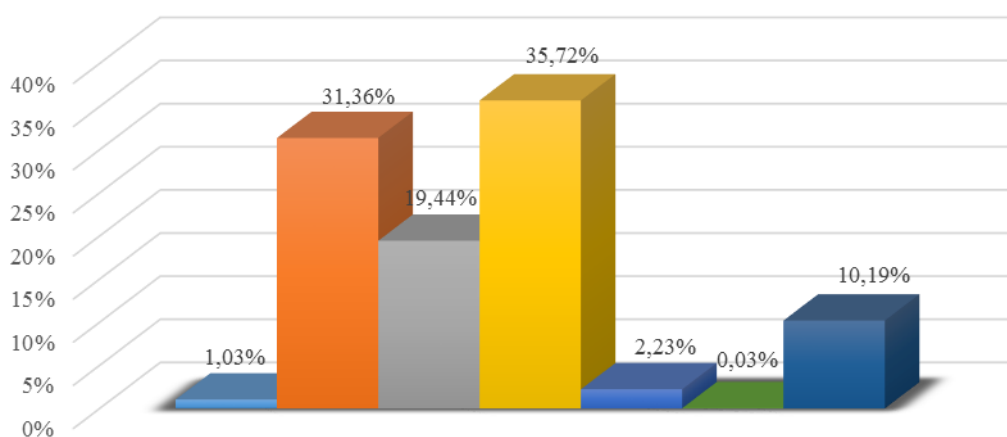

Pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje karakteriše odsustvo konkurencije jer se najčešće pregovara sa samo jednim ponuđačem, što naručioca stavlja u najmanje povoljan položaj. Za ovakve slučajeve Zakon je predvidio rješenje da je naručilac u obavezi da na Portalu Uprave objavi odluku da je izabrao najpovoljnijeg ponuđača sa kojim namjerava da zaključi ugovor. Pri tome, ponuđačima i zainteresovanim licima je ostavljen zakonski rok od 10 dana, od dana objavljivanja odluke da uloži žalbu naručiocu, ukoliko smatraju da i oni mogu ispuniti datu javnu nabavku, a ne samo odabrani ponuđač i samim tim da zaustave postupak nabavke, dok se ne donese konačna odluka. Međutim, ukoliko niko od ponuđača ili drugih zainteresovanih lica na čija prava ili obaveze odluka može da utiče ne uloži žalbu, naručilac po isteku roka od 10 dana, u skladu sa Zakonom, može da zaključi ugovor bez obzira na stvarnu opravdanost primjene pregovaračkog postupka za predmetnu javnu nabavku i izbor određenog ponuđača.

Pregovarački postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje je transparentan dvofazni postupak u prvoj fazi i koji se sprovodi se u skladu članom 24 Zakona. Upravi za javne nabavke su pristigla **tri zahtjeva** i svi zahtjevi su usvojeni.

Grafikon 9

Zastupljenost osnova iz Zakona o javnim nabavkama za primjenu pregovaračkog postupka sa i bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje po vrijednosti

- Član 24 stav 1 tačka 3 - radi istraživanja, testiranja ili razvoja, bez ostvarivanja profita ili naknade troškova (1,03%)
- Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 1 - Nabavka roba, usluga i izvođenja radova kada u najmanje dva otvorena, odnosno ograničena postupka javne nabavke nije dostavljena ni jedna ispravna ponuda, pod uslovom da predmet javne nabavke i sadržina tenderske dokumentacije nijesu bitno izmijenjeni, u kom slučaju je naručilac dužan da u pregovarački postupak uključi sve ponuđače koji su dostavili ponudu u otvorenom, odnosno ograničenom postupku (31,36%);
- Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 2 - Nabavka roba, usluga i izvođenja radova kada zbog tehničkih, odnosno umjetničkih zahtjeva predmeta javne nabavke ili iz razloga koji su povezani sa zaštitom isključivih prava nabavku može da realizuje samo određeni ponuđač (19,44%);
- Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 - Nabavka roba, usluga i izvođenja radova kada iz razloga izuzetne hitnosti, u cilju otklanjanja i sprječavanja opasnosti od nepredviđenih događaja, otklanjanja posljedica tih nepredviđenih događaja, ugroženosti zdravlja i života građana, kao i drugih nepredvidljivih okolnosti na koje naručilac nije mogao ili ne može da utiče, naručilac nije u mogućnosti da postupi u rokovima određenim ovim zakonom (35,72%);

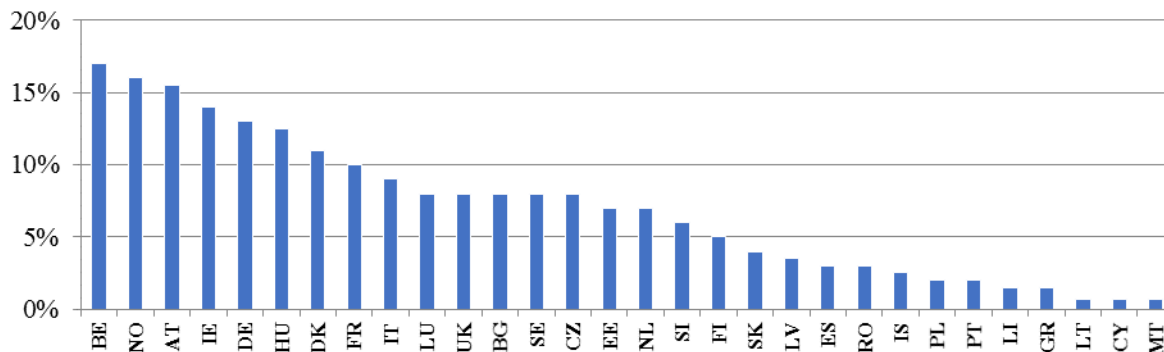

- **Član 25 stav 1 tačka 2 alineja 2 Nabavka roba** kada se radi o dodatnim isporukama u toku izvršenja ugovornih obaveza od dobavljača sa kojim je zaključen ugovor u skladu sa ovim zakonom, koje su namijenjene za djelimičnu zamjenu proizvoda, materijala ili instalacija ili proširenje obima postojećih isporuka proizvoda, materijala ili instalacija, ukoliko bi promjena ponuđača, odnosno robe izazvala tehničke probleme u funkcionisanju i održavanju, pod uslovom da ukupna vrijednost dodatnih isporuka nije veća od 15% vrijednosti zaključenog ugovora (2,23%);
- **Član 25 stav 1 tačka 2 alineja 3** - na robnim berzama (0,03%);
- **Član 25 stav 1 tačka 4 alineja 1** -Nabavka usluga i ustupanja izvođenja radova koji nijesu obuhvaćeni ugovorom zaključenim po sprovedenom postupku javne nabavke, a usljed nepredviđenih okolnosti postanu neophodni za izvršenje ugovora o javnoj nabavci i tehnički ili ekonomski se ne mogu odvojiti od osnovnog ugovora bez većih teškoća za naručioca, pod uslovom da se ugovor čija ukupna vrijednost ne može da bude veća od 15% od vrijednosti zaključenog ugovora zaključi sa ponuđačem čiji ugovor je i dalje na snazi (10,19%);

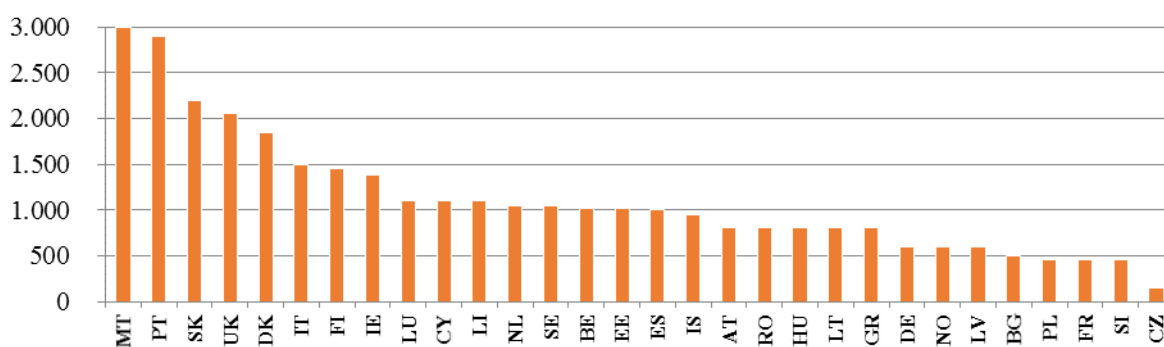
U Crnoj Gori, ugovorena vrijednost nabavki zaključenih nakon sprovedenog pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje iznosi 3,26% ukupne ugovorene vrijednosti za izvještajni period. Ovaj procenat na primjer, u Hrvatskoj je u 2010. godini učešće pregovaračkog postupka bez objavljivanja iznosilo 13,70%, zatim 2011. godine 11%, a 2012. godine 6,9%, a u Srbiji je procenat ovog postupka nešto veći i iznosi 25% u 2011. godini, 28 % u 2012. godini i belježi pad na 12% u 2013. godini.

Grafik 10 i 11 pokazuje broj i vrijednost obavještenja u zemljama EU.

Grafikon 10: Upotreba pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje u zemljama EU, po broju obavještenja.

Grafikon 11 - Upotreba pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje u zemljama EU, po vrijednosti

Iz navedeno proizilazi puna opravdanost postojanja “instituta” predhodne saglasnosti koje izdaje Uprava za javne nabavke a time predstavlja dobar kontrolni mehanizam eventualne zloupotrebe primjene ovog postupka tamo gdje ne postoje agrumentovana i zakonita rješenja. Treba napomenuti da svaki upravni akt pa i akt saglasnosti koje daje Uprava ima pravnu pouku tj. mogućnost podnošenja žalbi na rješenje Ministarstvu finansija. Na 65 rješenja o odbijanju zahtjeva koje je donijela Uprava u 2013. godini, nije izjavljena nijedna žalba nadležnom organu.

5.8. Okvirni sporazum

Sporazum kojim se utvrđuje okvir za zaključivanje pojedninačnih ugovora o javnoj nabavci tokom perioda njegove važnosti i koji se može zaključiti nakon sprovedenog otvorenog javnog nadmetanja ili ograničenog postupka javnih nabavki i ako su ispunjeni uslovi vezano za predmet javne nabavke u skladu sa članom 26 Zakona na period od 1 do 4 godine. Prije pokretanja otvorenog ili ograničenog postupka sa mogućnošću zaključivanja okvirnog sporazuma naručioci su u obavezi da pribave predhodnu saglasnost Uprave za javne nabavke. U vezi sa zaključivanjem okvirnog sporazuma tokom 2013. godine Upravi je pristiglo ukupno 102 zahtjeva za dobijanje pedhodne saglasnosti ukupne procijenjene vrijednosti 13.094.357,03€. Obzirom da je ovo postupak koji u potpunosti zadovoljava uslove u skladu sa osnovnim načelima javne nabavke, transparentnosti postupka i obezbjedjivanje konkurencije i ravnopravnosti po ocjeni stručnih službi Uprave, 100 zahtjeva je ispunilo uslove u skladu sa Zakonom, a 2 su odbijena. Naručioci su se najčešće opredjeljivali za pokretanje otvorenog postupka, sa mogućnošću zaključivanja okvirnog sporazuma kada su predmet ugovora svakodnevne usluge ili potrošne robe, stalne popravke ili radovi na održavanju i kada se zaključivanjem istovjetnih ugovora smanjuju troškovi nabavke, a najčešće za usluge mobilne telefonije, usluge fiksne telefonije, zakup robe, nabavka goriva, lož ulja, medicinskih sredstava, i drugo.

U tabeli 12 dat je uporedni prikaz korišćenja okvirnog sporazuma za zaključivanje pojedninačnih ugovora o javnoj nabavci za 2012. i 2013. godinu.

Tabela 12: Uporedni prikaz broja zahtjeva i procijenjene vrijednosti za okvirni sporazum

	2012.		2013.	
	Broj zahtjeva	Procijenjena vrijednost	Broj zahtjeva	Procijenjena vrijednost
Zahtjevi koji su ispunjavali uslove	29	6.556.421,28 €	100	12.743.501,83 €
Zahtjevi koji su odbijeni	-	-	2	35.855,20 €
Ukupan broj podnijetih zahtjeva	29	6.556.421,28 €	102	13.094.357,03 €

5.9. Ostvarene uštede

U tabeli 13 koja slijedi dat je jasan prikaz broja ugovora, procijenjena vrijednost i ugovorena vrijednost sa ostvarenim uštedama po vrstama postupka javne nabavke koje su naručioci zaključili u izvještajnom periodu. U ovom prikazu nisu uzete u obzir nabavke sprovedene neposrednim sporazumom.

Tabela 13: Ostvarene uštede

Vrsta postupka	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost	Ušteda
Otvoreni postupak	2747	283.090.331,78 €	225.015.448,49 €	58.074.883,29 €
Ograničeni postupak	2	75.000,00 €	60.889,17 €	14.110,83 €
Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	161	9.617.061,13 €	9.019.939,24 €	597.121,89 €
Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	6	149.600,00 €	145.251,72 €	4.348,28 €
Okvirni sporazum	71	6.473.005,86 €	5.503.789,20 €	969.216,66 €
Dodjela javne nabavke konkursom	0	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Konsultantske usluge	8	214.400,00 €	199.660,00 €	14.740,00 €
Male vrijednosti - Šoping	2330	19.621.830,47 €	16.605.717,42 €	3.016.113,05 €
UKUPNO:	5325	319.241.229,24 €	256.550.695,24 €	62.690.534,00 €

Pomenute uštede je korektno iskomentarisati i to sa nekoliko aspekata, prvo sa aspekta dobrog planiranja javnih nabavki, cijeneći da je ovo bitno pitanje od kojeg često zavisi i uspješnost nabavke i koje razotkriva stvarne razloge zašto u većini slučajeva nabavke dugo traju, odnosno zašto se ne realizuju u toku budžetske godine, drugo nerealno iskazivanje procijenjenih vrijednosti javnih nabavki koje pokrivaju nekvalitetnim Projektima kojim uspijevaju Ministarstvo finansija ubijediti u potrebe veće nego što jesu, nepoznavanje materije koja propisuje određivanje procijenjene vrijednosti predmeta javne nabavke, nepoznavanje tržišta, nesistematičan pristup planiranju, nekvalitetna ili nikakva revizija Projekata, kao i očigledno neprepoznavanje zakonom propisanih normi, a definisanih članovima 44 – 48. Pomenuti članovi Zakona su razrađeni i implementacionom regulativom.

Jednom riječju u planu javnih nabavki naručilac mora posebno navesti i obrazložiti razloge i opravdanja svake pojedinačne nabavke i način na koji je utvrdio procijenu vrijednost.

5.10. Pregled ugovorene vrijednosti po grupi naručilaca/djelatnosti i vrsti postupka

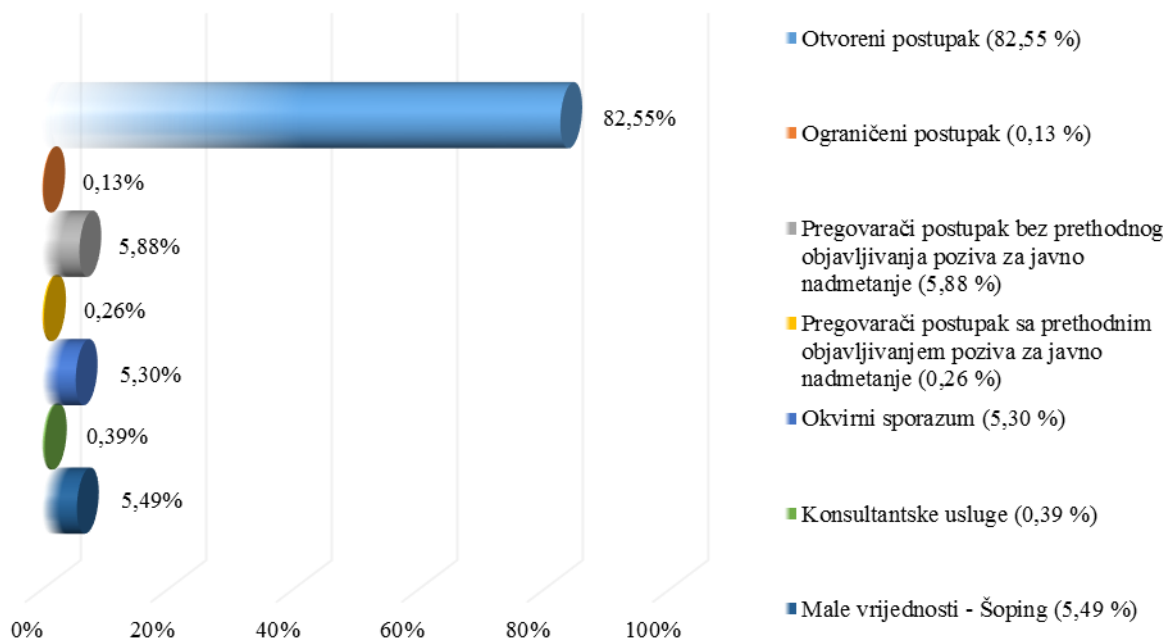
Struktura javnih nabavki posmatrano po kategorijama naručilaca i vrsti postupka data je u tabelama i grafikonima koji sljede za državne organe, organizacije i službe, javne službe i organe čiji je osnivač država, organe lokalne samouprave, javne službe čiji je osnivač lokalna samouprava.

Tabela 14: Državni organi, organizacije i službe

Tip naručioca	Vrsta postupka	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Državni organi, organizacije i službe	Otvoreni postupak	542	42.376.909,24 €	37.738.758,37 €
	Ograničeni postupak	2	75.000,00 €	60.889,17 €
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	56	2.655.765,13 €	2.690.208,78 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	2	119.600,00 €	118.601,72 €
	Okvirni sporazum	29	2.555.812,86 €	2.422.346,05 €
	Dodjela javne nabavke konkursom			
	Konsultantske usluge	5	191.900,00 €	177.850,00 €
	Male vrijednosti - Šoping	390	3.010.112,13 €	2.509.041,76 €

Grafikon 12

**Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka -
Državni organi, organizacije i službe**

Tabela 15 – Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država

Tip naručioca	Vrsta postupka	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država	Otvoreni postupak	1769	200.852.758,19 €	153.055.935,43 €
	Ograničeni postupak			
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	85	4.651.727,51 €	4.374.495,75 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	1	12.000,00 €	11.900,00 €
	Okvirni sporazum	27	3.783.743,00 €	2.962.121,68 €
	Dodjela javne nabavke konkursom			
	Konsultantske usluge	3	22.500,00 €	21.810,00 €
	Male vrijednosti - Šoping	1160	8.908.424,16 €	7.685.721,69 €

Grafikon 13

**Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka -
Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država**

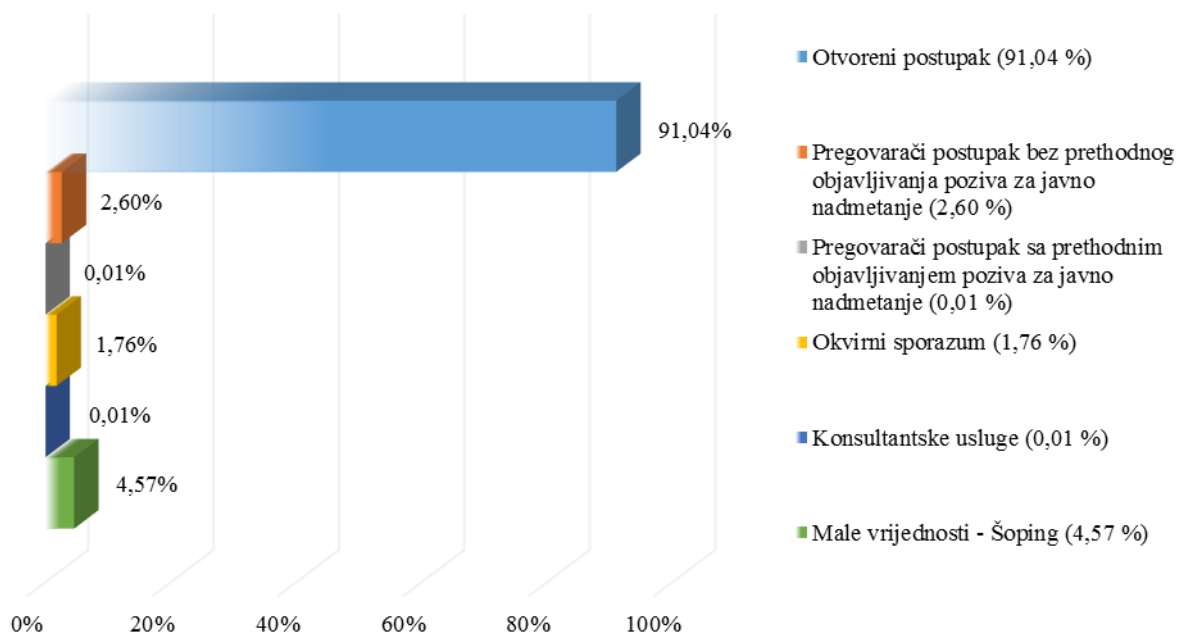
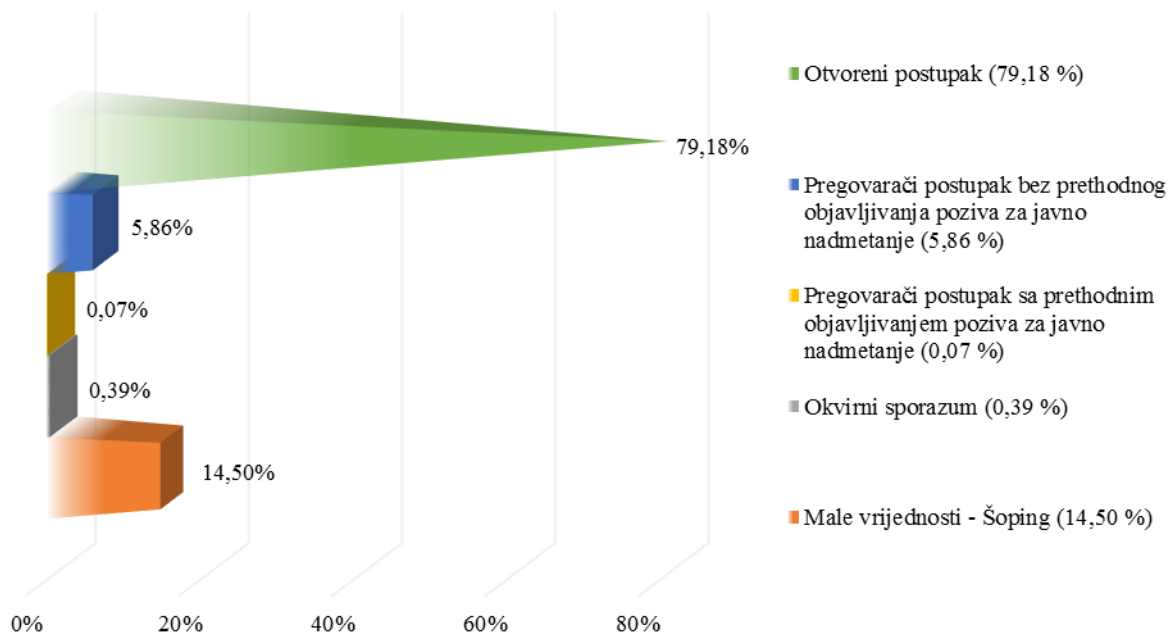

Tabela 16 – Organi jedinica lokalne samouprave

Tip naručioca	Vrsta postupka	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Organi jedinica lokalne samouprave	Otvoreni postupak	194	20.541.810,48 €	17.763.376,78 €
	Ograničeni postupak			
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	6	1.497.258,17 €	1.315.619,67 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	3	18.000,00 €	14.750,00 €
	Okvirni sporazum	2	86.500,00 €	86.453,60 €
	Dodjela javne nabavke konkursom			
	Konsultantske usluge			
	Male vrijednosti - Šoping	306	3.860.733,68 €	3.253.606,55 €

Grafikon 14

**Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka -
Organi jedinica lokalne samouprave**

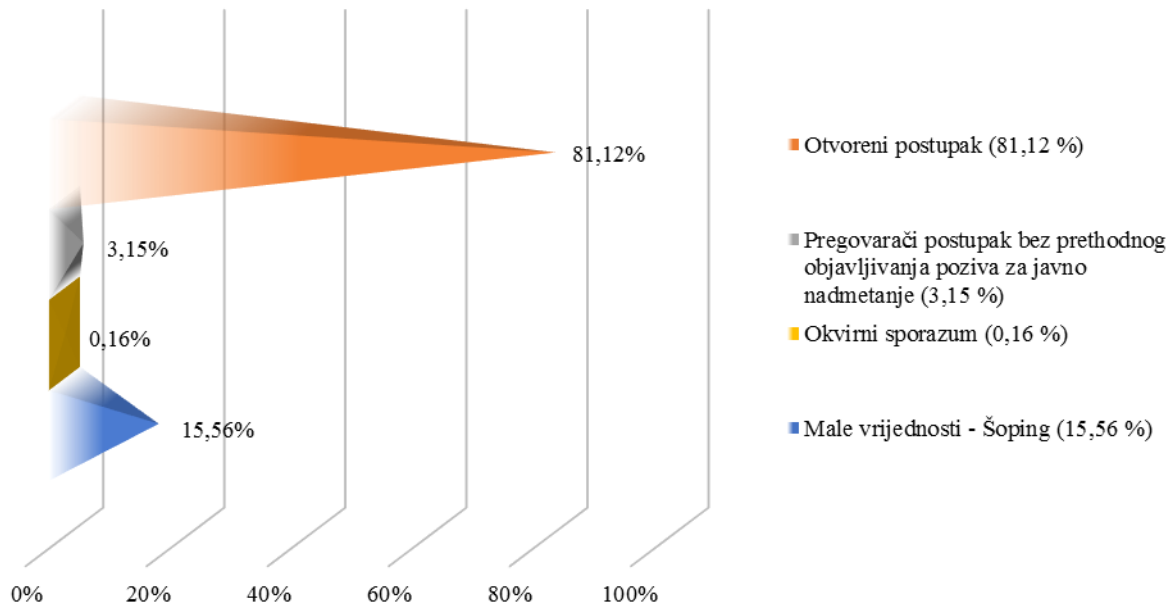

Tabela 17 - Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave

Tip naručioca	Vrsta postupka	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave	Otvoreni postupak	242	19.318.853,87 €	16.457.377,91 €
	Ograničeni postupak			
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	14	812.310,32 €	639.615,04 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje			
	Okvirni sporazum	13	46.950,00 €	32.867,87 €
	Dodjela javne nabavke konkursom			
	Konsultantske usluge			
	Male vrijednosti - Šoping	474	3.842.560,50 €	3.157.347,42 €

Grafikon 15

**Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka -
Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave**

5.11. Uporedni prikaz ugovorenih vrijednosti po vrstama postupka za 2012. i 2013. godini

Broj evidentiranih zaključenih ugovora u 2012. godine je 58.793 ugovora a u 2013. godini je 69904 sa prikazanim nabavkama sprovedenim neposrednim sporazumom. U 2012. godini je veća ugovorena vrijednost a manji broj ugovora u odnosu na 2013. godinu. Kretanje ugovorene vrijednosti i broja ugovora po vrstama postupaka je jasno prikazan u tabeli 18 koja slijedi.

Tabela 18 – Uporedni pokazatelji prema vrstama postupka za 2012 i 2013. godinu

VRSTA POSTUPKA	Ugovorena vrijednost 2012			Ugovorena vrijednost 2013		
	Broj ugovora	Ugovorena vrijednost	%	Broj ugovora	Ugovorena vrijednost	%
Otvoreni postupak	2465	274.991.512,15 €	85,10%	2747	225.015.448,49 €	81,23%
Ograničeni postupak	2	70.000,00 €	0,02%	2	60.889,17 €	0,02%
Pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva	147	10.346.106,32 €	3,20%	161	9.019.939,24 €	3,26%
Pregovarački postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva	4	365.258,56 €	0,11%	6	145.251,72 €	0,05%
Okvirni sporazum	68	3.263.183,51 €	1,01%	71	5.503.789,20 €	1,99%
Konkurs	1	3.400,00 €	0,001%	0	0,00 €	0% ^s
Konsultantske usluge	7	453.210,00 €	0,14%	8	199.660,00 €	0,07%
Šoping	1729	13.941.245,77 €	4,31%	2330	16.605.717,42 €	5,99%
Neposredni sporazum	54370	19.721.342,59 €	6,10%	64579	20.450.765,26 €	7,38%
Ukupno	58793	323.155.258,90 €		69904	277.001.460,50 €	

5.12. Broj ugovora i vrijednost zaključenih ugovora prema kategorijama naručioca

Da bi se utvrdilo kod koje se kategorije naručilaca posjeduje najveći potencijal za racionalizaciju javnih nabavki, potrebno je sagledati relativan značaj svake od postojećih kategorija. Stoga je u tabeli 19 iskazana je ugovorena vrijednost nabavki i grafikon 17 prikazana procentualni udio u ukupnim ugovorenim nabavkama po tipu naručioca.

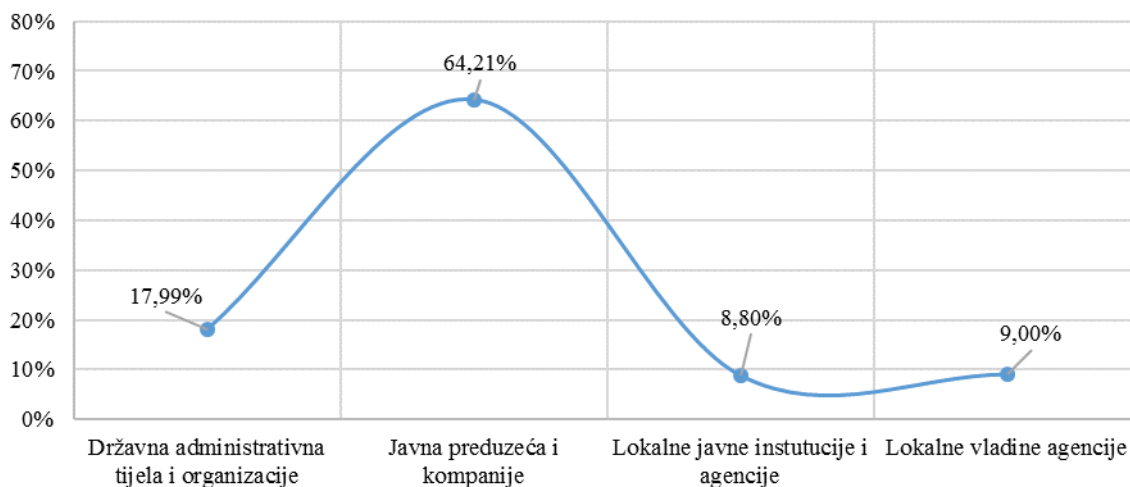
Tabela 19: Broj i vrijednost ugovora po strukturi naručioca

Tip naručioca	Broj ugovora	Ugovorena vrijednost postupaka
Državni organi, organizacije i službe	15524	49.839.970,40 €
Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država	34824	177.862.710,13 €
Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave	14298	24.372.485,64 €
Organi jedinica lokalne samouprave	5258	24.926.294,33 €
UKUPNO	69904	277.001.460,50 €

Grafikon 16

Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po tipu naručioca

U tabeli 20 koja slijedi dat je pregled učešća ugovorenih nabavki po grupama (tipu) naručioca u periodu 2007 – 2013. godine. Najveći značaj prema ugovorenoj vrijednosti nabavki u 2013. godini imale su nabavke koje su realizovale Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država (64,21%), slijede Državni organi, organizacije i službe (17,99 %), zatim Organi jedinica lokalne samouprave 9,00% i Javne službe i drugi organi lokalne samouprave 8,80%. Navedeni podaci ukazuju da su javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država kategorija naručilaca sa najvećom ugovorenom vrijednošću.

Tabela 20 – Pregled učešća po grupama naručioca (u procentima) po godinama

		Grupa naručilaca			
		Državna admin. tijela i org.	Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država	Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave	Organi jedinica lokalne samouprave
Godina	2007.	23,97 %	41,57 %	3,35 %	31,10 %
	2008.	50,00 %	30,00 %	3,00 %	17,00 %
	2009.	29,15 %	38,92 %	3,83 %	28,09 %
	2010.	56,27 %	26,18 %	5,88 %	11,67 %
	2011.	38,02 %	29,01 %	15,94 %	9,95 %
	2012.	26,48 %	63,07 %	5,41 %	5,04 %
	2013.	17,99 %	64,21 %	8,80 %	9,00 %

U tabelama 21, 22, 23 i 24 koje slijede dat je detaljan pregled ugovorenih nabavki po tipu naručioca, vrsti postupka, predmeta, broju ugovora, procijenjenoj vrijednosti i ugovorenoj vrijednosti.

Tabela 21: Državni organi, organizacije i službe

Tip naručioca	Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Državni organi, organizacije i službe	Otvoreni postupak	robe	227	11.571.161,34 €	10.153.095,23 €
		usluge	236	8.382.942,90 €	7.541.044,56 €
		radovi	79	22.422.805,00 €	20.044.618,58 €
	Ograničeni postupak	robe	2	75.000,00 €	60.889,17 €
		usluge			
		radovi			
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	robe	16	733.204,09 €	720.396,95 €
		usluge	39	1.883.961,04 €	1.933.247,83 €
		radovi	1	38.600,00 €	36.564,00 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	robe			
		usluge	2	119.600,00 €	118.601,72 €
		radovi			
	Okvirni sporazum	robe	4	165.912,86 €	72.198,62 €
		usluge	24	2.339.900,00 €	2.300.147,43 €
		radovi	1	50.000,00 €	50.000,00 €
	Dodjela javne nabavke konkursom	robe			
		usluge			
		radovi			
	Konsultantske usluge	robe			
		usluge	5	191.900,00 €	177.850,00 €
		radovi			
Male vrijednosti - Šoping	robe	190	1.457.178,04 €	1.224.972,99 €	
	usluge	187	1.358.278,09 €	1.116.179,71 €	
	radovi	13	194.656,00 €	167.889,06 €	
Neposredni sporazum	robe	9142		1.253.519,84 €	
	usluge	5128		2.725.137,60 €	
	radovi	228		143.617,11 €	

Tabela 22: Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država

Tip naručioca	Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država	Otvoreni postupak	robe	1331	169.321.095,76 €	126.375.412,67 €
		usluge	294	15.081.021,80 €	12.982.325,85 €
		radovi	144	16.450.640,63 €	13.698.196,91 €
	Ograničeni postupak	robe			
		usluge			
		radovi			
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	robe	46	1.922.854,86 €	1.722.654,36 €
		usluge	35	1.987.518,90 €	1.913.206,79 €
		radovi	4	741.353,75 €	738.634,60 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	robe			
		usluge	1	12.000,00 €	11.900,00 €
		radovi			
	Okvirni sporazum	robe	6	2.156.112,00 €	2.030.903,73 €
		usluge	21	1.627.631,00 €	931.217,95 €
		radovi			
	Dodjela javne nabavke konkursom	robe			
		usluge			
		radovi			
	Konsultantske usluge	robe			
		usluge	3	22.500,00 €	21.810,00 €
		radovi			
Male vrijednosti - Šoping	robe	600	4.618.523,96 €	4.034.629,69 €	
	usluge	477	3.121.890,43 €	2.623.199,68 €	
	radovi	83	1.168.009,77 €	1.027.892,32 €	
Neposredni sporazum	robe	19225		5.159.799,78 €	
	usluge	11835		3.769.156,10 €	
	radovi	719		821.769,70 €	

Tabela 23: Organi jedinica lokalne samouprave

Tip naručioca	Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Organi jedinica lokalne samouprave	Otvoreni postupak	robe	61	3.424.537,48 €	3.068.725,37 €
		usluge	67	2.039.950,00 €	1.568.981,08 €
		radovi	66	15.077.323,00 €	13.125.670,33 €
	Ograničeni postupak	robe			
		usluge			
		radovi			
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	robe	2	51.500,00 €	48.139,28 €
		usluge	1	30.000,00 €	28.560,00 €
		radovi	3	1.415.758,17 €	1.238.920,39 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	robe	3	18.000,00 €	14.750,00 €
		usluge			
		radovi			
	Okvirni sporazum	robe			
		usluge	2	86.500,00 €	86.453,60 €
		radovi			
	Dodjela javne nabavke konkursom	robe			
		usluge			
		radovi			
	Konsultantske usluge	robe			
		usluge			
		radovi			
Male vrijednosti - Šoping	robe	96	903.830,94 €	756.287,79 €	
	usluge	95	653.337,00 €	509.626,00 €	
	radovi	115	2.303.565,74 €	1.987.692,76 €	
Neposredni sporazum	robe	2585		652.247,53 €	
	usluge	1729		1.062.848,86 €	
	radovi	433		777.391,34 €	

Tabela 24: Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave

Tip naručioca	Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave	Otvoreni postupak	robe	180	8.986.714,68 €	8.159.868,52 €
		usluge	40	992.799,22 €	868.799,32 €
		radovi	22	9.339.339,97 €	7.428.710,07 €
	Ograničeni postupak	robe			
		usluge			
		radovi			
	Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	robe	7	542.000,00 €	371.319,82 €
		usluge	6	185.000,00 €	182.984,90 €
		radovi	1	85.310,32 €	85.310,32 €
	Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	robe			
		usluge			
		radovi			
	Okvirni sporazum	robe	8	28.050,00 €	19.527,87 €
		usluge	5	18.900,00 €	13.340,00 €
		radovi			
	Dodjela javne nabavke konkursom	robe			
		usluge			
		radovi			
	Konsultantske usluge	robe			
		usluge			
		radovi			
Male vrijednosti - Šoping	robe	318	2.392.210,00 €	1.920.599,09 €	
	usluge	138	1.014.600,50 €	847.580,55 €	
	radovi	18	435.750,00 €	389.167,78 €	
Neposredni sporazum	robe	8712		2.189.410,39 €	
	usluge	4678		1.658.400,74 €	
	radovi	165		237.466,27 €	

5.13. Ishod postupaka

U tabeli 25 prikazan je ishod postupaka javnih nabavki u 2013. godini po tipu naručioca, broju prispjelih ponuda, odbačenih ponuda, odbijenih ponuda i broju postupaka. **Pokazuje se da je od ukupnog broja prispjelih ponuda odbačeno 2,86% i odbijeno 20,33%, da je 76,81% pristiglo ispravnih ponuda.** Navedeni pokazatelji su uzeti za ukupno 3842 postupaka javnih nabavki. Može se zaključiti da je postignut visok stepen ispravnosti ponuda što pokazuje stepen uspješnosti postupaka javnih nabavki i povećanost efikasnosti sistema javnih nabavki u cjelini.

Tabela 25: Prikaz prispjelih, odbačenih i odbijenih ponuda

Tip naručioca	Broj prispjelih ponuda	Broj odbačenih ponuda	Broj odbijenih ponuda	Broj postupaka
Državni organi, organizacije i službe	2077	56	452	898
Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država	6869	185	1410	1889
Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave	1579	51	292	592
Organi jedinica lokalne samouprave	1073	40	205	463
UKUPNO	11598	332	2359	3842

U ovaj izvještaj Uprave za javne nabavke za 2013. godinu nije dat broj i stepen poništenih postupaka javnih nabavki od strane Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki iz razloga što je ovaj organ dostavlja izvještaj o radu Skupštini Crne Gore u predviđenom roku u skladu sa zakonom.

Takođe je važno napomenuti da svako obustavljanje postupka od strane naručioca i poništavanje postupka od strane Državne komisije povlači za sobom dodatno ulaganje vremena i novca, a može u velikoj mjeri da predstavlja smetnju naručiocina u redovnom funkcionisanju.

5.14. Intezitet konkurencije u postupcima javnih nabavki

Tržišno nadmetanje, slobodno djelovanje konkurencije, jedno je od najvažnijih faktora u sagledavanju efikasnosti sistema javnih nabavki u Crnoj Gori. Slobodna konkurencija među ponuđačima omogućava naručiocu kao kupcu, u ovom slučaju državi nabavku roba, radova i usluga pod najpovoljnijim uslovima. U tom cilju treba težiti obezbjeđenju pune konkurencije u postupcima javnih nabavki. Efekti primjene transparentnosti postupaka javnih nabavki i obezbeđenje jednakih uslova u postupcima javnih nabavki mogu se u praksi ocjenjivati preko inteziteta konkurencije među ponuđačima. Ako je transparentnost veća, konkurencija će biti intezivna. Međutim ako osnovna načela i principi javnih nabavki postoje samo u Zakonu, ali se jako teško primjenjuju u praksi, dovodi do toga da ponuđači odustaju od postupaka javnih nabavki jer se najčešće procjenjuje da li je postupak, kako kažu ponuđači "namješten" ili ne za pojedine ponuđače. Tom prilikom se pojavljuju određene situacije da ponuđači uopšte neće da učestvuju u postupku javne nabavke kod određenih naručilaca. Samim tim to utiče na broj podnijetih ponuda koji će u tom slučaju da bude niži.

Prosječan broj pristiglih ponuda po zaključenom ugovoru, standardni pokazatelj inteziteta konkurencije u javnim nabavkama, prikazan je u Tabeli 26. Shodno pokazateljima koji su dati, prosječan broj pristiglih ponuda posmatrano u periodu od 2007. godine je u stalnom porastu i dostigao je u 2010. godini najveći prosjek od 4,57 ponuda po jednom postupku. U 2013. godini broj ponuda po postupku smanjen je na 3,10 ali i dalje na nivou zadovoljavajuće konkurencije..

Tabela 26 – Intenzitet konkurencije u postupcima javnih nabavki

		Broj
		Prosječan broj ponuda po tenderu
Godina	2007.	3,03
	2008.	3,51
	2009.	4,29
	2010.	4,57
	2011.	4,34
	2012.	4,09
	2013.	3,10

Da bi se realnije sagledao intezitet konkurencije, važno je sagledati intezitet konkurencije ostvaren u zemljama iz regina od kojih su neke i članica EU. Tako na primjer prosječan broj ponuda po zaključenom ugovoru u Hrvatskoj je 3,3, Sloveniji 3,6 a Srbiji 2,7. Izvor ovih podataka su dostupni podaci koji su dati na internet stranicama njihovih nadležnih organa. Shodno tome, može se zaključiti da se intezitet konkurencije u Crnoj Gori kreće u granicama država iz okruženja. Preporuka je da treba težiti stvaranju povoljnijeg ambijenta u cilju poboljšanja pokazatelja inteziteta u javnim nabavkama u Crnoj Gori.

5.15. Kriterijumi za izbor najpovoljnije ponude

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama naručilac u zavisnosti od vrste predmeta i vrste postupka javne nabavke vrši odabir kriterijuma za izbor najpovoljnije ponude izmedju najniže ponudjene cijene ili ekonomski najpovoljnije ponude. Metodologija iskazivanja podkriterijuma koji se koriste u postupku javne nabavke u okviru kriterijuma ekonomski najpovoljnija ponuda u odgovarajući broj bodova i način ocjene i upoređivanja ponuda utvrđen je posebnim Pravilnikom koje je donijelo Ministarstvo finansija. Izbor pokriterijuma mora biti u vezi sa predmetom javne nabavke i data je sloboda obveznicima primjene ovog zakona da se prilikom pokretanja postupka sami opredijele, tj. izbor kriterijuma je diskreciono pravo naručioca.

Jedan od važnih pokazatelja uspješnosti sistema javnih nabavki jeste izbor kriterijuma za ocjenu i vrednovanje ponuda za koji se naručioci opredeljuju prilikom pokretanja postupka javne nabavke. Uvidom u objavljene pozive, donesene odluke o izboru najpovoljnije ponude i shodno tome zaključene ugovore evidentno je da su se naručioci većinom opredeljivali za kriterijum najniže ponudena cijena koji je iznosio oko 72% od ukupnog broja objava.

Naručioci su kriterijum ekonomski najpovoljnija ponuda koristili u procentu od oko 28% objava. Ono što ohrabruje jeste korišćenje kriterijuma, tj. podkriterijuma koji su vezani za ekološke uslove jeste zanemarljiv ali svakako značajan.

Zakonom i Pravilnikom je propisano određivanje i opisivanje kriterijuma i podkriterijuma. Praksa je pokazala da naručioci slabije definišu kriterijum kvaliteta i dr. te se veći broj „pondera” daje cijeni, te se ponuđaču nadmeću da ponude što jeftiniju robu, rad ili uslugu a na račun kvaliteta. Međutim treba znati da oba kriterijuma su jednaka; ne postoji preferencija kada su oni u pitanju. Izbor odgovarajućeg kriterijuma (t.j. izbor između najniže cijene i ekonomski najpovoljnije ponude) leži na naručiocu, koji od slučaja do slučaja odlučuje o tome koji će kriterijumi primjenjivati. Zemlje članice EU, koje primjenjuju ove Direktive ne smiju ograničiti ovo pravo naručiocu – na primjer ne smiju nametati to da u slučaju građevinskih radova bude korišten samo kriterijum najniže cijene (C-247/02, Sintesi, p. 42).

5.16. Obustavljanje postupka javnih nabavki

Starješine organa ili odgovorno lice naručioca na predlog komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda ili službenika za javne nabavke mogu donijeti odluku o obustavljanju postupka javnih nabavki u slučaju:

1. kada nije dostavljena nijedna ponuda ili nijedna ispravna ponuda,
2. kada je prije isteka roka za podnošenje ponuda ocijenjeno da je neophodno bitno izmijeniti tendersku dokumentaciju,
3. kada prestane potreba za predmetom javne nabavke i javna nabavka se neće ponavljati tokom budžetske ili finansijske godine, i
4. kada visina svih ponudjenih cijena prelazi procijenjenu vrijednost javne nabavke.

Osim u navedenim slučajevima koje je propisao Zakon naručioci su bili prinuđeni da u određenim slučajevima obustave postupak jer su odabrani ponuđači opozvali svoju ponudu i nijesu željeli da potpišu ugovor kada je njihova ponuda izabrana kao najpovoljnija.

Uvidom u objavljene odluke o obustavljanju postupka javne nabavke, ako se uzme parametar procijenjene vrijednosti po predmetima javnih nabavki po partijama i u cjelini koje su vezane za predmet javne nabavke, zaključujemo da su naručioci tokom 2012. godine obustavljali postupke ukupne procijenjene vrijednosti u iznosu od 53.268.776,10 € sa zaračunatim PDV-om, a u 2013. godini u vrijednosti 74.720.432,77 €, kako je prikazano u Tabeli 27 koja slijedi.

Tabela 27 – Usporedni prikaz obustavljenih postupaka

Razlog obustavljanja	Procijenjena vrijednost	
	2012.	2013.
1	33.523.968,22 €	59.307.776,87 €
2	8.897.690,00 €	7.189.528,00 €
3	6.598.150,00 €	2.785.435,00 €
4	3.761.967,88 €	4.048.596,00 €
5	487.000,00 €	1.389.096,90 €
Ukupno	53.268.776,10 €	74.720.432,77 €

Razlog donesenih odluka o obustavljanju postupka javne nabavke dat je u članu 105 stav 1 tačka od 1 do 4 kako je prikazano u koloni 1, te isto možemo posmatrati u datom tabelarnom prikazu.

6. REZIME IZVJEŠTAJA

Uprava za javne nabavke je objavila Listu obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama za 2013. godinu i ona broji ukupno **698** obveznika, što je u odnosu na 724 obveznika u 2012. godini, manje za 26 ili 5%, sa tendencijom smanjenja u 2014. godini do 15%.

Izveštaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama dostavilo je ukupno **676** obveznika primjene ovog zakona a **22** naručilaca nije dostavilo izveštaj, što procentualno iznosi **3,15%** od ukupnog broja obveznika primjene Zakona.

Izveštajem su obuhvaćeni podaci za period 01. januara do 31. decembra 2013. godine koji su dostavili obveznici primjene za **5325 ugovorenih javnih nabavki** zaključena nakon sprovedenih postupaka javne nabavke.

Prema preliminarnim podacima Monstat-a, u Crnoj Gori BDP za 2013. godinu iznosio je 3.335.900.000,00 €.

Ukupna ugovorena vrijednost javnih nabavki za 2013. godinu iznosi 277.001.460,50 €. Ugovorena vrijednost je smanjena za **46.153.798,40€** ili za **oko 14%** u odnosu na 2012. godinu i ukazuje na pad izdvajanja iz budžeta za nabavku roba, radova i usluga za izveštajni period.

Ukupna ugovorena vrijednost za velike nabavke je 239.944.977,82€, za nabavke šopingom 16.605.717,42€, za nabavke neposrednim sporazumom 20.450.765,26 €.

U 2013. godini zaključeno je ukupno 2995 ugovora velike vrijednosti, 2330 ugovora nabavke male vrijednosti šopingom i 64579 ugovora nabavkom neposrednim sporazumom.

Učešće transparentnih postupaka u ugovorenoj vrijednosti iznosi 92,62%.

U 2013. godini za robe je ugovoreno 170.009.348,69 €, za radove 61.999.511,54 €, a za usluge 44.992.600,27 €.

Posmatrano po predmetima javne nabavke u strukturi ukupne ugovorene vrijednosti javnih nabavki u 2013. godini robe učestvuju sa 61.37%, radova sa 22,38%, a usluge sa 16,24%, što je na približnom nivou kao i u 2012. godini.

Ugovorena vrijednost u odnosu na procijenjenu vrijednost javnih nabavki je niža, samim tim su ostvarene uštede u iznosu od 62.960.534,00 € koje su posmatrano po vrsti postupka javnih nabavki najveće kada je ugovor zaključen nakon otvorenog javnog nadmetanja i šopingom i ukazuje na značaj ovih postupaka i važnost načela transparentnosti.

Posmatrano po tipu naručioca u 2013. godini u Crnoj Gori ugovorene nabavke su:

- 177.862.710,13 € za Javne službe i druge organe čiji osnivač Država;
- 49.839.970,40 € za Državne organe, organizacije i službe;
- 24.926.294,33 € za Organe jedinica lokalne samouprave;
- 24.372.495,64 za Javne službe i druge organe lokalne samouprave i organe uprave.

Pokrenuto je ukupno 3842 postupaka javnih nabavki, ne uključujući nabavke neposrednim sporazumom, pri čemu je prispjelo ukupno 11598 ponuda, od čega su naručioci odbacili 332 kao neblagovremne i nepotpune i odbili 2359 ponuda kao neispravne.

Ostvareni intezitet konkurencije u postupcima javnih nabavki je 3,10 ponuda po postupku.

Naručioci su u 72% postupaka javnih nabavki koristili kriterijum najniže ponudjena cijena, a 28% kriterijum ekonomski najpovoljnija ponuda.

U 2013. godini obustavljen je značajan broj postupaka javnih nabavki u skladu sa zakonom, procijenjene vrijednosti 74.720.432,77 €.

Evidentna je razlika kod određenog broja naručilaca između ukupne procijenjene planirane vrijednosti i ugovorene vrijednosti javnih nabavki u 2013. godini (Prilog 4).

Planiranje i procijenjivanje vrijednosti javnih nabavki spada u redovne aktivnosti obveznika primjene zakona i to je faza u kojoj se ogleda odnos naručioca sa državom i zakonitost postupanja naručioca u ovoj fazi je osigurana kroz zakonodavstvo i nadzorne funkcije unutar države. Zakon o javnim nabavkama je propisao obavezu planiranja i način određivanja procijenjene vrijednosti koje su naručioci u obavezi da primjenjuju prilikom nabavke roba, usluga i radova.

Vlada Crne Gore usvojila je Izvještaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori za 2013. godinu i utvrdila sljedeće:

ZAKLJUČKE

Zadužuje se:

1. Ministarstvo finansija da u saradnji sa Upravom za javne nabavke, nastavi sa aktivnostima na usaglašavanju nacionalnog zakonodavstva Crne Gore u oblasti javnih nabavki u skladu sa pregovaračkom pozicijom definisanom Poglavljem 5 – javne nabavke;
2. Uprava za javne nabavke, da u skladu sa novim ovlašćenjima donese i objavi godišnji Program monitoringa praćenja implementacije Zakona i primjene procedura i standarda sa aspekta zakonitosti i opravdanosti rješenja;
3. Uprava za javne nabavke, da nastavi aktivnosti na izgradnji održivog, permanentnog nacionalnog sistema obuke u ovoj oblasti, u cilju razvoja profesionalnih vještina službenika za javne nabavke i drugih lica uključenih u implementaciju Zakona o javnim nabavkama, naročito sa aspekta primjene budućeg zakonodavstva koje primat daju ekonomskim rješenjima, prije svega oslonjenih na ulogu dobrog planiranja, zaštiti životne sredine i elektronskim javnim nabavkama;
4. Uprava za javne nabavke, da objavi Izvještaj o javnim nabavkama na Portalu Uprave za javne nabavke (www.ujn.gov.me), a obveznike koji nijesu pokazali ažurnost u izvještavanju o javnim nabavkama uključi u intenzivniju kontrolu i edukaciju u 2014. godini u saradnji sa ostalim organima državne uprave;
6. Uprava za javne nabavke, Ministarstvo finansija i Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije da nastave dalje unaprijeđivanje aktivnosti na uvođenju i razvoju elektronskog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori;
7. Upravu za javne nabavke da pored internih mehanizama kontrole, ostvari i efikasnu eksternu kontrolu uspostavljanjem mehanizama koordinacije između Uprave za javne nabavke, Državne Komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki i Državne revizorske institucije. Takođe je neophodno da pomenuti organi ostvare dobru saradnju sa pravosuđem, a prije svega Tužilaštvom, Vijećem za prekršaje i Upravnim sudom;
8. Vlada konstatuje da podaci predstavljeni u ovom Izvještaju o javnim nabavkama u CG za 2013. godinu upoređeni sa predhodnim periodima predstavljaju postojanje značajnog napretka u oblasti javnih nabavki u našoj zemlji;
9. Ministarstvo finansija da obezbijedi dovoljne administrativne kapacitete Upravi za javne nabavke koja, po Novom Zakonu, ima važnu preventivnu ulogu u sprječavanju zaključivanja ugovora po neosnovanim pregovaračkim postupcima.

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj:08-1376/
Podgorica, 19. jun 2014. godine

Crna Gora
UPRAVA ZA JAVNE NABAVKE
PODGORICA

23.06.2014	
01	3491/1

UPRAVA ZA JAVNE NABAVKE
Gospodin Mersad Mujević, direktor

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 12. juna 2014. godine, razmotrila je Izvještaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori za 2013. godinu, koji je dostavilo Ministarstvo finansija.

S tim u vezi, Vlada je donijela sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Vlada je usvojila Izvještaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori za 2013. godinu.
2. Zadužuje se Uprava za javne nabavke da nastavi aktivnosti na izgradnji održivog, permanentnog nacionalnog sistema obuke u ovoj oblasti, u cilju razvoja profesionalnih vještina službenika za javne nabavke i drugih lica uključenih u implementaciju Zakona o javnim nabavkama, naročito sa aspekta primjene budućeg zakonodavstva koje primat daje ekonomskim rješenjima, prije svega oslonjenih na ulogu dobrog planiranja, zaštiti životne sredine i elektronskim javnim nabavkama.
3. Zadužuje se Uprava za javne nabavke da objavi Izvještaj o javnim nabavkama na Portalu Uprave za javne nabavke, a obveznike koji nijesu pokazali ažurnost u izvještavanju o javnim nabavkama uključi u intenzivniju kontrolu i edukaciju u 2014. godini, u saradnji sa ostalim organima državne uprave.
4. Zadužuju se Uprava za javne nabavke, Ministarstvo finansija i Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije da nastave dalje unapređivanje aktivnosti na uvođenju i razvoju elektronskog sistema i javnih nabavki u Crnoj Gori.

ZAMJENIK GENERALNOG
SEKRETARA

Vilijana Radonjić

8. PRILOZI

Prilog 1: Naručiocci koji nijesu dostavili izvještaj

Redni broj	NAZIV NARUČIOCA
1	JPU „Vukosava Ivanović - Mašanović" - Bar
2	JU Dom učenika „Dušan Marović" - Bar
3	JP Vodovod i kanalizacija - Berane
4	JP JRDS TV Budva
5	JP JRDS Radio Budva
6	Preduzeće za konsalting i inženjering BSP - Budva
7	Lokalni javni emiter „Radio Danilovgrad"
8	Agencija za upravljanje gradskom lukom - Herceg Novi
9	JP za komunalne djelatnosti - Kolašin
10	JP za stambeno-komunalne djelatnosti - Plav
11	Biblioteka za slijepe Crne Gore
12	Crnogorski fond za solidarnu stambenu izgradnju
13	Inventivnost d.o.o. - Podgorica
14	JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun" - Podgorica
15	JU Prirodnjački muzej Crne Gore
16	Ljekarska komora Crne Gore
17	Uprava za mlade i sport
18	JP održavanje i izgradnja - Šavnik
19	JU Centar za kulturu, sport i medije - Šavnik
20	JP Centar za kulturu - Ulcinj
21	Agro biznis info centar – Žabljak
22	JU Dom starih – Bijelo Polje

Prilog 2: Naručioci sa najvećim pojedinačnim potpisanim ugovorom

R.B.	Naziv naručioca	Predmet	Ugovorena vrijednost	Ponudač
1	Opština Bar	Građevinski radovi	1.023.546,85 €	Konzorcijum Bar (Put Bar, Alfa Project Podgorica, Elektro Centar Lekić Bar, Primavera Herceg Novi i Grad Bar)
2	ZU Apoteke Crne Gore "MONTEFARM"	Insulini	754.132,00 €	Glosarij d.o.o. Podgorica
3	Luka Kotor a.d. – Kotor	Radovi na izgradnji poslovnih građevina	612.180,26 €	Konzorcijum ERLANG DOO Nikic, Tangenta DOO Nikic, Geosistem DOO Podgorica, Biro Vukcevic DOO Podgorica, Sigrunost DOO Podgorica, Ing Invest DOO Danilovgrad, Primavera DOO Herceg Novi
4	JU Narodni muzej Crne Gore	Sanacija Mauzoleja na Lovćenu	478.812,41 €	Bombeton doo
5	JP Komunalne djelatnosti – Bar	Bezolovni benzin, dizelsko gorivo	389.868,00 €	Jugopetrol ad Kotor
6	Opština Bar	Radovi na izgradnji puteva	378.609,56 €	AD "Put" Bar
7	Elektroprivreda Crne Gore a.d. – Nikšić	Geodetsko snimanje i izrada geodetskih elaborata	367.687,00 €	Geoengineering doo Podgorica i Geomax doo Podgorica
8	Agencija za izgradnju i razvoj – Herceg Novi	Građevinski radovi	357.457,04 €	"Crnagoraput" A.D. Podgorica
9	JP Komunalno – Kotor	Gorivo	314.420,00 €	JUGOPETROL AD KOTOR
10	Putevi d.o.o. (u reorganizaciji) – Podgorica	Bitumen	303.615,00 €	Vihor
11	Željeznički prevoz a.d. – Podgorica	Tekuće održavanje voznih sredstava	286.247,00 €	AD Odravanje eljeznickih voznih sredstava
12	JP Vodovod i kanalizacija – Nikšić	Osn. mater. za održ. vodov. i kanal. mreže	285.413,33 €	Semper co doo – Nikšić
13	JP za stambeno-komunalnu djelatnost – Bijelo Polje	Dizelsko gorivo	249.999,96 €	Lukoil Montenegro D.O.O
14	Vodovod i kanalizacija d.o.o. – Podgorica	Opšti građ. radovi na cjevovodima, izg. rezervoara	244.235,50 €	konzorcijum Toškovići doo Podgorica i Geosistem doo Podgorica
15	JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore – Budva	Uređenje šetališta u Dobroti	237.752,00 €	»DOKIĆ GROUP« DOO BAR, »ALL-ING« DOO KOTOR, »MONTENEGRO PROJEKT« DOO PODGORICA, »GEONIK« DOO

				HERCEG NOVI I ZORANA MILOŠEVIĆ iz KOTORA
16	ZU Apoteke Crne Gore "MONTEFARM"	Ljekovi	209.218,00 €	Netpharm doo Podgorica
17	Opština Bijelo Polje	Izgradnja pristupnih saobraćajnica parking garaži	192.965,70 €	Bemax d.o.o.
18	Ministarstvo odbrane	Nabavka avionskog goriva	188.525,00 €	JUGOPETROL DOO, Kotor
19	JP Komunalne djelatnosti – Ulcinj	Nabavka goriva	180.400,00 €	Jugopetrol a.d.-Kotor
20	Sekretarijat sudskog savjeta	Zakup poslovnog prostora za Upravni sud	174.000,00 €	Normal Company
21	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Usluge analize podataka, usluge istraživanja	170.000,00 €	HORWATH I HORWATH CONSULTING DOO,ZAGREB
22	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Nabavka šumskih sadnica	164.243,95 €	doo Montenomax Nikšić
23	Zavod za metrologiju	Zakup poslovnog prostora	160.455,40 €	Aco Đukanović
24	Opština Pljevlja	Asfalt	154.200,27 €	Crnogoraput AD Podgorica
25	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Usluge fiksne telefonije	152.541,30 €	Crnogorski Telekom AD, Podgorica
26	Fond PIO	Usluge dostave pošte	151.000,00 €	Pošta CG AD
27	Crnogorski olimpijski komitet	Avio karte i hotel	150.000,00 €	Grand Travel Agency
28	Opština Bijelo Polje	Izgradnja sportskog terena	149.466,25 €	Sargon d.o.o. Bijelo Polje

Prilog 3: Naručioci sa najvećim vrijednostima ugovorenih nabavki neposrednim sporazumom

R.B.	Naziv organizacije	Ugovorena vrijednost neposrednim sporazumom	Ukupna ugovorena vrijednost	%
1	Agencija za elektronske medije	75.731,49 €	105.842,36 €	71,55%
2	Agencija za zaštitu ličnih podataka	55.249,16 €	83.114,19 €	66,47%
3	Agencija za zaštitu životne sredine	67.019,40 €	242.726,29 €	27,61%
4	Čistoća d.o.o. - Podgorica	95.426,73 €	815.584,03 €	11,70%
5	Deponija d.o.o. - Podgorica	84.614,24 €	205.712,81 €	41,13%
6	Direkcija za uređenje i izgradnju - Kotor	260.327,09 €	1.082.404,66 €	24,05%
7	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	201.642,48 €	1.179.925,17 €	17,09%
8	Investiciono-razvojni fond Crne Gore	56.785,37 €	390.229,28 €	14,55%
9	JP Čistoća - Pljevlja	101.719,90 €	118.709,90 €	85,69%
10	JP Komunalno - Kotor	88.729,87 €	540.095,82 €	16,43%
11	JP Komunalno - Nikšić	151.443,28 €	613.412,07 €	24,69%
12	JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje - Budva	108.645,16 €	343.762,30 €	31,60%
13	JP Sportski centar - Cetinje	126.659,16 €	126.659,16 €	100,00%
14	JP Stambeno-komunalno - Plužine	254.760,63 €	267.800,63 €	95,13%
15	JP Vodovod - Budva	58.138,12 €	457.840,73 €	12,70%
16	JP Vodovod - Pljevlja	253.687,14 €	281.573,02 €	90,10%
17	JP Vodovod i kanalizacija - Danilovgrad	59.054,78 €	386.892,68 €	15,26%
18	JP Vodovod i kanalizacija - Kotor	145.538,16 €	345.025,72 €	42,18%
19	JP Vodovod i kanalizacija - Nikšić	134.940,54 €	621.219,49 €	21,72%
20	JP Vodovod i kanalizacija - Tivat	172.207,71 €	210.427,25 €	81,84%
21	JP za održavanje i zaštitu lokalnih puteva - Pljevlja	72.771,49 €	72.771,49 €	100,00%
22	JPU "Dušo Basekić" - Bijelo Polje	56.978,81 €	93.746,35 €	60,78%
23	JPU "Zagorka Ivanović" - Cetinje	82.330,48 €	168.312,62 €	48,92%
24	JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore	91.888,75 €	111.909,38 €	82,11%
25	JU Centar za djecu i mlade "Ljubović" - Podgorica	105.555,68 €	105.555,68 €	100,00%
26	JU Centar za socijalni rad, za opštine Podgorica, Cetinje, Danilovgrad i Kolašin	130.599,37 €	130.599,37 €	100,00%
27	JU Dječji dom "Mladost" - Bijela	92.407,00 €	380.462,77 €	24,29%
28	JU Dom starih "Grabovac" - Risan	79.687,48 €	776.827,14 €	10,26%
29	JU Kraljevsko pozorište "Zetski dom" - Cetinje	168.563,19 €	185.086,69 €	91,07%
30	JU Narodni muzej Crne Gore	184.013,63 €	861.713,85 €	21,35%
31	JU OŠ "Aleksa Đilas Bečo" - Mojkovac	104.963,07 €	104.963,07 €	100,00%
32	JU Resursni centar za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora - Kotor	123.488,56 €	239.974,68 €	51,46%
33	JU Stručna medicinska škola - Podgorica	71.869,76 €	71.869,76 €	100,00%
34	JU Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	183.811,07 €	351.075,98 €	52,36%
35	JZU Dom zdravlja - Bar	67.343,83 €	107.148,65 €	62,85%
36	JZU Dom zdravlja - Herceg Novi	89.073,82 €	142.266,27 €	62,61%
37	JZU Dom zdravlja - Nikšić	77.144,45 €	195.442,00 €	39,47%
38	JZU Dom zdravlja "Dr Nika Labović" - Berane	52.732,12 €	73.990,50 €	71,27%
39	JZU Opšta bolnica - Bar	79.106,69 €	339.026,54 €	23,33%

40	JZU Opšta bolnica - Kotor	57.686,74 €	208.482,01 €	27,67%
41	JZU Opšta bolnica - Nikšić	141.432,89 €	685.092,91 €	20,64%
42	JZU Opšta bolnica "Danilo I" - Cetinje	131.818,12 €	312.673,17 €	42,16%
43	JZU Specijalna bolnica za plućne bolesti "Dr. Jovan Bulajić" - Brezovik, Nikšić	67.983,43 €	428.065,86 €	15,88%
44	Lokalni javni emiter "Radio i televizija Nikšić" - Nikšić	70.476,87 €	90.987,09 €	77,46%
45	Luka Kotor a.d. - Kotor	126.735,53 €	1.147.954,79 €	11,04%
46	Ministarstvo finansija	128.386,01 €	614.165,39 €	20,90%
47	Ministarstvo kulture	146.726,11 €	514.682,63 €	28,51%
48	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	270.505,17 €	1.544.241,13 €	17,52%
49	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	157.414,60 €	1.201.713,39 €	13,10%
50	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	570.283,44 €	623.229,59 €	91,50%
51	Ministarstvo vanjskih poslova i evrpskih integracija	59.530,61 €	96.946,34 €	61,41%
52	Opština Berane	55.495,67 €	431.838,69 €	12,85%
53	Opština Budva	298.264,46 €	1.517.290,01 €	19,66%
54	Opština Danilovgrad	94.817,97 €	286.295,14 €	33,12%
55	Opština Nikšić	601.171,65 €	752.463,22 €	79,89%
56	Opština Pljevlja	94.432,89 €	892.970,92 €	10,58%
57	Pobjeda a.d.	67.325,92 €	585.673,10 €	11,50%
58	Radio i televizija Crne Gore	123.108,90 €	816.323,94 €	15,08%
59	Radio-difuzni centar Crne Gore	164.241,84 €	963.746,98 €	17,04%
60	Sekretarijat sudskog savjeta	99.214,37 €	714.870,77 €	13,88%
61	Skupština Crne Gore	140.329,91 €	710.661,05 €	19,75%
62	Turistička organizacija opštine Budva	117.595,87 €	488.259,53 €	24,08%
63	Turistička organizacija opštine Kotor	59.978,91 €	126.035,04 €	47,59%
64	Univerzitet Crne Gore - Ekonomski fakultet	79.961,83 €	243.905,60 €	32,78%
65	Uprava carina	103.730,07 €	703.113,48 €	14,75%
66	Uprava za inspeksijske poslove	154.617,41 €	552.820,45 €	27,97%
67	Uprava za kadrove	68.292,94 €	281.990,00 €	24,22%
68	Uprava za nekretnine	154.454,67 €	530.329,26 €	29,12%
69	Vodovod i kanalizacija d.o.o. - Herceg Novi	165.633,95 €	372.627,17 €	44,45%
70	Zavod za hitnu medicinsku pomoć	144.170,40 €	202.669,47 €	71,14%
71	Zavod za transfuziju krvi	55.752,65 €	176.182,20 €	31,64%

Prilog 4: Naručioci sa najvećom razlikom između planiranih i ugovorenih javnih nabavki

R.B.	Naziv organizacije	Plan javnih nabavki za 2013.godinu	Ugovorena vrijednost za 2013. godinu
1	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	70.192.425,00 €	92.851,63 €
2	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	60.536.668,36 €	22.187.031,48 €
3	Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	16.109.410,39 €	12.991.156,39 €
4	JP Vodovod i kanalizacija Podgorica	64.779.040,00 €	7.740.050,13 €
5	Ministarstvo ekonomije	1.691.764,22 €	744.851,17 €
6	Ministarstvo nauke	93.000,89 €	34.420,73 €
7	Ministarstvo unutrašnjih poslova	8.801.673,49 €	5.487.816,24 €
8	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	3.220.036,89 €	1.977.743,54 €
9	Opština Bar	4.473.000,00 €	1.656.914,18 €
10	Opština Berane	1.371.760,00 €	431.838,69 €
11	Opština Budva	96.794.750,00 €	1.517.290,01 €
12	Prijestonica Cetinje	763.100,00 €	253.218,33 €
13	Opština Danilovgrad	474.500,00 €	286.295,14 €
14	Opština Mojkovac	284.500,00 €	114.009,80 €
15	Opština Nikšić	1.912.700,00 €	752.463,22 €
16	Opština Pljevlja	3.993.186,00 €	892.970,92 €
17	Opština Rožaje	4.151.400,00 €	1.866.649,58 €
18	Opština Ulcinj	4.904.500,00 €	1.026.522,26 €
19	Opština Žabljak	215.550,00 €	116.983,76 €
20	Pošta Crne Gore AD	3.266.689,00 €	1.117.999,00 €
21	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	8.439.913,21 €	1.581.660,41 €
22	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	6.233.120,00 €	3.706.352,19 €

Prilog 5: Ponuđači sa najvećim ugovorenim javnim nabavkama u 2013. godini

Redni broj	Naziv ponuđača	Ugovorena vrijednost
1	Glosarij d.o.o. – Podgorica	18.162.616,95 €
2	Farmegra d.o.o. – Podgorica	10.125.934,85 €
3	Jugopetrol a.d. – Kotor	9.364.706,32 €
4	Toškovići d.o.o. – Podgorica	5.261.516,15 €
5	Hemomont – Podgorica	4.087.878,80 €
6	Gradnja promet d.o.o.	3.918.832,81 €
7	Elnos Inženjering d.o.o. – Podgorica	3.697.546,90 €
8	Novi Volvox d.o.o. – Podgorica	3.407.605,75 €
9	Semper Co. d.o.o. – Nikšić	2.960.619,63 €
10	Kroling d.o.o. – Danilovgrad	2.930.192,14 €
11	Veletex a.d. – Podgorica	2.868.828,16 €
12	Crnagoraput a.d. – Podgorica	2.862.154,31 €
13	Urion d.o.o. – Podgorica	2.696.803,69 €
14	Erlang d.o.o. – Nikšić	2.547.471,13 €
15	Vuk Petrol d.o.o. – Kotor	2.120.967,36 €
16	Baranka d.o.o. – Bar	2.072.287,12 €
17	Eurozox d.o.o. – Danilovgrad	2.029.632,72 €
18	IGP Fidija d.o.o. – Podgorica	1.860.334,63 €
19	Osmi red d.o.o. – Podgorica	1.806.468,85 €
20	Farmalab d.o.o. – Podgorica	1.744.818,79 €

Prilog 6

**CRNA GORA
OCJENA JAVNIH RASHODA I FINANSIJSKE
ODGOVORNOSTI**

**IZVJEŠTAJ O REZULTATIMA UPRAVLJANJA JAVNIM
FINANSIJAMA**

THE WORLD BANK

jul 2013. godine

Pregled skupa pokazatelja

Pokazatelj učinka UJF		Način ocjenjivanja	Dimenzija ocjene				Ukupna ocjena 2013
			i.	ii.	iii.	iv.	
PU-1	Ukupni ostvareni rashodi u odnosu na odobreni budžet	M1	B				B
PU-2	Struktura ostvarenih rashoda u odnosu na odobreni budžet	M1	B	A			B+
PU-3	Ukupni ostvareni prihodi u odnosu na odobreni budžet	M1	C				C
PU-4	Stanje i praćenje docnji na strani rashoda	M1	C	B			C+
PU-5	Klasifikacija budžeta	M1	A				A
PU-6	Sveobuhvatnost informacija sadržanih u budžetskoj dokumentaciji	M1	A				A
PU-7	Obim neprikazanih vladinih operacija	M1	B	D			D+
PU-8	Transparentnost fiskalnih odnosa unutar vlade	M2	D	D	D		D
PU-9	Nadzor ukupnog fiskalnog rizika od drugih entiteta javnog sektora	M1	C	A			C+
PU-10	Dostupnost ključnih fiskalnih podataka javnosti	M1	A				A
PU-11	Uređenost i učešće u procesu formulacije godišnjeg budžeta	M2	A	C	A		B+
PU-12	Višegodišnja perspektivaza fiskalno planiranje, politiku rashoda i budžetiranje	M2	C	A	C	C	C+
PU-13	Transparentnost obaveza i odgovornosti poreskih obveznika	M2	A	A	B		A
PU-14	Efikasnost mjera za registraciju poreskih obveznika i procjenu poreskih obaveza	M2	B	C	A		B
PU-15	Efektivnost naplate poreza	M1	D	A	D		D+
PU-16	Predvidljivost dostupnosti sredstava za preuzimanje obaveza za rashode	M1	A	A	A		A
PU-17	Evidencija i upravljanje stanjem gotovine, dugom i garancijama	M2	B	B	A		B+
PU-18	Efektivnost kontrole plata	M1	A	A	A	B	B+
PU-19	Konkurencija, vrijednost za novac i kontrola u oblasti nabavke	M2	A	B	A	B	B
PU-20	Efikasnost interne kontrole rashoda koji se ne odnose na plate	M1	D	B	B		D+
PU-21	Efektivnost interne revizije	M1	C	B	C		C+
PU-22	Blagovremenost i redovnost sravnjenja računa	M2	A	A			A
PU-23	Dostupnost informacija o sredstvima koja primaju jedinice koje pružaju usluge	M1	A				A
PU-24	Kvalitet i pravovremenost budžetskih izvještaja u toku godine	M1	D	A	B		D+
PU-25	Kvalitet i blagovremenost godišnjih finansijskih izvještaja	M1	C	A	D		D+

Pokazatelj učinka UJF		Način ocjenjivanja	Dimenzija ocjene				Ukupna ocjena 2013
			i.	ii.	iii.	iv.	
PU-26	Obim i priroda revizije i preduzimanje mjera u skladu sa preporukama revizije	M1	C	A	A		C+
PU-27	Zakonodavni nadzor godišnjeg zakona o budžetu	M1	B	B	B	B	B
PU-28	Zakonodavni nadzor izvještaja eksterne reviozije	M1	A	C	B		C+
D-1	Predvidljivost direktne budžetske podrške	M1	N A	N A			NA
D-2	Finansijski podaci koje dostavljaju donatori za potrebe planiranja budžeta i izvještavanje o projektima i programskoj	M1	N A	N A			NA
D-3	Udio pomoći kojim se upravlja u skladu sa nacionalnim procedurama	M1	C				C

NA – Nije primjenljivo

Tabela poređenja u odnosu na 2008. godinu

	A.REZULTATI UJF: I. Kredibilnost budžeta	2008	2013	Uporedive ocjene	Promjena u odnosu na 2008. godinu (za više detalja, pogledati opis pojedinačnih pokazatelja učinka)
PU-1	Ukupni ostvareni rashodi u odnosu na odobreni budžet	B	B	Da	Nema promjene
PU-2	Struktura ostvarenih rashoda u odnosu na odobreni budžet	C	B+	Da, nakon ponovnog ocjenjivanja po novoj metodi	Ne: 2008. god. bi se u dimenziji (i) slično ocijenila ocjenom B
PU-3	Ukupni ostvareni prihodi u odnosu na odobreni budžet	A	C	Da, nakon ponovnog ocjenjivanja po novoj metodi	Da: 2008 god. bi se na osnovu sadašnjih kriterijuma ocijenila ocjenom D
PU-4	Stanje i praćenje docnji na strani rashoda	D	C+	Da	Napredak odražava veću dostupnost podataka
	B. KLJUČNA UNAKRSNA PITANJA: II. Sveobuhvatnost i transparentnost				
PU-5	Klasifikacija budžeta	B	A	Da	Napredak odražava uvođenje programske klasifikacije

PU-6	Sveobuhvatnost informacija sadržanih u budžetskoj dokumentaciji	B	A	Ne	Nema osnovne promjene (u izvještaju za 2013. god informacije o fiskalnom deficitu se smatraju adekvatnim, što nije slučaj u izvještaju za 2008. god.)
PU-7	Obim neprikazanih vladinih operacija	D+	D+	Da	Nema promjene
PU-8	Transparentnost fiskalnih odnosa unutar vlade	B	D	Ne	U 2013. god uzet je u obzir veći broj faktora. Teška ekonomska situacija je otkrila probleme tekućih aranžmana.
PU-9	Nadzor ukupnog fiskalnog rizika od drugih entiteta javnog sektora	C+	C+	Da	Nema promjene
PU-10	Dostupnost ključnih fiskalnih podataka javnosti	A	A	Da	Nema promjene
C. BUDŽETSKI CIKLUS					
III. Priprema budžeta na bazi politika					
PU-11	Uređenost i učešće u procesu formulacije godišnjeg budžeta	B	B+	Ne	U 2013. god. je zauzet povoljniji stav vezano za vrijeme raspoloživo za pripremu podnesaka budžeta
PU-12	Višegodišnja perspektiva za fiskalno planiranje, politiku rashoda i budžetiranje	C+	C+	Da	Bolja analiza održivosti duga i bolje makroekonomske projekcije, kao i sistematičnije planiranje budućih troškova i benefita investicionih projekata
IV. Predvidljivost i kontrola izvršenja budžeta					
PU-13	Transparentnost obaveza i odgovornosti poreskih obveznika	A	A	Da	Nema promjene
PU-14	Efikasnost mjera za registraciju poreskih obveznika i procjenu poreskih obaveza	B	B	Ne	Kazne se smatraju manje efikasnim, ali su kontrole u potpunosti zasnovane na analizi rizika
PU-15	Efikasnost naplate poreza	C+	D+	Ne	Nema stvarne promjene: informacije o poreskim dugovanjima su bolje u 2013. god.
PU-16	Predvidljivost raspoloživosti sredstava za preuzimanje obaveza na strani rashoda	A	A	Da	Nema promjene
PU-17	Evidencija i upravljanje stanjem gotovine, dugom i garancijama	B	B+	Da	Bolja konsolidacija stanja na Jedinstvenom računu trezora
PU-18	Efikasnost kontrole platnog spiska	C+	B+	Da	Uspostavljen je novi kontrolni mehanizam, a izvršena je sveobuhvatna revizija

PU-19	Transparentnost, konkurencija i mehanizam žalbi u oblasti nabavke	B	B	Ne	Pokazatelj je redefinisano: Napravljen je značajan napredak u pogledu zakonskih propisa i administracije
PU-20	Efikasnost internih kontrola rashoda koji se ne odnose na plate	D+	D+	Da	Veća ocjena generalnog razumjevanja finansijskog upravljanja i kontrole
PU-21	Efektivnost interne revizije	C+	C+	Da	Promijenjena je struktura interne revizije
V. Računovodstvo, evidencija i izvještavanje					
PU-22	Blagovremenost i redovnost sravnjenja računa	A	A	Da	Nema promjene
PU-23	Dostupnost informacija o sredstvima koja primaju jedinice za pružanje usluga	A	A	Da	Nema promjene
PU-24	Kvalitet i blagovremenost budžetskih izvještaja u toku godine	C+	D+	Ne	U 2008. god. je uočen nedostatak izvještaja o funkcionalnoj ili administ. klasifikaciji
PU-25	Kvalitet i blagovremenost godišnjih finansijskih izvještaja	C+	D+	Ne	U 2013. god. postoje jasni dokazi o neadekvatnom definisanju i objelodanjivanju računovodstvenih standarda
VI. Eksterni nadzor i revizija					
PU-26	Obim, priroda i praćenje eksterne revizije	C+	C+	Da	Ostvaren je napredak je blagovremenom izvještavanju i evidentiranju naknadnog postupanja
PU-27	Zakonodavni nadzor godišnjeg zakona o budžetu	B	B	Da	Uključivanje Odbora koji nisu zaduženi za ekonomiju, finansije i budžet
PU-28	Zakonodavni nadzor izvještaja eksterne revizije	D+	C+	Da	Saslušani su predstavnici potrošačkih jedinica koje su dobile negativne izvještaje revizora
D. DONATORSKE PRAKSE					
D-1	Predvidljivost direktne budžetske podrške	NA	NA	Ne	Postoji samo jedna nedavna direktna budžetska podrška, dakle nema dokaza o istoj tokom datog perioda
D-2	Finansijski podaci za potrebe budžetiranja i izvještavanje o projektima i programskoj pomoći	C	NA	Ne	Vlada kontroliše vrijeme i iznos povlačenja sredstava iz eksternih izvora finansiranja
D-3	Udio u pomoći kojim se upravlja u skladu sa nacionalnim procedurama	D	C	Da	Nedavna budžetska podrška rezultira većom ocjenom

PU 19: Transparentnost, konkurencija i mehanizam žalbi u oblasti nabavke

105. Ovaj pokazatelj je promijenjen 2011. godine. Sada se sastoji od četiri dimenzije i to:

- (i) **Transparentnost, sveobuhvatnost i konkurencija u pravnom i regulatornom okviru,**
- (ii) **Korištenje konkurentskih metoda nabavke,**
- (iii) **Pristup javnosti potpunim, pouzdanim i blagovremenim informacijama o nabavkama,**
- (iv) **Postojanje nezavisnog administrativnog sistema za žalbe na postupke nabavki.**

106. Novi Zakon o javnim nabavkama (ZJN) iz 2011. godine zamijenio je Zakon o nabavkama iz 2006. godine, i predstavlja veliki korak naprijed prema usaglašenosti sa standardima EU. Institucionalni okvir obuhvata državni organ nadležan za poslove javnih nabavki (Uprava za javne nabavke - UJN) i nezavisno tijelo koje je odgovorno za razmatranje žalbi (Komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki - KKJN). Poslovi nabavki su decentralizovani na oko 600 ugovornih tijela od čega je oko 400 aktivno. Od tog broja oko 200 čine centralni državni organi. ZJN se primjenjuje na sve postupke nabavki robe, radova i usluga koje kupuju organi državne uprave i lokalnih uprava, preduzeća u vlasništvu države, i pravna lica koja koriste finansijska sredstva koje obezbjeđuje Vlada CG ili lokalna uprava. U 2012. godini, broj javnih ugovora iznosio je oko 5,000 ukupne vrijednosti oko €400 mil, uključujući 2,700 ugovora „niže vrijednosti“. Sva ugovorna tijela pripremaju godišnji plan nabavki, koji razmatra i odobrava Sektor za budžet MF i UJN, i postavlja na internet portal UJN do 31. januara predmetne godine. Bilo ko može pristupiti portalu. Ugovori bi trebalo da budu dodijeljeni ukoliko su u planu: promjene plana moraju se sprovesti sličnim postupkom razmatranja. Ugovorna tijela moraju dostaviti UJN potpisane ugovore u roku od tri dana radi njihovog postavljanja na portal.

Dimenzija (i) Transparentnost, sveobuhvatnost i konkurencija u zakonskom i regulatornom okviru

107. Zahtjevi pravnog i regulatornog okvira za nabavke i trenutno stanje u Crnoj Gori dati su u sljedećoj tabeli.

<i>(i) Da li je organizovan hijerarhijski i da li su nadležnosti jasno utvrđene?</i>	<i>DA. Novi Zakon o javnim nabavkama (ZJN) iz avgusta 2011. godine stupio je na snagu u januaru 2012. godine. Ovaj zakon i propisi koji proizilaze iz ovog zakona utvrđuju hijerarhijsku nadležnost ugovornih tijela u uglavnom decentralizovanom sistemu nabavki.</i>
<i>(ii) Da li je slobodan i lako dostupan javnosti preko odgovarajućih sredstava?</i>	<i>DA. Objavljen od strane Službenog lista, odštampan (uključujući izdanje na engleskom jeziku 2011) i moguće ga je preuzeti sa internet stranice Uprave za javne nabavke (www.ujn.gov.me)</i>
<i>(iii) Da li se primjenjuje na sve nabavke koje se realizuju koristeći državna sredstva?</i>	<i>DA. Uz strogo ograničene izuzetke (ZJN, član 3)</i>
<i>(iv) Da li je nabavka putem javnog nadmetanja postala standardni način nabavke i da li jasno definiše situacije u kojima mogu da se koriste drugi načini i kako to treba opravdati?</i>	<i>DA. Član 6 ZJN definiše javno nadmetanje standardnim postupkom. Članovi od 23 do 30 i dopunski propisi definišu ostale postupke i situacije u kojima se oni mogu koristiti</i>
<i>(v) Da li je obezbijeđen pristup javnosti sljedećim informacijama o nabavkama: državnim planovima nabavki, mogućnostima za podnošenje ponuda, dodijeljenim ugovorima, i podacima o rješavanju žalbi na postupke nabavki?</i>	<i>DA. ZJN propisuje pristup javnosti i sve potrebne informacije su postavljene na vebstranice UJN i KKJN.</i>

<i>(vi) Da li je predviđen nezavisni upravni postupak analize nabavki za postupanje po žalbama uložanim na postupak nabavke od strane učesnika prije potpisivanja ugovora?</i>	<i>DA. Komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki, nezavisno tijelo, ispituje i rješava žalbe. Dalje žalbe na rješenja se mogu podnijeti Upravnom sudu.</i>
--	--

108. Pošto je ispunjeno svih šest kriterijuma, **ocjena dimenzije je A.**

Dimenzija (ii) Korišćenje konkurentskih metoda nabavke

109. Direktno ugovaranje (nabavke od jednog izvora) se koristi za ugovore vrijednosti do €5,000, što podliježe pravilu da ukupna vrijednost takvih ugovora ne prelazi 10% ukupne izvršene nabavke te jedinice u prethodnoj godini (uz opadajući procenat tokom narednih godina). Neposredno prikupljanje ponuda (shopping metod) se može koristiti za ugovore „niže vrijednosti“, odnosno do €25,000 za robu i usluge ili €50,000 za ugovore o radovima. Preko ovih granica, ugovorno tijelo koje želi da koristi manje konkurentne metode ugovaranja (pregovori, okvir, konsultantske usluge) shodno ZJN mora da traži prethodno odobrenje Uprave za javne nabavke. UJN mora da odgovori na ovakve zahtjeve u roku od osam dana. U 2011. godini, UJN je primila 176 zahtjeva od kojih 23% nije odobreno (Godišnji izvještaj UJN za 2011). U 2012. godini, 34% zahtjeva za odobrenje ugovora koji su rezultat pregovaranja je odbijeno. Rezultat toga bio je da se takav ugovor preformuliše ili se tijelo nadležno za zaključivanje ugovora okrenulo otvorenom postupku.

110. Prema UJN, Zakon se generalno poštuje. Tokom 2011. godine UJN je primila i ispitala 149 navoda o nepravilnostima. Dokazano je 26 slučajeva nepravilnosti i UJN je o tome dostavila izvještaj DRI i MF. Izvještaj o reviziji DRI za 2011. godinu sadrži komentare da evidencija o direktnim nabavkama često nedostaje (ili da je netačna), kao i da je ograničenje od 10% često prekoračeno, npr. od strane Radio i TV Agencije (Izvještaj DRI za 2011. godinu). Takođe je prisutna podjela ugovora kako bi se isti sveli unutar granica konkurencije, doduše sve manje. I pored značajne podrške i savjetodavnih usluga koje pruža UJN, čini se da problem jednim dijelom nastaje i zbog nedostatka tehničkih kapaciteta, naročito kod potrošačkih jedinica u kojima ne postoje službenici zaduženi za nabavke, a dijelom usljed organizacije nabavki. Postoji između 350-400 službenika za nabavke. Svi imaju diplome, a njih 136 su prošli obuku i položili ispit kod UJN, ali nekim potrošačkim jedinicama nedostaje službenik za nabavke, tako da stručni savjet nije uvijek na raspolaganju odborima za nabavke, ili se njihov savjet može zanemariti u odlukama o nabavkama. Treba takođe naglasiti da u skladu sa zakonom naručilac može da ovlasti drugog naručioca da u njegovo ime i za njegov račun sprovede postupak javne nabavke.

111. Komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki (KKJN) bi trebalo da analizira („vrši kontrolu“ shodno čl. 139 ZJN) postupka nabavke u ugovorima vrijednosti preko €500,000, i UJN bi trebalo da ispita („vrši inspeksijski nadzor“ čl. 148 ZJN) postupak nabavki za ugovore vrijednosti od €5,000 do €500,000. Ova odgovornost KKJN nije u skladu sa njenim statusom nezavisnog arbitra u sporovima nabavki. Po Zakonu, UJN je odgovorna za praćenje usaglašenosti ali je služba za inspeksijski nadzor na kraju 2011. godine imala samo dva inspektora, i sada je van nadležnosti UJN zato što su početkom 2012. godine inspektori prebačeni u Inspeksijsku upravu u nadležnosti Ministarstva ekonomije. UJN nema nikakvog učešća u izradi njihovog godišnjeg plana niti dobija primjerke izvještaja inspektora. Iako član 147 ZJN propisuje da inspeksijski nadzor vrši „nadležni organ“, koji je inače identifikovan (čl. 19) kao UJN, to za UJN više nije moguće da obavlja ovu funkciju.

112. Po UJN, samo 5.3% rashoda za nabavke u 2011. godini je bilo zaključeno na osnovu procedura pregovaranja. Iako broj usvojenih žalbi (vidi paragraf 115 dolje) može da signalizira da

korištenje manje kompetitivnih metoda nabavki nije uvijek u potpunosti opravdana, pravilno uspostavljena uloga UJN u ograničavanju neopravdanog korištenja procedure pregovaranja obezbjeđuje da se **u većini slučajeva daju adekvatna obrazloženja odstupanja od otvorenih procedura, što rezultira u ocjeni: B.**

(iii) Pristup javnosti potpunim, pouzdanim i blagovremenim informacijama o nabavkama

113. Novi kriterijum PEFA zahtijeva da ključne informacije o nabavkama (državni planovi nabavki, mogućnosti za podnošenje ponuda, dodijeljeni ugovori i podaci o rješavanju žalbi na postupke nabavki) budu stavljene na raspolaganje javnosti preko odgovarajućih sredstava. U praksi državni planovi nabavki, mogućnosti za podnošenje ponuda i dodijeljeni ugovori odmah se postavljaju na vebisajt portal UJN (www.ujn.gov.me). Odluke o žalbama postavljaju se na vebisajt Komisije (www.kontrola-nabavki.me). Shodno tome, **ocjena ove dimenzije je A.**

(iv) Postojanje nezavisnog administrativnog sistema za žalbe na postupke nabavki

114. Novi ZJN propisuje da se sve žalbe ili navodi o korupciji u postupku nabavki mogu direktno podnijeti Komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki, uz dostavljanje kopije ugovornom tijelu. Komisija je nezavisni i autonomni organ, koji čine predsjednik i četiri člana, i odgovara Skupštini. Tokom 2011. godine, Komisija je donijela 516 odluka po žalbama, od čega je 165 prihvaćeno, 299 odbijeno, 47 odbačene kao neprihvatljive, dok su ostale povučene. Ove odluke su javno dostupne na vebisajtu Komisije. U postupcima po žalbama koje je Komisija prvi put imala u radu u 2012. godini, Komisija je odlučila o 516 žalbi tako da je doneseno 471 meritorna odluka, od čega 258 odluka o odbacivanju/odbijanju žalbe, 19 obustavljanja zbog odustajanja podnosioca, 168 odluka o punom ili djelimičnom usvajanju žalbe i 26 slučajeva u kojima se žalbe nisu mogle ispitati.

115. ZJN propisuje da Komisija mora donijeti rješenje u roku od 15 dana (što se može produžiti na 10 dana, ukoliko je potrebno angažovanje vještaka): tokom 2011, za donošenje odluke Komisiji je bilo potrebno do 25 dana, uz prosjek od 10-12 dana. Nakon završetka administrativnog postupka, ugrožene strane mogu ostvariti pravo na pravne lijekove kod Upravnog suda. ZJN procjenjuje da se oko 10% odbijenih žalbi (oko 30 odluka) prenosi na sljedeći apelacioni nivo („treći stepen“), Upravni sud.

116. Sveukupno, osim odgovornosti KKJN za nadzor nad konkurencijom kod velikih ugovora, koja nije u skladu sa njenom funkcijom nezavisnog arbitra po pitanju žalbi, može se smatrati da sistem žalbi funkcioniše na zadovoljavajućem nivou, iako očigledna stopa uspješnih žalbi od 30% može biti pokazatelj nedostataka u postupku javnih nabavki. Postoji i određena bojazan dobavljača da je naknada za vođenje postupka (1% vrijednosti ugovora i ne smije iznositi preko 8,000 eura) visoka i da može spriječiti neke ozbiljne žalbe, kao i one neosnovane. Međutim, izgleda da naknada iznosi manje od administrativnih troškova sistema, i refundira se u slučaju da žalba bude pozitivno riješena.

117. Zahtjevi za ocjenjivanje ove dimenzije i stvarnog trenutnog učinka dati su u tabeli niže. PEFA zahtjevi su jasni u tome da prve dvije dimenzije moraju biti u cjelosti ispunjene ako se prdlaže ocjena veća od D.

(i) Organ bi trebalo da sačinjavaju iskusni stručnjaci koji poznaju pravni okvir za nabavke i koji uključuje članove iz privatnog sektora i civilnog društva kao i državne uprave	ISPUNJEN Komisiju čine predsjednik i četiri člana, koji su pravnici sa velikim iskustvom u ugovaranju, uglavnom iz privatne prakse. Ima 9 zaposlenih, uglavnom profesionalnih pravnika.
---	---

(ii)	Ne bi trebalo da učestvuje ni u kom svojstvu u poslovima nabavki niti u postupku koji dovodi do odluka o dodjeli ugovora;	NIJE ISPUNJEN Iako žalbeni process funkcioniše zadovoljavajuće kod većine ugovora, odgovornost KKJN za nadzor konkurencije u ugovorima najveće vrijednosti nije u skladu sa njenim statusom nezavisnog arbitra u slučaju žalbi.
(iii)	Ne bi trebalo da naplaćuje naknade koje bi spriječile zainteresovana lica da mu se obrate;	ISPUNJEN Smatra se da je naknada opravdana.
(iv)	Trebalo bi da slijedi postupke za podnošenje i rješavanje žalbi koji su jasno definisani i javno dostupni;	ISPUNJEN Postupak za podnošenje i rješavanje žalbi je jasno definisan u ZJN
(v)	Trebalo bi da ostvaruje ovlašćenje da obustavi postupak nabavke;	ISPUNJEN Član 139 ZJN
(vi)	Trebalo bi da donosi odluke u roku koji je određen pravilima/propisima; i	ISPUNJEN Članovi 130 i 131 ZJN-a definišu vremenske rokove za ugovorno tijelo i Komisiju, koji se uglavnom ostvaruju
(vii)	Njegove odluke bi trebalo da su obavezujuće za sve strane (bez spriječavanja kasnije mogućnosti obraćanja eksternom višem organu).	ISPUNJEN Odluke Komisije su obavezujuće, ali podnosilac žalbe može dalje tražiti sudsku reviziju od Upravnog suda.

118. Obzirom da prva dva kriterijuma moraju biti u potpunosti ispunjena da bi se opravdala ocjena veća od D, **ocjena ove dimenzije je D.**

Pokazatelj / Dimenzija	Ocjena 2008	Ocjena 2013	Objasnenje za 2013. god.	Promjena učinka ostali faktori
PU-19	B	B	Metod ocjenjivanja M2	
(i)	B	A	Svih šest navedenih zahtjeva je ispunjeno	Metod ocjenjivanja se promijenio od 2008. godine, tako da direktno poređenje ocjena nije validno. Međutim, čini se da je ostvaren značajan napredak u pogledu zakonskog okvira, veće transparentnosti preko veb portala i osavremenjavanja žalbenog postupka. Ali, involviranje KKJN u kontrolu ugovora velike vrijednosti znači da Komisija nije u potpunosti nezavisna u razmatranju žalbi na odluke u postupku nabavke.
(ii)	B	B	Iako podaci nijesu apsolutno jasni, izgleda da je odgovarajuće opravdanje za primjenu manje konkurentnih metoda dostupno u većini slučajeva.	
(iii)	B	A	Planovi nabavki, mogućnosti za podnošenje ponuda, dodijeljeni ugovori i podaci o rješenjima žalbi su postavljeni na javnim veb-sajtovima	
(iv)	NA	D	Odgovornost KKJN da kontroliše odstupanja od otvorene konkurencije kod najvećih ugovora znači da pva dva kriterijuma nisu ispunjena, što zahtijeva ocjenu D.	

Prilog 7: Ugovori sklopljeni sa ponuđačima iz regiona i EU

R.B.	Naziv naručioca	Vrsta predmeta	Naziv ponuđača	Ugovorena vrijednost
1	"Čistoća" DOO, Podgorica	Radovi	ICI DOO - Beograd	9.652,50 €
2	Centralna banka Crne Gore	Robe	Saphymo GmbH - Frankfurt am Main-Germany	14.209,00 €
3	DOO Centar za ekotoksikoloska ispitivanja Podgorica	Usluge	Supra informatika DOO - Zagreb	13.600,00 €
4	DOO Centar za ekotoksikoloska ispitivanja Podgorica	Radovi	HIDROSANITAS DOO - Beograd	49.980,00 €
5	DOO Centar za ekotoksikoloska ispitivanja Podgorica	Robe	Indra Sistemas SA - Alcobendas, Madrid	14.935,16 €
6	DOO Centar za ekotoksikoloska ispitivanja Podgorica	Usluge	Indra Sistemas SA - Alcobendas, Madrid	71.955,00 €
7	DOO Centar za ekotoksikoloska ispitivanja Podgorica	Robe	MISS MODA DOO - Arilje	3.661,76 €
8	DOO Centar za ekotoksikoloska ispitivanja Podgorica	Robe	MISS MODA DOO - Arilje	4.197,96 €
9	DOO Centar za ekotoksikoloska ispitivanja Podgorica	Robe	MISS MODA DOO - Arilje	10.990,70 €
10	DIREKCIJA ZA SAOBRAĆAJ	Robe	USLUGAAD Republika Srbija - Bačka Topola	13.063,00 €
11	DIREKCIJA ZA SAOBRAĆAJ	Robe	USLUGAAD Republika Srbija - Bačka Topola	30.480,00 €
12	Direkcija za uređenje i izgradnju kotora	Robe	USLUGAAD Republika Srbija - Bačka Topola	23.950,00 €
13	Ekonomski fakultet	Robe	USLUGAAD Republika Srbija - Bačka Topola	4.647,15 €
14	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	USLUGAAD Republika Srbija - Bačka Topola	5.000,00 €
15	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	Usluga AD -Bačka Topola	18.352,80 €
16	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	AD Usluga - Bačka Topola	40.858,36 €
17	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	Sanmed - Baden	9.900,00 €
18	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	Motorflug Baden-Baden, Njemačka	129.844,32 €
19	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	DOO „Šuma Plan" - Banja Luka	9.520,36 €
20	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	Rohde&Schwarz Österreich Gesellschaft m.b.H. - Beč	234.000,00 €
21	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	ROHDE & SCHWARZ Österreich Gesellschaft	29.964,20 €

			m.b.H.- Beč	
22	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	Schönherr Rechtsanwälte GmbH - Beč	200.000,00 €
23	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	Oracle Srbija i Crna Gora DOO - Beograd	34.791,35 €
24	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	MRG EXPORT-IMPORTDOO - Beograd	3.900,00 €
25	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	DB Inženjering DOO - Beograd	14.900,00 €
26	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	MIL GROUP DOO - Beograd	2.000,00 €
27	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	INSTITUT ZA NUKLEARNE NAUKE VINČA BEOGRAD / Srbija - Beograd	2.500,00 €
28	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	UNI-CHEM DOO - Beograd	48.681,89 €
29	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	UNI-CHEM DOO - Beograd	738,27 €
30	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Robe	DOO DSP CHROMATOGRAPHY - BEOGRAD	3.175,17 €
31	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	Konzorcijum DB INŽENJERING DOO Beograd – Vodeći partner, GEO MAX GROUP DOO Podgorica– Partner 1, GEOTEHNICS, PROJECTS, & CONSULTING DOO Podgorica– Partner 2, INSTITUT SIGURNOST DOO Podgorica – Partner 3; TEKTON GROUP DOO Podgorica – Partner 4 ; HIDROFOKUS DOO Podgorica – Partner 5 i LAVIAN INŽENJERING DOO Tivat - Partner 6	59.637,60 €
32	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Radovi	Konzorcijum Efusion - Nikšić & IMP Automatika – Beograd	18.252,00 €
33	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	ModEkolo - Beograd	74.915,10 €
34	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	Usluge	ModEkolo - Beograd	29.981,25 €
35	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić - FC Proizvodnja	Usluge	JV Semper CO i PUZ Budućnost - Beograd	149.984,64 €
36	Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić FC Proizvodnja	Robe	KONZORCIJUM (PD Termooprema DOO Beograd & Termoelektro-mont DOO Podgorica & Termoelektro DOO Brčko)	335.790,00 €

37	Elektrotehnicki fakultet Podgorica	Usluge	JV Balkan energy team i EL TE Inženjering - Beograd	303.615,00 €
38	EPCG FC Distribucija	Usluge	JV Balkan energy team i Tehnicki centar Inspekt - Beograd	83.772,00 €
39	EPCG FC Distribucija	Usluge	JV Balkan energy team i Metal Inspekt - Beograd	40.950,00 €
40	EPCG FC Distribucija	Usluge	KONZORCIJUM (Balkan Energy Team DOO Beograd & Via Ocel DOO Beograd & EL TE Inženjering DOO Skoplje)	397.800,00 €
41	EPCG FC Distribucija	Robe	KEDRA DOO - BEOGRAD	119.328,30 €
42	Fakultet za pomorstvo u Kotoru	Usluge	Institut za ispitivanje metala – Centar za metale i energetiku - Beograd	19.890,00 €
43	Fakultet za pomorstvo u Kotoru	Usluge	Centar za kontrolu i ispitivanje - Beograd	24.570,00 €
44	Fakultet za pomorstvo u Kotoru	Usluge	EI Nikola Tesla - Beograd	7.265,70 €
45	Fakultet za pomorstvo u Kotoru	Usluge	Omega guard - Beograd	10.413,00 €
46	Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	Radovi	Centar za kontrolu i ispitivanje - Beograd	18.252,00 €
47	Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	Radovi	Centar za kontrolu i ispitivanje - Beograd	28.080,00 €
48	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	Usluge	Glečer - Beograd	4.668,30 €
49	Institut za biologiju mora	Usluge	Energoprojekt - Hidroinženjering - Beograd	68.525,73 €
50	Institut za javno zdravlje Podgorica	Robe	Siemens DOO - Beograd	66.777,75 €
51	Institut za javno zdravlje Podgorica	Robe	Siemens DOO - Beograd	181.676,00 €
52	Institut za javno zdravlje Podgorica	Robe	AP Company - Beograd	14.391,00 €
53	Institut za javno zdravlje Podgorica	Usluge	Dex DOO - Beograd	19.983,60 €
54	J.P. "Vodovod" Pljevlja	Robe	NovoLab DOO - Beograd	4.980,00 €
55	J.P."Komunalno" Tivat	Usluge	DOORACLE SRBIJA I CRNA GORA - Beograd	62.598,27 €
56	J.P.Vodovod i kanalizacija-Bar	Usluge	Gamma Libero Tehnika - Beograd	1.300,00 €
57	Javno "Komunalno-stambeno" preduzeće	Usluge	Ogranak Shimadzu Brend - Beograd	3.862,00 €
58	Javno komunalno preduzece Cetinje	Usluge	Hemolab DOO - Beograd	4.750,00 €
59	Javno preduzeće "Pogrebne usluge" Podgorica	Usluge	Superlab DOO - Beograd	646,00 €
60	Javno preduzeće "Pogrebne usluge" Podgorica	Robe	ADR PROTECTA AQUA - Beograd	6.750,90 €

61	Javno preduzeće "Pogrebne usluge" Podgorica	Usluge	Aqua interma inženjering DOO - Beograd	6.292,00 €
62	Javno preduzeće "Pogrebne usluge" Podgorica	Robe	Pro Elite Card DOO - Beograd	1.445,85 €
63	Javno preduzeće "Pogrebne usluge" Podgorica	Robe	Valicon DOO - Beograd	3.221,00 €
64	Javno preduzeće "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje"	Robe	RADO VIOLINS - Beograd	13.400,00 €
65	Javno preduzeće "Zelenilo"	Radovi	DOO SEMPER - Beograd	16.400,00 €
66	Javno preduzeće "Zelenilo"	Usluge	Superlab DOO - Beograd	2.495,00 €
67	JKP Komunalno Nikšić	Robe	Neomedica DOO - Beograd	13.428,00 €
68	JKP Komunalno Nikšić	Robe	Gorenje GTI DOO - Beograd	13.942,46 €
69	JKP Komunalno Nikšić	Robe	Gosper DOO - Beograd	36.199,05 €
70	JKP Komunalno Nikšić	Robe	Gorenje GTI DOO - Beograd	48.655,00 €
71	JP "Komunalne djelatnosti" Bar	Robe	Neomedica DOO - Beograd	2.300,00 €
72	jp vodovod i kanalizacija rozaje	Usluge	Tim Co. DOO - Beograd	4.969,00 €
73	JP Vodovod i kanalizacija Tivat	Usluge	SAACKE GmbH - Beograd	22.080,00 €
74	JP "Aerodromi Crne Gore"	Usluge	Neomedica DOO - Beograd	9.950,00 €
75	JP "Aerodromi Crne Gore"	Robe	Gorenje GTI DOO - Beograd	5.596,67 €
76	JP "Aerodromi Crne Gore"	Usluge	Gorenje GTI DOO - Beograd	11.999,96 €
77	JP "Aerodromi Crne Gore"	Usluge	International com. partners DOO - Beograd	84.825,00 €
78	JP "Aerodromi Crne Gore"	Robe	MAX LAB DOO Beograd-Srbija	14.300,00 €
79	JP "Aerodromi Crne Gore"	Robe	DOO Tehnoplant - Beograd	12.971,00 €
80	JP "Aerodromi Crne Gore"	Usluge	ORACLE SRBIJA I CRNA GORA - Beograd	6.328,67 €
81	JP "Čistoća", Podgorica	Usluge	Fenix igma - Beograd	19.321,38 €
82	JP "Čistoća", Podgorica	Robe	SKY Technologies DOO - Beograd	19.866,60 €
83	JP "Čistoća", Podgorica	Usluge	Metroparking DOO - Beograd	9.450,00 €
84	JP "Čistoća", Podgorica	Robe	Mega computer engineering DOO - Beograd	17.550,00 €
85	JP "Čistoća", Podgorica	Usluge	Balkan štand DOO - Beograd	7.300,00 €
86	JP "Čistoća", Podgorica	Usluge	Oracle Srbija & Crna Gora - Beograd	57.558,54 €

87	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	„OSA Racunarski inzenjering„,DOO - Beograd	41.400,00 €
88	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	Energoprojekt Energodata - Beograd	7.950,00 €
89	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	„BIZNIS LINK„,DOO - Beograd	15.583,00 €
90	JP"Čistoća", Podgorica	Robe	Clima Control DOO - Beograd	24.236,55 €
91	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	Publikum DOO - Beograd	9.900,00 €
92	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	Publikum DOO - Beograd	9.900,00 €
93	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	Publikum DOO - Beograd	9.900,00 €
94	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	Publikum DOO - Beograd	2.998,80 €
95	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	Publikum DOO - Beograd	5.497,80 €
96	JP"Čistoća", Podgorica	Robe	DSP Chronography DOO - Beograd	1.980,00 €
97	JP"Čistoća", Podgorica	Usluge	Oracle Srbija & Crna Gora - Beograd	19.976,06 €
98	JP"Čistoća", Podgorica	Robe	LANS WGH DOO - Beograd	8.336,00 €
99	JP"Čistoća", Podgorica	Robe	fs Pharmaswiss - Beograd	18.036,00 €
100	JP"Vodovod i kanalizacija"Herceg Novi	Robe	Glosarij CD DOO Beograd	101.520,00 €
101	JP"Vodovod i kanalizacija"Herceg Novi	Robe	Glosarij DOO Beograd	969.738,00 €
102	JP"Vodovod i kanalizacija"Herceg Novi	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	19.600,00 €
103	JP"Vodovod i kanalizacija"Herceg Novi	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	24.871,00 €
104	JP"Vodovod i kanalizacija"Herceg Novi	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	25.000,00 €
105	JP"Vodovod i kanalizacija"Herceg Novi	Robe	farmont DOO - Beograd	24.500,00 €
106	JP„Pogrebne usluge" Budva	Robe	farmont DOO - Beograd	11.940,00 €
107	JP„Pogrebne usluge" Budva	Robe	farmont DOO - Beograd	24.888,00 €
108	JP„Pogrebne usluge" Budva	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	117.864,00 €
109	JPKSD "LIM"	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	10.470,00 €
110	JPKSD "LIM"	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	15.390,00 €
111	JPKSD "LIM"	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	127.050,00 €
112	JPKSD "LIM"	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	1.408.806,10 €

113	JPKSD "LIM"	Robe	Labaratorija DOO - Beograd	11.737,00 €
114	JPKSD "LIM"	Robe	Pharmaswiss DOO - Beograd	70.000,00 €
115	JPU "Đina Vrbica"	Robe	Kedra DOO - Beograd	66.600,00 €
116	JPU "Đina Vrbica"	Robe	Kedra DOO - Beograd	74.100,00 €
117	JPU "Đina Vrbica"	Robe	KMR.co. export-import DOO - Beograd	14.310,00 €
118	JPU "Đina Vrbica"	Robe	Kedra DOO - Beograd	6.780,00 €
119	JPU "Đina Vrbica"	Usluge	Hoteli Slavija - Beograd	29.982,00 €
120	JPU "Đina Vrbica"	Radovi	Aqva Mont Service DOO - Beograd	176.505,85 €
121	JPU "Boško Buha"	Robe	Siemens DOO - Beograd	28.404,94 €
122	JPU "Djeciji vrtic" Plav	Robe	DOO Laboratorija -Beograd	1.549,68 €
123	JPU "Djeciji vrtic" Plav	Robe	OGRANAK SHIMADZU BRANCH - BEOGRAD/Srbija	11.571,30 €
124	JPU "Dušo Basekić" Bijelo Polje	Robe	Patenting - Beograd	6.879,60 €
125	JPU "Dušo Basekić" Bijelo Polje	Robe	Patenting - Beograd	2.047,50 €
126	JPU "Dušo Basekić" Bijelo Polje	Robe	Patenting - Beograd	4.914,00 €
127	JPU "Dušo Basekić" Bijelo Polje	Robe	UNI-CHEM DOO - Beograd	21.990,84 €
128	JPU "Dušo Basekić" Bijelo Polje	Robe	DONAU LAB DOO - Beograd, Srbija	2.931,03 €
129	JPU "Dušo Basekić" Bijelo Polje	Usluge	SUPERLAB DOO - Beograd/Srbija	975,70 €
130	JPU "Irena radović"	Robe	OGRANAK SHIMADZU BRANCH - BEOGRAD/Srbija	11.673,00 €
131	JPU "Ljubica Popovic"	Usluge	UPU Postal Technology Centre (PTC) u sastavu Svjetskog Poštanskog Saveza (UPU) - Bern-Switzerland	15.000,00 €
132	JPU "Ljubica V. Jovanovic - Mase"	Usluge	UPU Postal Technology Centre (PTC) u sastavu Svjetskog Poštanskog Saveza (UPU) - Bern-Switzerland	15.000,00 €
133	JPU "Ljubica V. Jovanovic - Mase"	Robe	DOO Signalgrad- Bestovje, Hrvatska	4.738,50 €
134	JU Centar savremene umjetnosti	Radovi	GLOBOMAX - Budimpešta	19.981,00 €
135	JU Dječji dom "Mladost" Bijela	Robe	Pro-Alpin c/o, Müller & Stark GmbH - Bürs, Austrija	11.721,50 €
136	JU Dječji dom "Mladost" Bijela	Usluge	CAE, Burgess Hill, Engleska - Burgess Hill West Sussex UK	48.232,00 €
137	JU Dječji dom "Mladost" Bijela	Usluge	Muller&Stark Gesellschaft m. b. H – Burs – Austrija	23.000,00 €

138	JU Dječji dom "Mladost" Bijela	Usluge	Urbanprojekt AD - Čačak	3.510,00 €
139	JU Dječji dom "Mladost" Bijela	Usluge	Urban projekt AD - Čačak	3.744,00 €
140	JU Dječji dom "Mladost" Bijela	Usluge	Urbanprojekt AD - Čačak	6.903,00 €
141	JU dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju Pljevlja	Usluge	„Metrology institute of the Republic of Slovenija" - Celje	2.239,00 €
142	JU Dom učenika i studenata-Nikšić	Robe	L. GEISMAR Francuska - COLMAR Cedex Francuska	50.000,00 €
143	JU Dom učenika i studenata-Nikšić	Usluge	SC RELOC SA - Craiova	195.000,00 €
144	JU Dom učenika i studenata-Nikšić	Usluge	SC RELOC SA - Craiova	218.487,40 €
145	JU Muzicki centar crne Gore	Usluge	Zavod za statistiku Holandije - Den Haag (Hag)	8.950,00 €
146	JU Muzicki centar crne Gore	Robe	TEHNIX DOO - Donji Kraljevac	38.395,35 €
147	JU Muzicki centar crne Gore	Robe	TEHNIX DOO - Donji Kraljevac	87.516,00 €
148	JU Muzicki centar crne Gore	Usluge	Boreas Ltd. - Erd	14.875,00 €
149	JU Muzicki centar crne Gore	Usluge	Safir - Gacko	86.697,00 €
150	JU Muzicki centar crne Gore	Robe	UNITEST - Gdansk - Osowa-Poljska	17.750,00 €
151	JU Muzicki centar crne Gore	Robe	Elster Rometrics S.R.L. - Ghiroda - Timisoara - Poljska	42.120,00 €
152	JU Muzicki centar crne Gore	Robe	M.Trade - Gornja Radgona	7.583,87 €
153	JU Muzicki centar crne Gore	Usluge	JV M. Trade Gornja Radgona i Miror Electric - Gornja Radgona	36.110,55 €
154	JU Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević"	Usluge	Geoquest Systems BV - Hag, Holandija	114.872,00 €
155	JU Skola za osnovno muzicko obrazovanje	Robe	szr.,„Dendron" - Ivanjica	4.684,04 €
156	JU Skola za osnovno muzicko obrazovanje	Usluge	Klimamont DOO - Kaluđerica- Beograd	105.813,19 €
157	JU Skola za osnovno muzicko obrazovanje	Usluge	MG Servis - Karlovac	9.945,00 €
158	JZU Dom zdravlja Rozaje	Robe	Korali DOO - Kraljevo, Srbija	4.511,52 €
159	JZU Dom zdravlja Rozaje	Robe	Korali DOO - Kraljevo, Srbija	16.877,25 €
160	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Robe	TONELI DOO - Litija	68.560,00 €
161	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	Andino - Ljubljana	24.921,00 €

162	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	RACI DOO - Ljubljana	24.621,10 €
163	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	Com trade - Ljubljana	80.000,00 €
164	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	GRUPA PONUĐAČA ZZI DOO LJUBLJANA I ZZI DOO PODGORICA - Ljubljana	158.400,00 €
165	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	Univerziteta u Ljubljani „Fakultet za elektrotehniko” - Ljubljana	1.859,00 €
166	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	Univerzitet u Ljubljani „Fakultet za elektrotehniko” - Ljubljana	1.950,00 €
167	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	„Slovenski institut za kakvošć in meroslavlje” - Ljubljana	2.550,00 €
168	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	„Institut za kovinske materijale in tehnologije” - Ljubljana	2.175,00 €
169	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Robe	ADVANTA DOO - Ljubljana	23.912,00 €
170	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	SŽ Vleka in tehnika DOO - Ljubljana	399.690,00 €
171	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Robe	SZPR „Mitrović Zoran - Loznica	7.912,65 €
172	JZU Dom zdravlja, Nikšić	Usluge	Miltex DOO - Loznica	2.939,30 €
173	JZU O.B. „DANILO I „ -CETINJE	Robe	Hemija Patenting - Loznica	10.791,50 €
174	JZU O.B. „DANILO I „ -CETINJE	Usluge	Efco-nat - Magalj	78.331,50 €
175	JZU O.B. „DANILO I „ -CETINJE	Radovi	Telem DOO - Maribor	273.045,24 €
176	JZU Opšta bolnica "Blažo Orlandić" Bar	Usluge	Univerzitet v Mariboru „Fakultet za strojništvo99 - Maribor	2.200,00 €
177	JZU Opšta bolnica "Blažo Orlandić" Bar	Usluge	proSoft-ID-GmbH - Muhlhausen - Njemačka	20.000,00 €
178	Klinički centar Crne Gore	Usluge	Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS - NO-0125 Oslo, Norway	65.000,00 €
179	Klinički centar Crne Gore	Usluge	MDS Informatički inženjering - Novi Beograd	21.475,35 €
180	Klinički centar Crne Gore	Radovi	Konzorcijum "Siemens" DOO Beograd – "Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu Podgorica" – "Arhiprojekt" DOO Nikšić – "Navstar 7" DOO Nikšić - Novi Beograd	116.763,66 €

181	Klinički centar Crne Gore	Radovi	Konzorcijum "Siemens" DOO Beograd – "Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu Podgorica" – "Arhiprojekt" DOO Nikšić – "Navstar 7" DOO Nikšić - Novi Beograd	116.492,22 €
182	Klinički centar Crne Gore	Robe	Multiparner sistem d.o.o - Novi Beograd	15.723,04 €
183	Klinički centar Crne Gore	Robe	Donau Lab - Novi Beograd	22.000,00 €
184	Klinički centar Crne Gore	Usluge	Dušan Slavnić - Novi Beograd	7.020,00 €
185	Klinički centar Crne Gore	Usluge	Geonet inženjering DOO - Novi Beograd	3.250,00 €
186	Klinički centar Crne Gore	Usluge	Oracle Srbija i Crna Gora - Novi Beograd	39.699,60 €
187	Klinički centar Crne Gore	Radovi	Novi Pazar put AD - Novi Pazar	45.223,07 €
188	Klinički centar Crne Gore	Usluge	DOO Panšped - Novi Sad	22.000,00 €
189	Klinički centar Crne Gore	Usluge	CIS DOO - Novi Sad	16.497,00 €
190	Klinički centar Crne Gore	Robe	Konzorcijum Schneider Electric DMS NS DOO i Elektroenergetski koordinacioni centar DOO - Novi Sad	216.450,00 €
191	Klinički centar Crne Gore	Usluge	Konzorcijum RMS DOO Sremska Mitrovica & Tangenta DOO Nikšić - Novi Sad	63.999,00 €
192	Klinički centar Crne Gore	Robe	Woma - Novi Sad	15.000,00 €
193	Klinički centar Crne Gore	Robe	Panos inženjering DOO - Novi Sad	6.786,00 €
194	Klinički centar Crne Gore	Usluge	Bis DOO - Novi Sad	4.884,00 €
195	Klinički centar Crne Gore	Usluge	Bis DOO - Novi Sad	4.860,00 €
196	Klinički centar Crne Gore	Robe	Neolibris DOO - Pančevo, Republika Srbija	5.254,77 €
197	Klinički centar Crne Gore	Robe	Mins - Pančevo	95.355,00 €
198	Klinički centar Crne Gore	Usluge	GlobeCast - Pariz , Francuska	128.700,00 €
199	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Usluge	Konzorcijum Čikom DOO Podgorica i SRC sistemske integracije DOO Beograd - Beograd	23.400,00 €
200	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Robe	Livnica Požega AD - Požega	25.125,00 €

201	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Robe	Potens Perforacija - Požega	99.450,00 €
202	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Robe	Livnica Požega AD - Požega	46.971,00 €
203	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Robe	Livnica Požega AD - Požega	42.700,00 €
204	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Robe	EUROSTANDARD CZ s.r.o. - Prag/Republika Češka	6.180,00 €
205	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Usluge	Lift Servis Poli - Priboj	9.996,00 €
206	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Robe	Inving Invest Inženjering DOO - Prijedor	118.948,05 €
207	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Radovi	DOO HBSS - Prijepolje	2.378,00 €
208	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Radovi	DOO HBSS - Prijepolje	3.956,00 €
209	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Radovi	Gradnja DOO - Prijepolje	12.835,25 €
210	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Radovi	Gradnja DOO - Prijepolje	12.113,15 €
211	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Radovi	Gradnja DOO - Prijepolje	796,00 €
212	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Radovi	DOO HBSS - Prijepolje	2.378,00 €
213	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Radovi	DOO HBSS - Prijepolje	10.000,00 €
214	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Robe	Signalgrad DOO - Rakitje, Bestovje, Hrvatska	3.919,50 €
215	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Usluge	Motorflug Baden - Baden, Germany	39.059,05 €
216	Zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore Montefarm	Usluge	PROFESIONAL MEDIC DOO - RITOPEK	12.600,00 €
217	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Air Tractor Europe Valensija - Sagunto, Valensija, Španija	17.948,80 €
218	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Air Tractor Europe Valensija - Sagunto, Valensija, Španija	54.696,19 €

219	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Air Tractor Europe Valensija - Sagunto, Valensija, Španija	29.941,30 €
220	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Air Tractor Europe Valensija - Sagunto, Valensija, Španija	29.941,30 €
221	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	Guinault S.A. PAOS La Saussaye - Saint-Cyr en Val-France	229.320,00 €
222	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	Energo-Servis DOO - Sarajevo	49.257,00 €
223	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Energo Servis - Sarajevo	24.979,50 €
224	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Energo Servis - Sarajevo	2.983,50 €
225	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Info studio DOO - Sarajevo	15.000,00 €
226	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Mibo komunikacije - Sarajevo	3.120,00 €
227	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Mibo komunikacije - Sarajevo	156,00 €
228	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Mibo komunikacije - Sarajevo	3.510,00 €
229	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Mibo komunikacije - Sarajevo	170,00 €
230	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	„BLICDRUK DOO,, - Sarajevo	12.425,00 €
231	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	EUROTEST DOO - Sarajevo/BiH	17.985,14 €
232	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	Landis+Gyr DOO - Šenčur, Slovenija	99.603,00 €
233	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	Landis+Gyr DOO - Šenčur, Slovenija	226.635,50 €
234	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	GRADATIN - Sesvete, Hrvatska	3.442,14 €
235	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	Jedinstvo DOO - Sevojno, Srbija	10.148,32 €
236	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Univerzitet Sveti Kiril i Metodij Skopje - Institut za zemjotresno	68.645,15 €

			inženjerstvo i inženjerska seizmologija - Skopje	
237	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Rade Končar - Servis i popravki na električni proizvodi DOO Skoplke - Skopje	168.000,00 €
238	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Robe	FŽV Želvoz DOO Smederevo u u restrukturiranju - Smedrevo	1.622,50 €
239	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	FŽV ŽELVOZ AD SMEDEREVO U RESTRUKTURIRANJU - Smedrevo	17.300,00 €
240	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Gas Aviation DOO - Smederevska Palanka	7.950,00 €
241	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Gas Aviation DOO - Smederevska Palanka	8.700,00 €
242	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Gas Aviation DOO - Smederevska Palanka	4.950,00 €
243	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Gas Aviation DOO - Smederevska Palanka	1.400,00 €
244	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Gas Aviation DOO - Smederevska Palanka	2.950,00 €
245	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Gas Aviation DOO - Smederevska Palanka	9.950,00 €
246	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica	Usluge	Gas Aviation DOO - Smederevska Palanka	29.500,00 €
247	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Robe	SanMed - sn Baden	16.887,00 €
248	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Robe	SanMed - sn Baden	90.250,00 €
249	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Radovi	JV AD ROMANIJA PUTEVI , Sokolac,IGP FIDIJA DOO Podgorica i GEO MAX GROUP DOO Podgorica - Sokolac	579.529,76 €
250	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Usluge	JV Pro Integris i MGR Energetika - Split	10.530,00 €
251	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Robe	Eurotim-Eko DOO - Split	29.133,00 €
252	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Robe	Ingram - Srebrenik	49.725,00 €
253	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Robe	RMS DOO - Sremska Mitrovica	4.972,50 €
254	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Radovi	Smart Traffic DOO - Sremska Mitrovica	13.864,50 €

255	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Usluge	CMA Small Systems, AB - Stockholm	123.931,00 €
256	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Robe	DOO ENVIROLAB - Subotica	2.140,00 €
257	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Usluge	AD Elektromont - Subotica	25.494,30 €
258	Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica	Robe	MIN DIV SVRLJIG AD - Svrlijig	84.611,00 €
259	ZIKS Spuž	Usluge	Fluks DOO - Užice	6.890,13 €
260	ZIKS Spuž	Usluge	Zavod za javno zdravlje - Užice	9.728,64 €
261	ZIKS Spuž	Usluge	Air Tractor Europe Valensija, Španija	282.150,00 €
262	ZIKS Spuž	Usluge	Air Tractor Europe Valencija, Španija	10.000,00 €
263	ZIKS Spuž	Robe	Austrijski Crveni krst - Vienna	3.057,50 €
264	ZIKS Spuž	Usluge	DOOEnergo-Komerc Plus - Vrbas	1.145,00 €
265	ZIKS Spuž	Robe	Laboratorija DOO - Vrčin-Beograd	14.599,00 €
266	ZIKS Spuž	Robe	Siemens AG - Wien, Austria	34.164,00 €
267	ZIKS Spuž	Robe	Siemens AG - Wien, Austria	81.432,00 €
268	ZIKS Spuž	Robe	OESD Austrian Printing House - Wien, Austria	39.984,00 €
269	ZIKS Spuž	Usluge	Ekonerg DOO - Zagreb	20.700,00 €
270	ZIKS Spuž	Usluge	Ekonerg DOO - Zagreb	44.000,00 €
271	ZIKS Spuž	Usluge	Siemens dd - Zagreb	49.899,33 €
272	ZIKS Spuž	Usluge	Končar - Elektronika i Informatika d.d. - Zagreb	28.890,90 €
273	ZIKS Spuž	Usluge	Info Dom - Zagreb	139.522,00 €
274	ZIKS Spuž	Usluge	konsultant doc.dr. sc. Zeljko Mladen - Zagreb	24.950,00 €
275	ZIKS Spuž	Radovi	Signalizacija DOO - Zagreb	31.341,96 €
276	ZIKS Spuž	Radovi	Signalizacija DOO - Zagreb	42.115,20 €
277	ZIKS Spuž	Usluge	TŽV Gredelj. DOO - Zagreb	269.883,00 €
278	ZIKS Spuž	Usluge	SUPRA INFORMATIKA DOO - Zagreb	9.600,00 €
279	ZIKS Spuž	Usluge	Siemens dd - Zagreb	9.884,16 €
280	ZIKS Spuž	Radovi	Signalizacija DOO - Zagreb	30.983,52 €
281	ZIKS Spuž	Usluge	ETNA DOO - Zagreb/Hrvatska	2.000,00 €
282	ZIKS Spuž	Usluge	ETNA DOO - Zagreb/Hrvatska	2.000,00 €
283	ZIKS Spuž	Usluge	Biofor System - Zemun, Beograd	41.000,00 €
284	ZIKS Spuž	Usluge	SR,,PNEUMATIK,, - Zrenjanin	1.580,00 €
285	ZIKS Spuž	Robe	Proizvodnja Mile Dragić DOO - Zrenjanin	40.569,75 €

286	ZU Specijalna bolnica za psihijatriju	Robe	Proizvodnja Mile Dragić DOO - Zrenjanin	13.870,94 €
287	ZU Specijalna bolnica za psihijatriju	Usluge	SR Pneumatik - Zrenjanin	4.498,65 €
288	ZU Specijalna bolnica za psihijatriju	Usluge	Šinvoz DOO - Zrenjanin	86.088,60 €
UKUPNO:				14.742.163,87 €

Prilog 8: Ukupne ugovorene javne nabavke po naručiocima

Naziv organizacije	Ugovoreno u 2013. godini
Agencija Crne Gore za promociju stranih investicija	9.685,77 €
Agencija za civilno vazduhoplovstvo	421.546,71 €
Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost	493.835,75 €
Agencija za elektronske medije	105.842,36 €
Agencija za izgradnju i razvoj - Herceg Novi	378.761,41 €
Agencija za izgradnju i razvoj - Podgorica	3.407.969,19 €
Agencija za lijekove i medicinska sredstva	77.771,71 €
Agencija za mirno rješavanje radnih sporova	39.498,25 €
Agencija za nacionalnu bezbjednost	474.561,65 €
Agencija za nadzor osiguranja	78.199,67 €
Agencija za stambeno-poslovni fond - Pljevlja	2.746,09 €
Agencija za stanovanje - Podgorica	3.582.923,31 €
Agencija za zaštitu konkurencije	70.541,06 €
Agencija za zaštitu ličnih podataka	83.114,19 €
Agencija za zaštitu životne sredine	242.726,29 €
Akreditaciono tijelo Crne Gore	49.977,17 €
BusinessMontenegro a.d. - Podgorica	3.970,84 €
Castello Montenegro - Pljevlja	14.679,00 €
Centar za ekotoksikološka ispitivanja d.o.o. - Podgorica	481.652,13 €
Centar za iseljenike Crne Gore	26.762,18 €
Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore - Cetinje	49.811,06 €
Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina	14.848,77 €
Centralna banka Crne Gore	1.279.711,20 €
Cetinjski parlamentarni forum	17.001,17 €
Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	95.856,06 €
Crnogorska kinoteka	20.722,71 €
Crnogorski elektroprenosni sistem a.d. - Podgorica	7.613.622,76 €
Crnogorski olimpijski komitet	195.000,00 €
Crnogorsko narodno pozorište	259.035,21 €
Crveni krst Crne Gore	157.502,11 €
Čistoća d.o.o. - Herceg Novi	97.660,93 €
Čistoća d.o.o. - Podgorica	815.584,03 €
Deponija d.o.o. - Podgorica	205.712,81 €
Direkcija javnih radova	20.642.790,35 €
Direkcija za saobraćaj - Danilovgrad	68.063,34 €
Direkcija za uređenje i izgradnju - Kotor	1.082.404,66 €
Direkcija za zaštitu tajnih podataka	15.589,05 €
Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki	5.561,42 €
Državna revizorska institucija	78.849,03 €
Državni arhiv	72.003,68 €

Elektroprivreda Crne Gore a.d. - Nikšić	76.359.624,65 €
Fond PIO	390.269,90 €
Fond rada	44.820,28 €
Fond za obeštećenje	18.093,09 €
Fond za zaštitu depozita	113.962,93 €
Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava (Fond za manjine)	30.837,20 €
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	12.991.156,39 €
Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	1.179.925,17 €
Glavni grad Podgorica	1.689.235,19 €
Glavni grad Podgorica - Gradska opština Golubovci	40.773,83 €
Glavni grad Podgorica - Gradska opština Tuzi	60.355,90 €
HI "Poliex" a.d. - Berane	18.225,75 €
Institut za biologiju mora - Kotor	45.915,10 €
Institut za crnogorski jezik i književnost	22.331,44 €
Institut za javno zdravlje	940.028,91 €
Institut za standardizaciju Crne Gore	16.247,89 €
Institut za strane jezike	13.615,87 €
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	390.229,28 €
Inženjerska komora Crne Gore	27.307,33 €
JP Aerodromi Crne Gore	1.375.491,86 €
JP Čistoća - Pljevlja	118.709,90 €
JP Grijanje - Pljevlja	164.460,36 €
JP Komunalne djelatnosti - Bar	751.827,40 €
JP Komunalne djelatnosti - Ulcinj	217.306,80 €
JP Komunalne usluge - Pljevlja	26.930,33 €
JP Komunalno - Berane	123.641,78 €
JP Komunalno - Danilovgrad	46.748,05 €
JP Komunalno - Kotor	540.095,82 €
JP Komunalno - Nikšić	613.412,07 €
JP Komunalno - Tivat	367.540,32 €
JP Komunalno "Gradac" - Mojkovac	74.775,74 €
JP Komunalno-stambeno - Budva	954.899,43 €
JP Komunalno-stambeno - Herceg Novi	142.151,19 €
JP Kulturni centar - Bar	7.195,37 €
JP Mediteran reklame - Budva	60.458,50 €
JP Mediteranski sportski centar - Budva	9.453,87 €
JP Parking servis - Budva	62.638,00 €
JP Parking servis - Herceg Novi	0,00 €
JP Pogrebne usluge - Budva	93.992,78 €
JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje - Budva	343.762,30 €
JP Sportski centar - Cetinje	126.659,16 €
JP Sportski centar - Herceg Novi	24.525,96 €
JP Sportski centar - Nikšić	176.814,87 €
JP Sportski centar - Rožaje	10.798,60 €

JP Sportsko-rekreativni centar - Bar	48.520,11 €
JP Stambeno-komunalno - Andrijevisa	6.648,09 €
JP Stambeno-komunalno - Plužine	267.800,63 €
JP Vodovod - Budva	457.840,73 €
JP Vodovod - Pljevlja	281.573,02 €
JP Vodovod "Bistrica" - Bijelo Polje	18.559,82 €
JP Vodovod i kanalizacija - Bar	323.331,32 €
JP Vodovod i kanalizacija - Cetinje	86.649,99 €
JP Vodovod i kanalizacija - Danilovgrad	386.892,68 €
JP Vodovod i kanalizacija - Kotor	345.025,72 €
JP Vodovod i kanalizacija - Nikšić	621.219,49 €
JP Vodovod i kanalizacija - Rožaje	67.807,63 €
JP Vodovod i kanalizacija - Tivat	210.427,25 €
JP Vodovod i kanalizacija - Ulcinj	105.098,57 €
JP za nacionalne parkove Crne Gore	248.824,44 €
JP za održavanje i zaštitu lokalnih puteva - Pljevlja	72.771,49 €
JP za stambeno-komunalnu djelatnost - Bijelo Polje	315.238,12 €
JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore - Budva	1.046.385,92 €
JP za uzgoj i zaštitu divljači - Ulcinj	9.951,70 €
JP Zelenilo - Podgorica	138.677,65 €
JPU "Bambi" - Tivat	78.007,74 €
JPU "Boško Buha" - Rožaje	18.518,02 €
JPU "Dragan Kovačević" - Nikšić	172.244,77 €
JPU "Dušo Basekić" - Bijelo Polje	93.746,35 €
JPU "Đina Vrbica" - Podgorica	338.855,22 €
JPU "Irena Radović" - Danilovgrad	43.159,82 €
JPU "Jevrosima Jevra Rabrenović" - Mojkovac	11.599,67 €
JPU "Ljubica Popović" - Podgorica	427.507,04 €
JPU "Ljubica V. Jovanović - Maše" - Budva	218.982,94 €
JPU "Naša radost" - Herceg Novi	94.879,10 €
JPU "Radmila Nedić" - Berane	55.814,40 €
JPU "Radost" - Kotor	168.677,01 €
JPU "Sestre Radović" - Kolašin	11.238,07 €
JPU "Zagorka Ivanović" - Cetinje	168.312,62 €
JPU "Eko bajka" - Pljevlja	34.583,40 €
JU "Lovćen - Bečići" - Cetinje	608.809,03 €
JU Biblioteka "Stevan Samardžić" - Pljevlja	4.467,13 €
JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore	111.909,38 €
JU Centar za djecu i mlade "Ljubović" - Podgorica	105.555,68 €
JU Centar za kulturu - Kolašin	2.918,18 €
JU Centar za kulturu - Mojkovac	6.479,00 €
JU Centar za kulturu - Plužine	25.443,27 €
JU Centar za kulturu - Rožaje	50.713,52 €
JU Centar za kulturu - Tivat	15.862,00 €

JU Centar za kulturu - Žabljak	4.657,00 €
JU Centar za socijalni rad - Herceg Novi	6.742,07 €
JU Centar za socijalni rad - Kotor	3.471,51 €
JU Centar za socijalni rad - Rožaje	15.205,89 €
JU Centar za socijalni rad, za opštine Bar i Ulcinj	4.133,57 €
JU Centar za socijalni rad, za opštine Berane i Andrijevisa	7.406,12 €
JU Centar za socijalni rad, za opštine Bijelo Polje i Mojkovac	8.149,20 €
JU Centar za socijalni rad, za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik	25.061,80 €
JU Centar za socijalni rad, za opštine Pljevlja i Žabljak	26.490,15 €
JU Centar za socijalni rad, za opštine Podgorica, Cetinje, Danilovgrad i Kolašin	130.599,37 €
JU Centar za stručno obrazovanje - Podgorica	47.587,75 €
JU Centar za socijalni rad - Plav	654,62 €
JU Dječji dom "Mladost" - Bijela	380.462,77 €
JU Dječji vrtić - Plav	19.495,63 €
JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju "Lipa" - Plav	16.656,30 €
JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama i teskocama u razvoju - Herceg Novi	37.933,54 €
JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju - Nikšić	30.741,00 €
JU Dnevni centar za djecu sa teskocama u razvoju - Pljevlja	11.424,11 €
JU Dom starih "Grabovac" - Risan	776.827,14 €
JU Dom učenika - Berane	67.200,41 €
JU Dom učenika "Dušan Marović" - Bar	6.064,43 €
JU Dom učenika i studenata - Cetinje	60.986,17 €
JU Dom učenika i studenata - Podgorica	1.931.169,17 €
JU Dom učenika i studenata "Braća Vučinić" - Nikšić	196.797,61 €
JU Dom učenika i studenata "Spasić - Mašera" - Kotor	238.678,60 €
JU Druga osnovna škola - Budva	7.968,38 €
JU Gimnazija - Cetinje	5.776,00 €
JU Gimnazija - Kotor	1.903,00 €
JU Gimnazija "25. maj" - Tuzi	15.577,76 €
JU Gimnazija "30. septembar" - Rožaje	3.757,80 €
JU Gimnazija "Miloje Dobrašinović" - Bijelo Polje	42.015,57 €
JU Gimnazija "Niko Rolović" - Bar	8.188,98 €
JU Gimnazija "Panto Mališić" - Berane	4.110,67 €
JU Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš" - Danilovgrad	2.825,10 €
JU Gimnazija "Slobodan Škerović" - Podgorica	5.866,00 €
JU Gimnazija "Stojan Cerović" - Nikšić	6.129,00 €
JU Gimnazija "Tanasije Pejatovic" - Pljevlja	11.421,20 €
JU Grad teatar - Budva	209.919,35 €
JU Gradska biblioteka i čitaonica - Herceg Novi	25.771,02 €
JU Ispitni centar Crne Gore	55.221,03 €
JU Kraljevsko pozorište "Zetski dom" - Cetinje	185.086,69 €
JU Narodni muzej Crne Gore	861.713,85 €
JU Nikšićko pozorište - Nikšić	2.196,91 €

JU Obrazovni centar - Plužine	39.885,00 €
JU Obrazovni centar - Šavnik	23.248,91 €
JU OS "Braća Ribar" - Nikšić	15.233,05 €
JU OŠ B. Višnjić Nikšić	4.635,45 €
JU OŠ "18.oktobar" - Podgorica	1.491,90 €
JU OŠ "25. maj" - Berane	9.169,18 €
JU OŠ "29. novembar" - Podgorica	661,90 €
JU OŠ "9. maj" - Bijelo Polje	9.251,18 €
JU OŠ "Aleksa Đilas Bećo" - Bijelo Polje	6.344,40 €
JU OŠ "Aleksa Đilas Bećo" - Mojkovac	104.963,07 €
JU OŠ "Anto Đedović" - Bar	0,00 €
JU OŠ "B. Radulović" - Podgorica	3.256,04 €
JU OŠ "Bać" - Rožaje	31.596,16 €
JU OŠ "Bajo Jojić" - Andrijevica	1.849,83 €
JU OŠ "Bajo Pivljanin" - Plužine	8.806,15 €
JU OŠ "Balotiće" - Rožaje	8.070,61 €
JU OŠ "Bečko Jovović" - Plužine	621,90 €
JU OŠ "Bedri Elezaga" - Ulcinj	12.890,91 €
JU OŠ "Blažo Jokov Orlandić" - Bar	63.354,50 €
JU OŠ "Blažo Mraković" - Danilovgrad	6.231,36 €
JU OŠ "Bogdan Kotlica" - Šavnik	9.251,80 €
JU OŠ "Boro Četković" - Podgorica	2.410,00 €
JU OŠ "Boro Vukmirović" - Cetinje	7.059,59 €
JU OŠ "Boško Strugar" - Ulcinj	9.223,62 €
JU OŠ "Božidar Vuković Podgoričanin" - Podgorica	24.034,37 €
JU OŠ "Braća Bulajić" - Nikšić	3.552,14 €
JU OŠ "Braća Labudović" - Nikšić	11.609,16 €
JU OŠ "Braća Ribar" - Bijelo Polje	7.918,65 €
JU OŠ "Branko Božović" - Podgorica	2.620,47 €
JU OŠ "Branko Brinić" - Tivat	895,46 €
JU OŠ "Bratstvo - jedinstvo" - Skarepača, Rožaje	11.695,43 €
JU OŠ "Bratstvo i jedinstvo" - Bar	15.429,12 €
JU OŠ "Bratstvo-jedinstvo" - Pljevlja	3.594,82 €
JU OŠ "Bukovica" - Rožaje	11.819,71 €
JU OŠ "Dacice" - Rožaje	10.462,37 €
JU OŠ "Dašo Pavičić" - Herceg Novi	2.593,18 €
JU OŠ "Dobrosav Đedo Perunović" - Nikšić	534,00 €
JU OŠ "Donja Lovnica" - Rožaje	6.919,00 €
JU OŠ "Donja Ržanica" - Berane	3.273,90 €
JU OŠ "Dr Radoslav Jagoš Vešović" - Bare Kraljske, Kolašin	8.787,50 €
JU OŠ "Dr. Dragiša Ivanović" - Podgorica	2.498,00 €
JU OŠ "Drago Milović" - Tivat	2.515,46 €
JU OŠ "Dušan Bojović" - Nikšić	2.168,00 €
JU OŠ "Dušan Đukanović" - Lukovo, Nikšić	825,44 €

JU OŠ "Dušan Ivović" - Kosanica, Pljevlja	17.080,36 €
JU OŠ "Dušan Korać" - Bijelo Polje	1.016,00 €
JU OŠ "Dušan Kovačević" - Nikšić	632,85 €
JU OŠ "Dušan Obradović" - Pljevlja	9.397,65 €
JU OŠ "Džafer Nikočević" - Plav	6.697,88 €
JU OŠ "Đerđ K. Skenderbeg" - Bar	14.244,59 €
JU OŠ "Đerđ K. Skenderbeg" - Podgorica	7.803,34 €
JU OŠ "Đoko Prelević" - Ubli, Podgorica	7.404,72 €
JU OŠ "Hajro Šahmanović" - Plav	10.394,17 €
JU OŠ "Ilija Kišić" - Herceg Novi	6.546,20 €
JU OŠ "Ivan Vušović" - Nikšić	9.916,06 €
JU OŠ "Ivo Visin" - Prčanj	410,00 €
JU OŠ "Jagoš Kontić" - Nikšić	4.895,28 €
JU OŠ "Janko Bjelica" - Nikšić	1.421,90 €
JU OŠ "Janko Mićunović" - Moštanica, Nikšić	4.855,00 €
JU OŠ "Jedinstvo" - Podgorica	7.089,17 €
JU OŠ "Jovan Ćorović" - Šavnik	4.995,80 €
JU OŠ "Jovan Draganić" - Nikšić	567,90 €
JU OŠ "Jovan Gnjatović" - Nikšić	9.359,60 €
JU OŠ "Jovan Tomašević" - Bar	12.703,56 €
JU OŠ "Jugoslavija" - Bar	20.796,75 €
JU OŠ "Kekec" - Sutomore, Bar	12.738,26 €
JU OŠ "Krstor Radojević" - Bijelo Polje	7.591,37 €
JU OŠ "Kruševo" - Pljevlja	6.067,97 €
JU OŠ "Lovčenski partizanski odred" - Cetinje	1.642,00 €
JU OŠ "Lubnice" - Berane	641,90 €
JU OŠ "Luka Simonović" - Nikšić	6.748,00 €
JU OŠ "Mahmut Adrović" - Petnjica	48.319,64 €
JU OŠ "Mahmut Lekić" - Podgorica	3.176,00 €
JU OŠ "Marko Miljanov" - Bijelo Polje	8.606,00 €
JU OŠ "Marko Miljanov" - Podgorica	20.183,33 €
JU OŠ "Marko Nukulović" - Ulcinj	5.395,18 €
JU OŠ "Maršal Tito" - Ulcinj	25.335,40 €
JU OŠ "Mataruge" - Pljevlja	2.350,76 €
JU OŠ "Međuriječje" - Kolašin	7.961,74 €
JU OŠ "Meksiko" - Bar	28.008,65 €
JU OŠ "Mihailo Žugić" - Pljevlja	1.439,00 €
JU OŠ "Milan Vuković" - Golubovci	18.893,19 €
JU OŠ "Milan Vuković" - Herceg Novi	3.842,00 €
JU OŠ "Mile Peruničić" - Maoče, Pljevlja	2.613,40 €
JU OŠ "Mile Peruničić" - Maoče, Pljevlja	11.328,05 €
JU OŠ "Mileva Lajović - Lalatović" - Nikšić	4.809,47 €
JU OŠ "Milić Keljanović" - Konjuhe, Andrijevica	676,82 €
JU OŠ "Milijka Nikčević" - Nikšić	5.757,36 €

JU OŠ "Milorad Musa Burzan" - Podgorica	11.319,07 €
JU OŠ "Milovan Jelić" - Bijelo Polje	1.407,90 €
JU OŠ "Milovan Koljenšić" - Danilovgrad	15.659,78 €
JU OŠ "Milovan Rakočević" - Lepenac, Mojkovac	3.775,70 €
JU OŠ "Milun Ivanović" - Biševo, Rožaje	11.658,89 €
JU OŠ "Mirko Srzentić" - Petrovac	6.320,00 €
JU OŠ "Miroslav Đurović" - Bašča, Rožaje	16.276,64 €
JU OŠ "Mojsije Stevanović" - Manastir Morača, Kolašin	14.516,24 €
JU OŠ "Mrkojevići" - Pečurice, Bar	6.360,35 €
JU OŠ "Mustafa Pećanin" - Rožaje	19.188,00 €
JU OŠ "Nedakusi" - Bijelo Polje	2.541,00 €
JU OŠ "Niko Maras" - Podgorica	2.309,74 €
JU OŠ "Nikola Đurković" - Kotor	3.970,00 €
JU OŠ "Njegoš" - Cetinje	3.308,00 €
JU OŠ "Njegoš" - Danilovgrad	9.414,00 €
JU OŠ "Njegoš" - Kotor	1.326,00 €
JU OŠ "Oktoih" - Podgorica	15.947,11 €
JU OŠ "Olga Golović" - Nikšić	2.168,00 €
JU OŠ "Orjenski bataljon" - Herceg Novi	4.184,00 €
JU OŠ "Pavle Kovačević" - Nikšić	8.132,79 €
JU OŠ "Pavle Žižić" - Bijelo Polje	11.979,94 €
JU OŠ "Petar Dedović" - Murino, Plav	1.608,15 €
JU OŠ "Polica" - Berane	5.813,90 €
JU OŠ "Rade Perović" - Nikšić	577,90 €
JU OŠ "Radoje Čizmović" - Ozrinići, Nikšić	4.101,05 €
JU OŠ "Radoje Kontić" - Pljevlja	9.560,16 €
JU OŠ "Radojica Perović" - Podgorica	7.849,12 €
JU OŠ "Radomir Mitrović" - Berane	6.803,37 €
JU OŠ "Radomir Rakočević" - Prošćenje, Mojkovac	3.549,80 €
JU OŠ "Ratko Žarić" - Nikšić	10.680,85 €
JU OŠ "Rifat Burdžović Tršo" - Bijelo Polje	6.546,04 €
JU OŠ "Ristan Pavlović" - Pljevlja	4.056,75 €
JU OŠ "Risto Manojlović" - Kolašin	7.435,81 €
JU OŠ "Risto Ratković" - Bijelo Polje	1.210,00 €
JU OŠ "S. Đukić" - Podgorica	7.779,22 €
JU OŠ "S. Međedović" - Bijelo Polje	16.390,79 €
JU OŠ "Salko Aljković" - Pljevlja	17.568,00 €
JU OŠ "Savin Bor" - Berane	6.511,48 €
JU OŠ "Savo Ilić" - Kotor	1.274,00 €
JU OŠ "Savo Kažić" - Podgorica	6.812,72 €
JU OŠ "Savo Pejanović" - Podgorica	6.284,15 €
JU OŠ "Srbija" - Bar	8.052,00 €
JU OŠ "Stefan Mitrov Ljubiša" - Budva	22.572,06 €
JU OŠ "Sutjeska" - Podgorica	21.314,43 €

JU OŠ "Štampar Makarije" - Podgorica	12.085,24 €
JU OŠ "Šunjo Pešikan" - Cetinje	6.790,11 €
JU OŠ "Trpezi" - Berane	15.992,87 €
JU OŠ "Tucanje" - Berane	10.320,25 €
JU OŠ "V. Popović" - Podgorica	4.361,80 €
JU OŠ "Veljko Drobniaković" - Kotor	1.810,71 €
JU OŠ "Vladimir Nazor" - Podgorica	1.586,00 €
JU OŠ "Vladimir Rolović" - Šula, Pljevlja	9.783,40 €
JU OŠ "Vladislav Sl. Ribnikar" - Bijelo Polje	15.675,94 €
JU OŠ "Vlado Milić" - Podgorica	5.608,00 €
JU OŠ "Vojin Čepić" - Kolašin	8.637,57 €
JU OŠ "Vuk Karadžić" - Berane	6.753,86 €
JU OŠ "Vuk Karadžić" - Podgorica	5.121,08 €
JU OŠ "Vuk Knežević" - Pljevlja	7.658,79 €
JU OŠ "Vukajlo Kukulj" - Berane	7.617,90 €
JU OŠ "Vukašin Radunović" - Berane	13.936,00 €
JU OŠ "Vuko Jovović" - Danilovgrad	4.462,00 €
JU OŠ "Zarija Vujošević" - Podgorica	5.805,30 €
JU OŠ "Živko Džuver" - Bobovo, Pljevlja	5.090,47 €
JU OŠ "21. maj" - Podgorica	14.669,08 €
JU OŠ "Boško Buha" - Pljevlja	2.382,47 €
JU OŠ "Donja Ržanica" - Berane	475,90 €
JU OŠ "Maksim Gorki" - Podgorica	8.882,57 €
JU OŠ "Pavle Rovinski" - Podgorica	15.333,57 €
JU OŠ "Polica" - Berane	967,66 €
JU OŠ "Gornja Zeta" - Srpska	2.975,22 €
JU Policijska akademija - Danilovgrad	287.408,64 €
JU Pomorski muzej - Kotor	30.345,00 €
JU Prva srednja stručna škola - Nikšić	14.374,37 €
JU Regionalni centar za obuku ronilaca i podvodno razminiranje	48.136,75 €
JU Resursni centar za djecu i mlade "Podgorica" - Podgorica	41.307,78 €
JU Resursni centar za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora - Kotor	239.974,68 €
JU Službeni list Crne Gore	195.158,58 €
JU SMŠ "17. septembar" - Žabljak	1.887,76 €
JU SMŠ "Bećo Bašić" - Plav	14.065,43 €
JU SMŠ "Mladost" - Tivat	6.226,80 €
JU SMŠ "Vuksan Đukić" - Mojkovac	5.648,94 €
JU Specijalistička veterinarska laboratorija - Podgorica	107.516,90 €
JU Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović" - Podgorica	9.335,00 €
JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola - Bar	12.284,45 €
JU Srednja građevinsko-geodetska škola - Podgorica	2.182,00 €
JU Srednja likovna škola "Petar Lubarda" - Cetinje	2.069,00 €
JU Srednja medicinska škola - Berane	23.794,63 €
JU Srednja mješovita škola - Andrijevića	4.640,61 €

JU Srednja mješovita škola „Braća Selić” - Kolašin	1.234,50 €
JU Srednja mješovita škola „Bratstvo-jedinstvo” - Ulcinj	2.766,50 €
JU Srednja mješovita škola „Danilo Kiš” - Budva	2.444,50 €
JU Srednja mješovita škola „Ivan Goran Kovačić” - Herceg Novi	8.078,69 €
JU Srednja poljoprivredna škola - Bar	1.832,50 €
JU Srednja pomorska škola - Kotor	13.051,00 €
JU Srednja stručna škola - Berane	1.635,00 €
JU Srednja stručna škola - Bijelo Polje	19.401,77 €
JU Srednja stručna škola - Bijelo Polje	2.154,50 €
JU Srednja stručna škola - Cetinje	8.716,35 €
JU Srednja stručna škola - Nikšić	1.802,00 €
JU Srednja stručna škola - Pljevlja	2.709,00 €
JU Srednja stručna škola - Rožaje	35.670,50 €
JU Srednja stručna škola "Ivan Uskoković" - Podgorica	18.670,41 €
JU Srednja stručna škola "Sergije Stanić" - Podgorica	8.569,45 €
JU Srednja stručna škola "Spasoje Raspopović" - Podgorica	27.888,32 €
JU Srednja stručna škola "Vaso Aligrudić" - Podgorica	31.745,67 €
JU Srednja stručna škola "Vukadin Vukadinović" - Berane	29.785,67 €
JU Stari grad "Anderva" - Nikšić	538,56 €
JU Stručna medicinska škola - Podgorica	71.869,76 €
JU ŠOMO - Berane	4.147,50 €
JU ŠOMO - Budva	3.159,07 €
JU ŠOMO - Cetinje	440,00 €
JU ŠOMO - Herceg Novi	6.134,00 €
JU ŠOMO - Kolašin	2.449,28 €
JU ŠOMO - Pljevlja	438,00 €
JU ŠOMO - Tivat	0,00 €
JU ŠOMO - Ulcinj	2.451,50 €
JU ŠOMO "Dara Čokorilo" - Nikšić	946,00 €
JU ŠOMO "Petar II Petrović Njegoš" - Bar	8.094,70 €
JU ŠOMO "Vida Matjan" - Kotor	14.898,81 €
JU Umjetnička galerija "Vitimir Srbljanović" - Pljevlja	9.587,49 €
JU Umjetnička škola "Vasa Pavić" - Podgorica	5.646,07 €
JU Zahumlje - Nikšić	9.712,65 €
JU Zavičajni muzej - Pljevlja	8.616,03 €
JU Zavičajni muzej "Ganića kula" - Rožaje	7.405,51 €
JU Zavičajni muzej i umjetnička galerija "Josip - Bepo Benković" - Herceg Novi	0,00 €
JU Zavod "Komanski most" - Podgorica	200.616,00 €
JU Zavod za geološka istraživanja Crne Gore	34.019,81 €
JU Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	351.075,98 €
JU Zavod za intelektualnu svojinu	26.717,14 €
JUK "Herceg Fest" - Herceg Novi	14.629,22 €
JZU Dom zdravlja - Andrijevica	21.989,16 €
JZU Dom zdravlja - Bar	107.148,65 €

JZU Dom zdravlja - Bijelo Polje	131.521,40 €
JZU Dom zdravlja - Budva	95.909,30 €
JZU Dom zdravlja - Cetinje	34.963,50 €
JZU Dom zdravlja - Danilovgrad	17.085,82 €
JZU Dom zdravlja - Herceg Novi	142.266,27 €
JZU Dom zdravlja - Kolašin	24.678,53 €
JZU Dom zdravlja - Kotor	135.331,65 €
JZU Dom zdravlja - Mojkovac	29.184,45 €
JZU Dom zdravlja - Nikšić	195.442,00 €
JZU Dom zdravlja - Plav	50.680,18 €
JZU Dom zdravlja - Pljevlja	174.256,66 €
JZU Dom zdravlja - Podgorica	95.116,40 €
JZU Dom zdravlja - Rožaje	136.782,52 €
JZU Dom zdravlja - Tivat	34.409,09 €
JZU Dom zdravlja - Ulcinj	70.433,33 €
JZU Dom zdravlja "Dr Nika Labović" - Berane	73.990,50 €
JZU Klinički centar Crne Gore	7.101.168,09 €
JZU Opšta bolnica - Bar	339.026,54 €
JZU Opšta bolnica - Berane	300.853,58 €
JZU Opšta bolnica - Bijelo Polje	204.185,63 €
JZU Opšta bolnica - Kotor	208.482,01 €
JZU Opšta bolnica - Nikšić	685.092,91 €
JZU Opšta bolnica - Pljevlja	64.449,65 €
JZU Opšta bolnica "Danilo I" - Cetinje	312.673,17 €
JZU Specijalna bolnica za plućne bolesti "Dr. Jovan Bulajić" - Brezovik, Nikšić	428.065,86 €
Komisija za hartije od vrijednosti	49.587,56 €
Komisija za sprječavanje sukoba interesa	4.099,90 €
Komunalne djelatnosti d.o.o. - Šavnik	25.657,76 €
Komunalne usluge d.o.o. - Podgorica	386.849,09 €
Lokalni javni emiter "Radio i televizija Nikšić" - Nikšić	90.987,09 €
Luka Kotor a.d. - Kotor	1.147.954,79 €
Ministarstvo ekonomije	744.851,17 €
Ministarstvo finansija	614.165,39 €
Ministarstvo kulture	514.682,63 €
Ministarstvo nauke	34.420,73 €
Ministarstvo odbrane	2.917.714,86 €
Ministarstvo održivog razvoja i turizma	1.544.241,13 €
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	1.201.713,39 €
Ministarstvo pravde	1.930.212,52 €
Ministarstvo prosvjete	2.369.455,50 €
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	623.229,59 €
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	92.851,63 €
Ministarstvo unutrašnjih poslova	5.487.816,24 €
Ministarstvo vanjskih poslova i evrpskih integracija	96.946,34 €

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	1.977.743,54 €
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	104.759,26 €
Ministarstvo zdravlja	124.151,77 €
Montecargo a.d. - Podgorica	1.468.866,72 €
Montenegro Bonus d.o.o. - Cetinje	451.940,23 €
Montenegro Defence Industry	74.097,18 €
Monteput d.o.o. - Podgorica	651.322,70 €
Muzički centar Crne Gore	141.997,37 €
Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević" - Cetinje	134.028,71 €
Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	146.119,62 €
Nevladina fondacija "Kotorski festival pozorišta za djecu" - Kotor	26.295,44 €
Održavanje željezničkih voznih sredstava a.d. - Podgorica	122.026,89 €
OJU Muzeji - Kotor	23.239,26 €
Ombudsman - Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore	9.596,80 €
Opština Andrijevica	44.334,54 €
Opština Bar	1.656.914,18 €
Opština Berane	431.838,69 €
Opština Bijelo Polje	1.264.326,51 €
Opština Budva	1.517.290,01 €
Opština Danilovgrad	286.295,14 €
Opština Herceg Novi	555.934,65 €
Opština Kolašin	98.877,92 €
Opština Kotor	202.945,33 €
Opština Mojkovac	114.009,80 €
Opština Nikšić	752.463,22 €
Opština Plužine	617.905,07 €
Opština Pljevlja	892.970,92 €
Opština Rožaje	1.866.649,58 €
Opština Šavnik	119.376,68 €
Opština Tivat	2.893.082,74 €
Opština Ulcinj	1.026.522,26 €
Opština Žabljak	116.983,76 €
Parking servis d.o.o. - Podgorica	64.939,12 €
PIO d.o.o. - Ulcinj	191.994,75 €
Plodovi a.d. - Podgorica	12.140,48 €
Pobjeda a.d.	585.673,10 €
Područni organ za prekršaje - Berane	3.362,01 €
Područni organ za prekršaje - Bijelo Polje	2.458,14 €
Područni organ za prekršaje - Cetinje	681,48 €
Područni organ za prekršaje - Mojkovac	6.014,00 €
Područni organ za prekršaje - Pljevlja	3.442,75 €
Područni organ za prekršaje - Žabljak	4.279,78 €
Pogrebne usluge d.o.o. - Podgorica	223.142,36 €
Poreska uprava	918.750,15 €

Pošta Crne Gore a.d.	1.117.999,00 €
Predsjednik Crne Gore	32.329,54 €
Prijestonica Cetinje	253.218,33 €
Project-Consulting d.o.o - Podgorica	37.712,16 €
Putevi d.o.o. (u reorganizaciji) - Podgorica	2.505.068,68 €
Radio i televizija Crne Gore	816.323,94 €
Radio i televizija Ulcinj	9.258,46 €
Radio Kotor d.o.o. - Kotor	584,34 €
Radio-difuzni centar Crne Gore	963.746,98 €
Regulatorna agencija za energetiku	94.203,71 €
Revizorsko tijelo Crne Gore	13.553,97 €
Sekretarijat sudskog savjeta	714.870,77 €
Sekretarijat za razvojne projekte	21.485,22 €
Sekretarijat za zakonodavstvo	23.533,32 €
Skupština Crne Gore	710.661,05 €
Sportski objekti d.o.o. - Podgorica	202.649,96 €
Tržnice i pijace d.o.o. - Podgorica	48.832,61 €
Turistička organizacija - Kolašin	1.624,34 €
Turistička organizacija - Nikšić	933,58 €
Turistička organizacija - Žabljak	6.421,38 €
Turistička organizacija Glavnog grada Podgorice	19.037,13 €
Turistička organizacija opštine Bar	58.764,37 €
Turistička organizacija opštine Budva	488.259,53 €
Turistička organizacija opštine Cetinje	6.457,39 €
Turistička organizacija opštine Herceg Novi	81.216,65 €
Turistička organizacija opštine Kotor	126.035,04 €
Turistička organizacija opštine Rožaje	11.120,18 €
Turistička organizacija opštine Tivat	28.062,33 €
Turistička organizacija opštine Ulcinj	56.982,92 €
Turistički centar "Durmitor" - Žabljak	138.016,02 €
Univerzitet Crne Gore	327.784,75 €
Univerzitet Crne Gore - Arhitektonski fakultet	16.908,52 €
Univerzitet Crne Gore - Biotehnički institut	182.746,15 €
Univerzitet Crne Gore - Centar informacionog sistema	262,27 €
Univerzitet Crne Gore - Ekonomski fakultet	243.905,60 €
Univerzitet Crne Gore - Elektrotehnički fakultet	186.117,74 €
Univerzitet Crne Gore - Fakultet dramskih umjetnosti, Cetinje	10.779,11 €
Univerzitet Crne Gore - Fakultet likovnih umjetnosti, Cetinje	39.004,81 €
Univerzitet Crne Gore - Fakultet političkih nauka	56.343,54 €
Univerzitet Crne Gore - Fakultet primijenjene fizioterapije - Igalo, Herceg Novi	3.090,27 €
Univerzitet Crne Gore - Fakultet za pomorstvo, Kotor	46.003,57 €
Univerzitet Crne Gore - Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Nikšić	47.599,94 €
Univerzitet Crne Gore - Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Kotor	15.100,62 €
Univerzitet Crne Gore - Farmaceutski fakultet	34.357,17 €

Univerzitet Crne Gore - Filozofski fakultet, Nikšić	102.500,80 €
Univerzitet Crne Gore - Građevinski fakultet	21.964,91 €
Univerzitet Crne Gore - Istorijski institut	12.289,69 €
Univerzitet Crne Gore - Mašinski fakultet	18.797,95 €
Univerzitet Crne Gore - Medicinski fakultet	77.366,57 €
Univerzitet Crne Gore - Metalurško-tehnološki fakultet	0,00 €
Univerzitet Crne Gore - Muzička akademija, Cetinje	19.164,35 €
Univerzitet Crne Gore - Pravni fakultet	50.641,64 €
Univerzitet Crne Gore - Univerzitetska biblioteka	2.488,10 €
Uprava carina	703.113,48 €
Uprava za igre na sreću	31.071,86 €
Uprava za inspeksijske poslove	552.820,45 €
Uprava za javne nabavke	87.461,95 €
Uprava za kadrove	281.990,00 €
Uprava za nekretnine	530.329,26 €
Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma	75.489,73 €
Ustavni sud Crne Gore	22.328,57 €
Vijeće za prekršaje Crne Gore	10.506,18 €
Vodovod i kanalizacija d.o.o. - Herceg Novi	372.627,17 €
Vodovod i kanalizacija d.o.o. - Podgorica	7.740.050,13 €
Vrhovno državno tužilaštvo	185.904,76 €
Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore	46.636,45 €
Zavod za hitnu medicinsku pomoć	202.669,47 €
Zavod za metrologiju	310.294,82 €
Zavod za statistiku - MONSTAT	177.120,64 €
Zavod za školstvo	117.876,44 €
Zavod za transfuziju krvi	176.182,20 €
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva - Podgorica	1.196.765,43 €
Zavod za zapošljavanje Crne Gore	385.427,04 €
Zeta Energy d.o.o. - Danilovgrad	40.350,52 €
ZU Apoteke Crne Gore "MONTEFARM"	34.270.778,99 €
ZU Specijalna bolnica "Vaso Čuković" - Risan	226.358,44 €
ZU Specijalna bolnica za psihijatriju - Dobrota, Kotor	236.678,22 €
Željeznička infrastruktura a.d. - Podgorica	1.581.660,41 €
Željeznički prevoz a.d. - Podgorica	3.706.352,19 €

Prilog 9: Popis tabelarnih prikaza

Tabela 1	Opis objavljenih obavještenja u 2013. godini po vrsti obavještenja, statusu i broju obavještenja
Tabela 2	Broj obveznika primjene Zakona
Tabela 3	Pregled ugovorenih javnih nabavki po godinama
Tabela 4	Učešće javnih nabavki u ukupnom BDP po godinama
Tabela 5	Zaključeni ugovori o javnim nabavkama po kvartalima u 2013. godini
Tabela 6	Pregled ugovora prema vrijednosnom razredu
Tabela 7	Prikaz učešća nabavki velike i male vrijednosti po godinama
Tabela 8	Ugovorene nabavke po vrsti predmeta javne nabavke
Tabela 9	Uporedni godišnji pregled vrijednosti javnih nabavki po predmetima javne nabavke
Tabela 10	Broj ugovora po predmetima nabavke sa procijenjenom i ugovorenom vrijednošću
Tabela 11	Prikaz zahtjeva za pregovarački postupak
Tabela 12	Uporedni prikaz broja zahtjeva i procijenjene vrijednosti za okvirni sporazum
Tabela 13	Ostvarene uštede
Tabela 14	Ugovorene vrijednosti i broj zaključenih ugovora prema grupama naručilaca–Državni organi
Tabela 15	Ugovorene vrijednosti i broj zaključenih ugovora prema grupama naručilaca–Javne službe i organi čiji je osnivač država
Tabela 16	Ugovorene vrijednosti i broj zaključenih ugovora prema grupama naručilaca–Organi lokalne samouprave
Tabela 17	Ugovorene vrijednosti i broj zaključenih ugovora prema grupama naručilaca–Javne službe čiji je osnivač lokalna samouprava
Tabela 18	Uporedni pokazatelji prema vrstama postupka za 2012. i 2013. godinu
Tabela 19	Broj i vrijednost ugovora po strukturi naručioca
Tabela 20	Pregled učešća po grupama naručioca (u procentima) po godinama

---

Tabela 21	Pregled ugovorenih nabavke po tipu naručioca, vrsti postupka, vrsti predmeta i broju ugovora, procijenjenoj vrijednosti i ugovorenoj vrijednosti – Državni organi
Tabela 22	Pregled ugovorenih nabavke po tipu naručioca, vrsti postupka, vrsti predmeta i broju ugovora, procijenjenoj vrijednosti i ugovorenoj vrijednosti – Javne službe i drugi organi čiji osnivač je država
Tabela 23	Pregled ugovorenih nabavke po tipu naručioca, vrsti postupka, vrsti predmeta i broju ugovora, procijenjenoj vrijednosti i ugovorenoj vrijednosti – Organi lokalne samouprave
Tabela 24	Pregled ugovorenih nabavke po tipu naručioca, vrsti postupka, vrsti predmeta i broju ugovora, procijenjenoj vrijednosti i ugovorenoj vrijednosti – Javne službe i organizacije čiji osnivač je lokalna samouprava
Tabela 25	Prikaz prispjelih, odbačenih i odbijenih ponuda
Tabela 26	Intenzitet konkurencije u postupcima javnih nabavki
Tabela 27	Uporedni prikaz obustavljenih postupaka

Prilog 10: Popis grafičkih prikaza

- Grafikon 1** Procentualni prikaz učešća naručilaca u postupcima javnih nabavki, po grupama naručilaca
- Grafikon 2** Uporedni pregled ugovorenih javnih nabavki po godinama, prema broju ugovora i ukupnoj vrijednosti
- Grafikon 3** Prikaz broja dodijeljenih ugovora po kvartalima, sa procentualnim prikazom
- Grafikon 4** Procentualni prikaz ugovorenih vrijednosti javnih nabavki po vrijednosnim razredim
- Grafikon 5** Grafički prikaz ugovorenih nabavki po predmetima javne nabavke
- Grafikon 6** Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka
- Grafikon 7** Ugovorena vrijednost - transparentni postupci / neposredni sporazum
- Grafikon 8** Zastupljenost osnova iz Zakona o javnim nabavkama za primjenu pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje po broju podnijetih zahtjeva
- Grafikon 9** Zastupljenost osnova iz Zakona o javnim nabavkama za primjenu pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje po vrijednosti
- Grafikon 10** Upotreba pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje u zemljama EU, po broju obavještenja
- Grafikon 11** Upotreba pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje u zemljama EU, po vrijednosti
- Grafikon 12** Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka - Državni organi, organizacije i službe
- Grafikon 13** Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka - Javne službe i drugi organi čiji je osnivač Država
- Grafikon 14** Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka - Organi jedinica lokalne samouprave
- Grafikon 15** Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po vrsti postupka - Javne službe i drugi organi lokalne samouprave i organi uprave
- Grafikon 16** Procentualni prikaz ugovorene vrijednosti po tipu naručioca

Prilog 11: Popis i značenje izraza

Javna nabavka je skup svih radni i aktivnosti koje preduzima naručilac u cilju nabavke roba, izvršenja usluga ili izvođenja radova i za koje izdvaja obezbijedenja sredstva;

Direktiva 2004/17/EZ - Direktiva 2004/17/EZ Evropskoga parlamenta i Vijeća od 31. marta 2004. kojom se usklađuju postupci nabavke subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetike, saobraćajnom sektoru i sektoru poštanskih usluga;

Direktiva 2004/18/EZ - Direktiva 2004/18/EZ Evropskoga parlamenta i Vijeća od 31. marta 2004. o koordinaciji postupaka za dodjelu ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavci roba, te ugovora o pružanju javnih usluga;

Direktiva 2007/66/SE - Direktiva u oblasti zaštite prava

BDP - Društveni bruto proizvod;

Javna sredstva su budžetska sredstva i druga sredstva, čiji su osnovi i izvori nastajanja određeni zakonom ili drugim propisom;

Državni organi su: Skupština Crne Gore, Predsjednik Crne Gore, Vlada, Ustavni sud Crne Gore, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Državno tužilaštvo, ministarstva i drugi organi uprave, sudovi, Centralna banka Crne Gore, Državna revizorska institucija i druge službe čiji je osnivač Crna Gora;

Organi jedinice lokalne samouprave: skupština opštine, skupština Glavnog grada i Prijestonice, predsjednik opštine, gradonačelnik Glavnog grada i Prijestonice, organi lokalne uprave i drugi organi i službe čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave;

Javne službe: Univerzitet Crne Gore, javna preduzeća, javne i druge ustanove, državni fondovi i drugi organi i organizacije koji vrše javna ovlašćenja čiji je osnivač Crna Gora, odnosno jedinica lokalne samouprave;

Naručilac je obveznik primjene Zakona o javnim nabavkama koji sprovodi postupak javne nabavke i izdvaja sredstva za tu namjenu;

Ponudač je privredno društvo, pravno lice preduzetnik ili fizičko lice, koje podnosi ponudu u postupku javne nabavke, pojedinačno ili kao grupa ponuđača u zajedničkoj ponudi, kao i podnosilac prijave za pretkvalifikaciju u prvoj fazi ograničenog postupka javne nabavke koji se kvalifikovao za podnošenje ponude u drugoj fazi ograničenog postupka javne nabavke;

Ponuđena cijena je cijena koju određuje ponudjač u svojoj ponudi po raspisanom pozivu;

Ugovor o javnoj nabavci je ugovor zaključen između naručioca i ponuđača, u skladu sa sprovedenim postupkom javne nabavke, koji za predmet ima nabavku roba, usluga ili izvođenje radova, sa određenom cijenom;

Poziv za javno nadmetanje je poziv za dostavljanje ponuda u postupku javne nabavke koji se objavljuje na portalu javnih nabavki, i to: poziv za javno nadmetanje u otvorenom postupku, poziv za pretkvalifikaciju, poziv za javno nadmetanje pregovaranjem, konkurs i zahtjev za dostavljanje ponuda šopingom;

Poziv za nadmetanje je poziv koji naručilac dostavlja neposredno ponuđačima za dostavljanje ponuda u postupku javne nabavke i koji se ne objavljuje na portalu javnih nabavki, i to: poziv za dostavljanje ponuda u drugoj fazi ograničenog postupka, poziv za nadmetanje pregovaranjem, zahtjev za dostavljanje ponuda za okvirni sporazum i poziv za dostavljanje ponuda za pružanje konsultantskih usluga;

Prijava za kvalifikaciju je zahtjev zainteresovanog lica za učestvovanje u prvoj fazi ograničenog postupka javne nabavke - pretkvalifikacija, uz koji se prilaže potrebna dokumentacija;

Uslov je zahtjev naručioca koji mora u ponudi da bude ispunjen u cjelini;

Kriterijum je mjerilo na osnovu kojeg se vrši vrednovanje ponuda;

Nepredviđeni događaji su prirodne nepogode, požari, tehničko-tehnološke nesreće, havarije na uređajima i postrojenjima, hemijske, biološke, nuklearne i radiološke kontaminacije, epidemije, epizootije, epifitotije i druge nesreće;

Otvoreni postupak je postupak u kojem bilo koje zainteresovano privredno društvo ili preduzetnik može podnijeti ponudu;

Okvirni sporazum je sporazum ograničenog trajanja zaključen između naručioca i ponuđača u svrhu utvrđivanja okvira za zaključivanje pojedinačnih ugovora o javnoj nabavci tokom perioda njegove važnosti;

Ograničeni postupak je postupak u kojem bilo koje zainteresovano privredno društvo ili preduzetnik može zatražiti da učestvuje, pri čemu samo ona privredna društva ili preduzetni ponudu;

Pregovarački postupak je postupak u kojem se naručilac obraća privrednom društvu ili preduzetniku i dogovara uslove ugovora sa jednim ili više njih;

Konkurs je postupak javne nabavke koji omogućuje naručiocu da izabere nacrt, plan, idejno rješenje ili dizajn koji se nakon toga može izraditi u skladu sa posebno dodijeljenim ugovorom o uslugama;

Konsultantska usluga je postupak javne nabavke kada naručilac može poziv za pružanje konsultantskih usluga dostaviti neposredno ponuđačima ako predmet javne nabavke može da pruži ograničeni broj ponuđača i kada vrijeme i troškovi neophodni za procjenjivanje velikog broja ponuda ne bi bili u srazmjeri sa vrijednošću usluge koja je predmet javne nabavke;

CPV - Jedinostveni rječnik javne nabave;

Zakon o javnim nabavkama - („Službeni list CG“ broj 42/11)

Prilog 12: Popis skraćenica

SIGMA	Support for Improvement in Governance and Management
EK	Evropska Komisija
OECD	The Organisation for Economic Cooperation and Development
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe
CEMI	Centar za monitoring i istraživanje
CP/RAC	The Regional Activity Centre for Cleaner Production
USAID	United States Agency for International Development
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
CBCG	Centralna banka Crne Gore
CARDS	Community assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
ToT	Training of Trainers
CPV	Common procurement vocabulary
STO	Svjetska Trgovinska Organizacija
GPA	The plurilateral Agreement on Government Procurement
EFTA	European Free Trade Association
CEFTA	Central European Free Trade Association
DKJN = KKJN	Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki
MF	Ministarstvo finansija
UJN	Uprava za javne nabavke
DRI	Državna revizorska institucija
ZJN	Zakon o javnim nabavkama
PEFA	Public Expenditure and Financial Accountability